

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลุ่มนิสิตานสัมพันธ์. คู่มือการสอนกฎหมายสำหรับบุคลากร. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
ขุนทอง ศรีประจง. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่อง
"นิราศภูเขาทอง" ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรี-
สงครามวิทยา จังหวัดเลย ด้วยวิธีสอนตามหลักการของ Gagne กับ
วิธีสอนตามหลักการของ Herbart. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2525.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสังคม. รายงานสถานการณ์แรงงานเด็กใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2538.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. การดำเนินงานเพื่อ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด, 2536. (อัดสำเนา)
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. สภาวะความ
ต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก. ม.ป.ท., 2533.
- _____. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7.
กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงานและองค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่อง
เด็กในภาวะยากลำบาก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 2533.
- ไชยศ เหมะรัชตะ. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการเด็ก
แห่งประเทศไทย, 2530.

- แท้ วารีย์ลำพึงเพลิน. การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ " เรื่องการสะท้อนแสงและการหักเหของแสง" ระหว่างการสอนตามลำดับขั้น การเรียนรู้ของกาเย่กับการสอนแบบสืบสอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- น้ำทิพย์ มากชู. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากวิธีสอนโดยการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานก่อนเรียนกับวิธีเสริมสร้างความรู้พื้นฐานระหว่างเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- นิคม ฉัยยากุล. ความสามารถในการสร้างสิ่งกับวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้สิ่งเร้าและกิจกรรมทั้งเชิงนิมานและนิเสธ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่รู้และไม่รู้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- ประคอง กรรณสุด. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- ประทีป ทับอัตรานนท์. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- ประเสริฐ พงศ์นุรักษ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยทราบและไม่ทราบจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมก่อนเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- มนตรี เมธาวิวินิจฉัย. ผลของการบอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ม.4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ยงยุทธ บรรยงเมธ. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยมีการทบทวนความรู้พื้นฐานเดิมจากบทเรียนทบทวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- สันจี หะวานนท์. ความสำคัญของปัญหากฎหมายในหลักสูตรประถมศึกษา. เอกสารการวิจัย ภาควิชาสารคดีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- รวรรณ เหมชะญาติ. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดของกาเบรียที่มีต่อความสามารถในการรับรู้ทางด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิชานันท์ สีนสถาพรวงศ์. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิชา มหาคุณ. "กฎหมายช่วยพัฒนามนุษย์ได้อย่างไร". คูลพาร์ท 21,4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2517) : 61-64.
- วิทยา เชียงกุล. ปัญหาเศรษฐกิจสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: ธรรมสารการพิมพ์, 2533.

- วิไลพร วรจิตตานนท์. การทดลองใช้แนวการสอนของกาเยในการพัฒนาเจตคติที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎับัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- วีระ ก้อนแก้ว. อิทธิพลของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- วีระพันธ์ ส่องสว่าง. การเปรียบเทียบผลการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความยาวพื้นที่และปริมาตร โดยการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของกาเยกับการสอนแบบบอกให้รู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- _____. สาระที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภา, 2534.
- ศูนย์เครือข่ายสิทธิเด็ก เอเชีย เนืท. แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)
- สนองชาติ เศรษฐกิจโรจน์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดรวบยอดและความคงทนของความคิดรวบยอดในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบเสนอสิ่งเร้า-ถาม-ทดลอง-สรุปกับวิธีการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- สามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. การสอนโดยจุดประสงค์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2524. (เอกสารอัดสำเนา)
- สารภี รัตนบุรี. การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523. (อัดสำเนา)
- สำหรับ จิตตินันท์และสรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์. คู่มืออาสาสมัครพิทักษ์สิทธิเด็กทางเพศ. กรุงเทพฯ: ฟรีแม็ก กรุป, 2537.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุธาบดี สัตตบุศย์. กฎหมายในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: สมหมายการพิมพ์, 2525.
- สุวีรัตน์ ศิริรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชากฎหมายและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชากฎหมายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- แสงศิริ ศิริมงคล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการทบทวนความรู้พื้นฐานด้วยบทเรียนทบทวนและด้วยครูทบทวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- อรรถพล พันธุ์บุญเกิด. ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก. ใน ชนิดตา รักษาพลเมือง (บรรณาธิการ), เด็กและเยาวชนไทย ภาพฉายสู่ออนาคต. หน้า 21 เอกสารวิชาการฉบับที่ 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อรรถัย เพ็ชรธรรม. ความต้องการของกลุ่มคนต่างอาชีพเกี่ยวกับการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ภาษาต่างประเทศ

Freund, Pual A. Law in The School: Goals and Methods.

Social education Vol. 37 No. 5 (May 1973) : 363-367.

Gagne, Robert M. The Conditions of Learning and Theory of

Instruction. 3 rd ed. New York : Rinchart and

Winston, 1985.

Tony Graham P. and Cline, paul C. Teaching Law Related

Education to the Elementary School Child. The

Social Studies Vol. 72 No. 1 (Jan/Feb 1981) : 30-33.

Gross, Norman. Teaching About the Law: Perceptions and

Implications. Social Education Vol. 41 No. 3 (March

1977) : 168-169.

_____. Law-Relaled Education: Current Trends, Future

Directions. Peabody Journal of Education Vol. 55

No. 1 (October 1977): 3-6.

Nelson, Dennis Lee. "The Effects of Specifically State

Instructional Objectives on the Achievement of

Collegiation uder-graduate Economics Student."

Dissertation Abstracts Vol. XXXII (July 1971) : 99A

Pietrovito, Patrick J. Socialization in Legal Norms as part

of a High School Curriculum. The Social Studies.

(March/April 1976): 73-75.

Webb, Alfred Bert. "Effects of the use of Behavioral

Objectives and Criterion Evaluation on Classroom

Progress of Adolesences." Dissertation Abstracts

Vol. XXXII (June 1972): 6845A

ภ ๗ ค พ น ๖ ก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแผนการสอนและ เครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์จงดี แสงเพชร   ศึกษานิเทศก์ 9
สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. รองศาสตราจารย์บังอร   อนุเมธางกูร   ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย   บุญไชย   อาจารย์ผู้สอนวิชาพฤติกรรมกรรมการสอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา
4. นายจตุรนต์   วรรณวล   รองผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสิทธิเด็ก เอเชีย เนืท
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์   คำชาย
อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมาย คณะมนุษยศาสตร์
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์

1. ศาสตราจารย์ลิ้นจี่ ทะวานนท์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดนนทบุรี
2. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช นักวิชาการด้านนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นายจตุรนต์ วรรณนวล รองผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลสิทธิเด็ก เอเชีย เน็ท
4. นางสาวชลีรัตน์ แสงสุวรรณ เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
5. นางสาวจิตติมา ตัญเตชะเจ้าหน้าที่โครงการแรงงานเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

ภาคผนวก ข

แผนการปฐมนิเทศและการเตรียมความพร้อม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกฎหมาย

คำชี้แจง โปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย

1. เป้าหมายของโปรแกรม คือ เพื่อเสริมความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับเด็กให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้
2. ลักษณะของโปรแกรม เป็นโปรแกรมเสริมความรู้ที่จัดสอนนอกเวลาเรียนปกติ ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.30-16.30 น.
3. นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมด้วยความสมัครใจ โดยการเปิดรับสมัครจนครบจำนวน 30 คน
4. เนื้อหากฎหมายเกี่ยวกับเด็กประกอบด้วย กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเด็ก , กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
5. หลักการจัดกิจกรรมการสอนกฎหมายที่นำมาใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์หาเหตุผลทางจริยธรรม การใช้วิจักษณ์พิจารณาปัญหาทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ทางกฎหมาย โดยใช้กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ การจำลองเหตุการณ์ การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง และการนำข้อมูลจากประสบการณ์ของนักเรียนมาสัมพันธ์กับบทเรียน
6. แผนการสอนกฎหมายจำนวน 19 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย ลำดับที่ของแผนการสอน, เรื่องที่สอน, ระยะเวลา, จุดประสงค์ปลายทาง, จุดประสงค์ย่อย, เนื้อหา, กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์การสอน 9 เหตุการณ์ ได้แก่ การสร้างความสนใจ การแจ้งจุดประสงค์ การทบทวนประสบการณ์เดิม การเสนอสิ่งเร้า การให้แนวทางในการเรียนรู้ การก่อให้เกิดพฤติกรรม การให้ข้อมูลป้อนกลับ การประเมินการปฏิบัติ การส่งเสริม

ความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้ , สื่อการเรียนการสอน, แบบฝึกหัด,
เอกสารประกอบการสอน

7. การประเมินผลโปรแกรม โดยพิจารณา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนกฎหมายจากการทดลองใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้น กับเกณฑ์การประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนดไว้ และผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม เกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมที่จัดขึ้นในด้านต่าง ๆ

แผนการปฐมนิเทศ

นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย

จัดปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมโดย

1. ชี้แจงและตกลงทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการสอน
2. อธิบายให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของกฎหมาย
3. ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงแนวทางในการการปฏิบัติกิจกรรมและการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมโปรแกรม

กิจกรรม

1. กิจกรรมแนะนำตัวนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้เพลงชื่ออะไร
เพลงชื่ออะไร

ชื่อของเธอฉันไม่รู้จัก จึงถามทักผู้ที่มาใหม่

ชื่อของเธอฉันจำไม่ได้ ชื่ออะไรขอให้ออกมา

เมื่อร้องเพลงจบ ครูชี้ให้นักเรียนลุกขึ้นแนะนำชื่อของตนเอง ทำเช่นนี้จนนักเรียนแนะนำตัวครบทุกคน รวมทั้งผู้สอนด้วย

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กัน ให้เล่นทายคำปริศนา (คำว่า "กฎหมาย") โดยให้นักเรียนทายว่าคำปริศนาประกอบด้วยพยัญชนะอะไร กลุ่มใดทายคำได้ถูกต้องก่อนเป็นฝ่ายชนะ

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่ากฎหมายมีความสำคัญอย่างไร

4. ครูชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับเวลาที่ใช้สอน และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนของนักเรียน

หมายเหตุ

เมื่อปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมแล้ว เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ควรจัดฝึกทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นการเตรียมความพร้อมก่อน ได้แก่ การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การนำเสนอรายงาน

แผนการเตรียมความพร้อมที่ 1

เรื่อง การฝึกทักษะที่จำเป็นแก่นักเรียนก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม
ระยะเวลา 3 คาบ

จุดประสงค์ เพื่อฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม การอภิปราย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยใช้บัตรภาพสัตว์ให้ นักเรียนส่งเสียงร้องตามชนิดของสัตว์ที่ได้รับ เพื่อหากกลุ่ม
2. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเลือกตั้งประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม
3. ครูสนทนา ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของประธาน รองประธาน เลขานุการและสมาชิกในกลุ่มว่า แต่ละคนมีบทบาทอย่างไรในการอภิปราย
4. ครูแจกประเด็นปัญหาในการอภิปรายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม ดังนี้ "นักเรียนคิดว่ากฎระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด"
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน
6. ครูซักถามถึงปัญหาในการทำงานของแต่ละกลุ่ม ว่ามีปัญหาอย่างไร แก้ไขปัญหาอย่างไร
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการทำกิจกรรมกลุ่มที่ดี

สื่อการเรียนการสอน

- บัตรภาพ
- บัตรคำถาม

การประเมินผล

- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตการทำงานกลุ่ม

แผนการเตรียมความพร้อมที่ 2

เรื่อง การฝึกทักษะที่จำเป็นแก่นักเรียนก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

เวลา 3 คาบ

จุดประสงค์ เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และการนำเสนอรายงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า เรื่องที่ตนเองสนใจจากห้องสมุดมาคนละ 1 เรื่อง และเขียนสรุปเรื่องส่งครูพร้อมทั้งนำเสนอรายงาน เรื่องที่ตนเองสนใจหน้าชั้นเรียน
2. ครูชมเชยนักเรียนที่นำเสนอรายงานได้ดี ชี้ให้นักเรียนเห็นเป็นตัวอย่าง และให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่ยังมีข้อบกพร่อง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปถึงความสำคัญของการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และลักษณะของการนำเสนอรายงานที่ดี

สื่อการเรียนการสอน

- ห้องสมุด

การวัดและประเมินผล

- สังเกตการรายงาน
- ตรวจสอบเรื่องที่นักเรียนค้นคว้ามาส่ง

กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเด็ก

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร

เวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนดได้

จุดประสงค์ย่อย

1. หลังจากที่นักเรียนได้ชมการเชิดหุ่นประกอบการอธิบายเรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว นักเรียนสามารถบอกได้ว่าการกระทำใด เป็นการกระทำที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนดได้ถูกต้อง

2. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตรที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้

เนื้อหา

สถาบันที่เป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์ คือ สถาบันครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยพ่อแม่ลูก และเพื่อวางระเบียบความสัมพันธ์ให้ทุกคนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ จึงได้มีการกฎหมายครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตรขึ้น สำหรับสมาชิกในครอบครัวที่ดีเป็นเกณฑ์ที่พึงปฏิบัติ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันราบรื่น ผาสุกเป็นครอบครัวที่มั่นคง โดยกำหนดให้บิดามารดามีสิทธิและหน้าที่ ดังนี้ คือ

1. อุปการะเลี้ยงดูบุตรในระหว่างที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์
2. ให้การศึกษาแก่บุตรตามสมควรอย่างน้อยการศึกษาภาคบังคับ
3. ใช้อำนาจปกครองบุตรโดยสามารถทำโทษบุตรเมื่อบุตรกระทำความผิดได้ตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน มอบหมายงานให้แก่บุตรทำตาม

สมควรแก่ความสามารถเพื่อฝึกให้บุตรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

และมีความรู้ประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพการงานในภายหน้า การที่บิดามารดาไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูบุตร ไม่ส่งบุตรเข้าศึกษาแล้วเรียน เมื่อถึงวัยอันควร บิดามารดาจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มนิติกรรม นิติสานสัมพันธ์. เอกสารประกอบการสอนโครงการเผยแพร่กฎหมายสู่ชุมชนชนบท. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

(อัครสำเนา)

วิมลศิริ ชำนาญเวช. กฎหมายครอบครัว. กรุงเทพฯ: วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2524.

สมยศ เชื้อไทย. กฎหมายกับวงชีวิต. กรุงเทพฯ: ธรรมสารการพิมพ์, 2532.

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กทางแพ่งและทางอาญา. (ม.ป.ท. ม.ป.ป.) (อัครสำเนา)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพครอบครัวมาให้เด็ก เรียนดูและสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับภาพว่า "ภาพที่นำมาให้นักเรียนดู เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร บุคคลในภาพมีความสัมพันธ์กันอย่างไร" เมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันต่างก็มีสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อกันตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้สมาชิกรู้ถึงสิทธิและหน้าที่และยึดถือ เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ โดยเขียนบนกระดานดำ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียน เพื่อทบทวนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ที่มีต่อบุตรที่นักเรียนพบในชีวิตจริง เพื่อเป็นพื้นความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดา

มารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนด

4. ขึ้นเสนอสิ่งไว้

ครูขีดหุ่นมือ เพื่ออธิบาย เนื้อหา เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนดแก่นักเรียน

5. ขึ้นให้แนวทางในการเรียน

หลังจากที่นักเรียนได้ฟังการอธิบายประกอบการขีดหุ่นแล้ว ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน เพื่อเสนอตัวอย่างการใช้สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตรที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ด้วยการจับฉลาก โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมสมองแล้วแสดงบทบาทสมมุติตามหัวข้อที่กลุ่มจับฉลากได้

6. ขึ้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมุติตามหัวข้อที่จับฉลากได้ เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงเสร็จให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือทายว่าตัวอย่างการแสดงที่เพื่อนแสดงบทบาทสมมุติไปนั้น เป็นการแสดงบทบาทของบิดามารดาตามสิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ อย่างไร

7. ขึ้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูตีชมการแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียน และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

8. ขึ้นประเมินการปฏิบัติ

สังเกตการตอบคำถาม และการแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียน

9. ขึ้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป เกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนดลงบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด และทำแบบฝึกหัดทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพครอบครัว หุ่นมือ แบบฝึกหัด
- อุปกรณ์การแสดงบทบาทสมมุติ

แบบฝึกหัด

- คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ x หน้าข้อที่ผิด
- ....1. การอุปการะ เลี้ยงดูบุตรนอกจากจะเป็นหน้าที่โดยธรรมชาติของบิดามารดาแล้วยัง เป็นหน้าที่ตามกฎหมายด้วย
  - ....2. กฎหมายกำหนดให้บิดามารดามีสิทธิที่จะลงโทษบุตรอย่างไรก็ได้
  - ....3. การให้การศึกษากับบุตร เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของบิดามารดา
  - ....4. กฎหมายกำหนดให้บิดามารดามีหน้าที่ เลี้ยงดูบุตรไปจนตลอดชีวิต
  - ....5. บิดามารดาสามารถนำตัวบุตรไว้ให้ช่วยทำงานได้โดยไม่ต้องส่งเข้าเรียน

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร (ตอนที่ 2)

เวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะที่นักเรียนเป็นบุตรของบิดามารดาได้ และสามารถบอกความสำคัญของกฎหมายครอบครัวได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของบุตรต่อบิดามารดาแล้ว นักเรียนสามารถบอกได้ว่าการปฏิบัติตามภาพใด เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องได้
2. เมื่อครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วนักเรียนสามารถร่วมกันอภิปรายตอบคำถามเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดาตามที่กฎหมายกำหนดได้
3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของกฎหมายครอบครัวได้

เนื้อหา

กฎหมายครอบครัวที่ว่าด้วยเรื่อง สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร นอกจากจะระบุถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตรแล้วยังได้ระบุถึงสิทธิและหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดา โดยกำหนดให้

1. บุตรมีสิทธิที่จะใช้ชื่อสกุลของบิดามารดา
2. บุตรมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะ เลี้ยงดูจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีหรือด้วยการสมรส
3. บุตรมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
4. บุตรมีสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดา

5. บุตรมีหน้าที่ที่จะต้องอุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา

หากบุตรไม่ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ที่พึงมีต่อบิดามารดา เช่น ไม่เลี้ยงดู บิดามารดา บิดามารดาก็มีสิทธิที่จะฟ้องร้องขอมรดกคืนได้

กฎหมายครอบครัว เรื่อง "สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร เป็นกฎหมายที่ช่วยวางระเบียบความสัมพันธ์ให้สมาชิกในครอบครัวรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน หากไม่มีการวางกฎหมายในเรื่องนี้ไว้สมาชิกอาจไม่ได้รับสิทธิที่ตนควรได้ และไม่มีสิ่งใดสำหรับยึดถือ เป็นเกณฑ์ที่สมาชิกในครอบครัวพึงปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น เป็นครอบครัวที่มั่นคง เพื่อสร้างสังคมที่มั่นคงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มนิติกรรม นิติสานสัมพันธ์. เอกสารประกอบการสอนโครงการเผยแพร่

กฎหมายสู่เยาวชนชนบท. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ม.ป.ป. (อัคราเนนา)

วิมลศิริ ชำนาญเวช. กฎหมายครอบครัว. กรุงเทพฯ: วิบูลย์กิจการพิมพ์,
2524.

สมยศ เชื้อไทย. กฎหมายกับวงชีวิต. กรุงเทพฯ: ธรรมสารการพิมพ์,
2532.

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กทางแพ่งและ
ทางอาญา. (ม.ป.ท. ม.ป.ป.) (อัคราเนนา)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนา ชักถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อบิดามารดา ของตัวเองว่า "นักเรียนปฏิบัติต่อพ่อแม่อย่างไรบ้าง และการปฏิบัติดังกล่าว เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ นักเรียนเคยเห็นคนที่ปฏิบัติต่อพ่อแม่ไม่ดีบ้างหรือไม่ อย่างไร"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางในการ เรียนให้นัก เรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถาม เกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตรที่นัก เรียนได้ เรียนไปแล้ว โดยกล่าวแก่นัก เรียนว่านอกจากกฎหมายจะกำหนดให้บิดามารดามีสิทธิ และหน้าที่ต่อบุตรแล้วยัง ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดาไว้ด้วย เช่น กัน

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแจก เอกสาร เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของบุตรที่มีต่อบิดามารดา ตลอดจนความสำคัญของกฎหมายครอบครัว ว่าด้วยเรื่อง "สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร เพื่อให้ นัก เรียนศึกษาและซักถาม เมื่อมีข้อสงสัย

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียน

เมื่อนัก เรียนได้ศึกษา เอกสารที่แจกให้แล้ว ครูแบ่งนัก เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ เท่า ๆ กันแล้วให้นัก เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตอบคำถาม ดังนี้

1. กฎหมายได้กำหนด เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดาไว้ อย่างไรบ้าง

2. กฎหมายครอบครัวว่าด้วยเรื่อง "สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและ บุตรมีความสำคัญอย่างไร

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

ให้นัก เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง เพื่อตอบคำถาม และ เสนอรายงานหน้าชั้น เรียน

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชม เเชยนัก เรียนกลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่นัก เรียนกลุ่มที่ยังมีข้อบกพร่อง

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความสนใจของนัก เรียนและความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

- สิ่ง เกิดการตอบคำถาม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่านโอนการ เรียบรู้

ครูและนัก เรียบร่วมกันอภิปรายสรุป เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และบุตร และความสำคัญของกฎหมายครอบครัว ว่าด้วย เรื่องสิทธิและหน้าที่ของ บิดามารดาและบุตร จากนั้นให้นัก เรียบทำแบบฝึกหัด

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารประกอบการสอน เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว ที่ว่าด้วยเรื่อง " สิทธิและหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดา "
- แบบฝึกหัด
- คำถามที่ใช้อภิปราย

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นัก เรียบทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ... 1. การให้การศึกษาแก่บิดามารดา เป็นหน้าที่ของบุตรตามที่กฎหมาย กำหนดไว้อย่างหนึ่ง
- ... 2. กฎหมายกำหนดให้บุตรมีสิทธิที่จะลงโทษบิดามารดาได้ เพื่อว่ากล่าว ตักเตือน
- ... 3. กฎหมายกำหนดให้บุตรมีหน้าที่ที่จะต้องอุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา
- ... 4. บุตรมีสิทธิที่จะใช้ชื่อสกุลของบิดามารดา
- ... 5. กฎหมายครอบครัวว่าด้วย เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและ บุตรช่วยวางระ เียบความสัมพันธ์ให้สมาชิก รู้จักสิทธิและหน้าที่ของ ตนเอง

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

- ครูบุญ เอก กฎหมายครอบครัวว่าด้วย เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา
 สวัสดิ์นักเรียน เมื่อครั้งที่แล้วนักเรียนได้ เรียน เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่
 ของบิดามารดาต่อบุตร นักเรียนทราบใหม่ว่า เรื่องสิทธิและหน้าที่ของ
 บิดามารดาและบุตรนี้เป็น เรื่องหนึ่งในกฎหมายครอบครัว ที่ช่วยวาง
 ระเบียบความสัมพันธ์ให้สมาชิกในครอบครัว รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน
- สมชาย ครูครับ แล้วกฎหมายได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา
 อย่างไรบ้างครับ
- ครูบุญ เอก ใจเย็น ๆ ซิ ครูกำลังจะบอกเธออยู่เดี๋ยวนี้แหละ
- กฎหมายได้กำหนดให้บุตรมีสิทธิที่จะ ได้รับจากบิดามารดา
 และมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อบิดามารดาดังนี้ คือ บุตรมีสิทธิที่จะใช้ชื่อ
 สกุลของบิดาหรือมารดา
- สีดา คุณครูคะชื่อสกุลนี้ใช้ นามสกุลไหนคะ
- ครูบุญ เอก ไซ้ครับ นอกจากนี้บุตรยังมีสิทธิที่จะ ได้รับการอุปการะ เลี้ยงดูจากบิดา
 มารดา
- สมชาย ครูครับ ถ้าเป็นอย่างนี้ บิดามารดา ก็ต้องเลี้ยงดูบุตรไปจนตลอดชีวิต
 ไซ้ไหมครับ
- ครูบุญ เอก กฎหมายไม่ได้กำหนดให้บิดามารดาต้อง เลี้ยงดูลูกไปจนตลอดชีวิต ยก
 เว้นลูกที่พิการช่วย เหลือตัวเองไม่ได้ ส่วนลูกที่ปกติจะอยู่ในความ
 อุปการะของบิดามารดาไปจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุครบ 20 ปี
 บริบูรณ์ หรือแต่งงานไป เข้าใจหรือยังสมชาย
- สมชาย เข้าใจแล้วครับ นอกจากนี้แล้วบุตรยังมีสิทธิและหน้าที่ต่อบิดามารดา
 อย่างไรอีกบ้างครับ
- ครูบุญ เอก บุตรยังมีสิทธิที่จะ ได้รับการศึกษา และ เมื่อบิดามารดาถึงแก่กรรมหรือ

แก่ชราลงไปบุตรก็มีสิทธิ์ที่จะมรดกของบิดามารดา ซึ่งก็คือทรัพย์สินต่าง ๆ ของบิดามารดานั่นเอง

สมชาย

ครูครับที่ครูพูดมามีแต่ สิทธิที่บุตรจะได้รับจากบิดามารดา แล้วหน้าที่ของบุตรที่มีต่อ

บิดามารดามีอะไรบ้างครับ

ครูบุญ เอก

สำหรับหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดานั้น กฎหมายได้กำหนดให้บุตรมีหน้าที่อุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา นักเรียนทราบไหมว่า " การรู้จักบุญคุณและตอบแทนผู้ที่มีบุญคุณต่อ เรา เรียกกว่าอะไร"

นักเรียน

เรียกว่ามีความกตัญญูต เวที

ครูบุญ เอก

เก่งมาก นักเรียนจะ เห็นได้ว่าหลักกฎหมายที่กำหนดไว้นั้น เป็นไปตามหลักคุณธรรมทางศาสนา เมื่อบิดามารดาอุปการะ เลี้ยงดูบุตร บุตรเติบโตขึ้นก็ตอบแทนบิดามารดาโดยการอุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา

กฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับเด็ก

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง ศาลคดี เด็กและ เยาวชน

เรื่องย่อยที่ 1 สาเหตุที่เด็กและ เยาวชนกระทำความผิด และการป้องกันแก้ไข

เวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เด็กและ เยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอแนวทางการป้องกันแก้ไขมิให้เด็กและ เยาวชนกระทำความผิดได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการกระทำที่ผิดกฎหมายของ เด็กและ เยาวชนได้
2. เมื่อครูแบ่งกลุ่มนักเรียนให้วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง การกระทำผิดกฎหมายของ เด็กและ เยาวชนนักเรียนสามารถแยกแยะสาเหตุของการกระทำผิดได้
3. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไข เพื่อป้องกันมิให้เด็กและ เยาวชนกระทำความผิดได้

เนื้อหา

การที่เด็กและ เยาวชนกระทำความผิดกฎหมายนั้น สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เป็นต้นว่า

1. ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น มีความพิการที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง จึงทำให้เด็กเกิดปมด้อย จึงแสดงพฤติกรรมออกในทางที่ก้าวร้าว หรือกระทำในสิ่งที่ผิด ๆ เพื่อสร้างจุดเด่นให้ตนเอง
2. ความบกพร่องทางจิต เช่น ชายที่มีจิตผิดปกติชอบแต่งกายเป็นหญิง หรือหญิงที่ชอบทำตัวเป็นผู้ชาย ซึ่งส่วนใหญ่มักก่อคดีความผิดทางเพศ

3. ความบกพร่องทางครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาหย่าร้างกัน บิดามารดาไม่เอาใจใส่ดูแลบุตรเท่าที่ควร บิดามารดาทำตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็ก

4. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเต็มไปด้วยแหล่งอบายมุข เช่น แหล่งการพนัน ยาเสพติด เป็นต้น

5. สาเหตุจากฐานะทางเศรษฐกิจ เช่น ครอบครัวยากจน เด็กอดอยากขาดสันทนาการออกไปไม่ได้ จึงต้องลักขโมย

6. สาเหตุจากความประมาทเลินเล่อ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในกรณีนี้เด็กอาจเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ก็อาจกระทำผิดได้เพราะความประมาทเลินเล่อ เช่น ทำให้เกิดเพลิงไหม้ เป็นต้น

นอกจากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกที่ทำให้เด็กกระทำ ความผิด เช่น สื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งอาจจะเผยแพร่สื่อที่ไม่เหมาะสมช่วยยั่วยุให้เด็กกระทำผิดได้ เช่นกัน

ส่วนวิธีป้องกัน เพื่อมิให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดนั้น มีวิธีการป้องกันแก้ไข ตามสาเหตุ ดังนี้ การป้องกันเด็กที่ทำความผิดอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ กระทำได้โดยใช้การแพทย์และการสาธารณสุขมาช่วยบำบัด ส่วนความบกพร่องทางครอบครัว อาจป้องกันแก้ไขได้ที่ตัวบิดามารดาของเด็กโดยตรง ส่วนสาเหตุที่เกิดจากเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมนั้น รัฐควรปรับปรุงและหามาตรากการแก้ไข และสาเหตุที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อ นั้น อาจป้องกันแก้ไขได้โดยผู้ปกครองบิดามารดา สื่อมวลชน และผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เด็กควรให้คำแนะนำตักเตือน ให้เด็กรู้จักระวัง หรือชี้ให้รู้ภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จารุณี ต้นตยาภม. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการทำความผิดของเด็กและ
เยาวชนและคดีส่วนแพ่งเกี่ยวกับผู้เยาว์ในศาลคดีเด็กและเยาวชน.

กรุงเทพฯ: ประจวบรังสรรค์การพิมพ์, ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพ เด็กที่กระทำความผิด มาให้นักเรียนดูแล้วสนทนาซักถาม เกี่ยวกับภาพว่า ภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร นักเรียนคิดว่าสาเหตุอะไรที่ทำให้เด็กกระทำความผิดดังกล่าว

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยกระทำความผิดหรือ เคยพบเห็นเด็กกระทำความผิดหรือไม่ เวลานั้นนักเรียนทำผิดหรือพบเห็นผู้อื่นทำผิดแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูให้เวลานักเรียนคิดตัวอย่างความผิดที่นักเรียนเคยทำหรือเคยพบเห็นผู้อื่นกระทำความผิดละ 1 ตัวอย่าง โดยให้นักเรียนบอกเหตุผลด้วยว่า กรณีตัวอย่างความผิดนั้นเกิดจากสาเหตุใด โดยบันทึกข้อมูลที่ได้จากนักเรียนไว้บนกระดานดำ

ครูอธิบายประกอบตัวอย่างความผิดที่นักเรียนเขียนไว้บนกระดานดำโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิเคราะห์ว่าการกระทำความผิดนั้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุใด โดยจัดจำแนกเป็นข้อ ดังนี้ ความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ, ความบกพร่องทางครอบครัว, สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม, สาเหตุจากฐานะทางเศรษฐกิจ, สาเหตุจากความประมาทเลินเล่อ, สาเหตุอื่น ๆ

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียน

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เด็กที่กระทำความผิดและบัตรคำสั่ง เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ว่ากรณีตัวอย่างเด็กที่กระทำความผิดที่ยกมาแต่ละเรื่องนั้นเกิดจากสาเหตุใด และเพื่อมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดดังกล่าวนักเรียนจะมีวิธีการป้องกันแก้ไขอย่างไร

6. ขั้นก่อนให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุที่เด็กกระทำความผิด พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข และนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนกลุ่มที่ยังมีข้อบกพร่อง และกล่าวชมเชยนักเรียนกลุ่มที่ปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเสร็จทันเวลาที่กำหนด

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- ตรวจสอบคำตอบจากการคิดวิเคราะห์และการเสนอวิธีป้องกันแก้ไข
- สังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป เพื่อทบทวนสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย ตลอดจนแนวทางป้องกันแก้ไข โดยเขียนลงบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพเด็กที่กระทำความผิด
- เอกสารกรณีตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกฎหมาย
- บัตรคำสั่ง

เอกสารประกอบ

กรณีตัวอย่าง เด็กที่กระทำผิดกฎหมาย

กรณีตัวอย่างที่ 1

นายก้าแห่งบิดาของเด็กชายกล้า ชอบทำตัว เป็นอันธพาลรังแกผู้ที่อ่อนแอ กว่าอยู่ เป็นประจำกล้า เห็นพ่อทำตัวดังกล่าวก จึง เลียนแบบพ่อโดยทำตัว เป็น หัวหน้าเด็กในซอย วันหนึ่งกล้า เห็น เด็กหญิง ส้มจี๋ จักรยานคันใหม่มาจอดที่ปากซอย กล้าจึงชักชวนเพื่อน ๆ ขโมยจักรยานของส้มไปขาย

กรณีตัวอย่างที่ 2

เด็กชาย เจียมศักดิ์อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น บ่อนการพนัน ซ่องโสเภณี แหล่งค้ายาเสพติด บิดามารดาของเด็กชาย เจียมศักดิ์ มีอาชีพรับจ้าง ครอบครัวมีฐานะยากจน เด็กชาย เจียมศักดิ์ต้องการช่วยแบ่ง เบาภาระของบิดามารดา จึงรับจ้างขายยาเสพติด

กรณีตัวอย่างที่ 3

จ๊อนกับแดง เป็นเพื่อนบ้านกัน วันหนึ่งจ๊อนไปเที่ยวบ้านแดง แดงจึงชวน จ๊อนดูหนังจีนกำลังภายในด้วยกัน ขณะดูทีวี เห็นคนในทีวีกำลังใช้ดาบต่อสู้กัน จึง เกิดนึกสนุกนำมีดในครัวมา เล่นต่อสู้กันบ้างบัง เอิญแดงใช้มีดแทงถูกจ๊อนจนถึงแก่ ความตาย

บัตรคำสั่ง เวลาปฏิบัติตามคำสั่ง 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างแล้วร่วมกันอภิปราย

ตอบคำถามต่อไปนี้

กรณีตัวอย่างที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ _____

นักเรียนคิดว่าอะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำผิด _____

จงเสนอแนวทางป้องกัน หรือการแก้ไข _____

กรณีตัวอย่างที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ _____

นักเรียนคิดว่าอะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำผิด _____

จงเสนอแนวทางป้องกัน หรือการแก้ไข _____

กรณีตัวอย่างที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ _____

นักเรียนคิดว่าอะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำผิด _____

จงเสนอแนวทางป้องกัน หรือการแก้ไข _____

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง ศาลคดี เด็กและ เยาวชน

เรื่องย่อยที่ 2 ความจำเป็นในการจัดตั้งศาลคดี เด็กและ เยาวชน

เวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนัก เรียน เรียนจบบท เรียนนี้แล้ว นัก เรียนสามารถบอกถึงความจำเป็น ที่ต้องมีการจัดตั้งหน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคดีแก่ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิด กฎหมาย และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับก ารปฏิบัติงานของศาลคดี เด็กและ เยาวชน ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์ย่อย

1. นัก เรียนสามารถบอกผล เสียที่ เกิดขึ้นถ้า ใช้วิธีการลงโทษ เด็กที่กระทำ ผิดกฎหมาย เช่น เติบวกับผู้ใหญ่ที่กระทำผิดกฎหมาย ได้
2. เมื่อนัก เรียนศึกษา เอกสาร เกี่ยวกับศาลคดี เด็กและ เยาวชนแล้วนัก เรียน สามารถบอกถึงความจำเป็นที่ ต้องมีการจัดตั้งศาลคดี เด็กและ เยาวชนได้

เนื้อหา

เนื่อง เด็กยังมีความยังคิดน้อยกว่าผู้ใหญ่ เด็กอาจกระทำความผิด เพราะ ความ เบาท้อง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้น เมื่อ เด็กกระทำความผิดขึ้น จึงไม่ สมควรที่จะลงโทษ เช่น เติบวกับผู้ใหญ่ เพราะการลงโทษ เด็กที่กระทำผิด เท่า เทียบ กับผู้ใหญ่อาจจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อ เด็กขึ้นได้ เป็นต้นว่า เด็กที่ทำผิดและถูกลง โทษจำคุกโดยนำไปขังรวมกับผู้ใหญ่ เมื่อ เด็ก เข้าไปอยู่ในคุกปะปนกับนักโทษผู้ใหญ่ ก็จะถูกรังแกต่าง ๆ นานา และอาจได้รับการถ่ายทอดสิ่งชั่วร้ายหรือความ ประพฤติในทาง เสี่ยงภัยที่ร้ายแรงยิ่งขึ้นจากนักโทษที่ เป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีความจัด เจนใน การก่ออาชญากรรม เด็กก็จะยิ่งจมปรักลงไปอีกจนยากที่จะแก้ไขได้ ดังนั้น จึงจำ เป็นต้องมีการจัดตั้งศาลคดี เด็กและ เยาวชนเพื่อพิจารณาคดีแก่ เด็กและ เยาวชน ที่กระทำความผิดขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีวิธีการลงโทษ เด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ โดย

มีจุดมุ่งหมาย เพื่อแก้ไขให้ เด็กที่กระทำคามผิด ได้มีโอกาสกลับตัว เป็นคนดี

ซึ่งในการจัดตั้งศาลคดี เด็กและ เยาวชนนั้นจะต้องจัดตั้งสถานพินิจและ
 คุ้มครอง เด็กควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของศาลคดี เด็กและ เยาวชน
 ดำเนินไปด้วยดี โดยมีพนักงานคุมประพฤติปฏิบัติหน้าที่ สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
 ประวัติความประพฤติของ เด็กหรือ เยาวชนที่ทำผิด
 และรายงานสาเหตุของการทำผิดและวิธีการปฏิบัติ เพื่อแก้ไข เด็ก เสนอต่อศาลคดี
 เด็กและ เยาวชน ศาลคดี เด็กและ เยาวชนในปัจจุบันได้ เปลี่ยนชื่อ เป็น ศาลคดี
 เยาวชนและครอบครัว ซึ่งจะตั้งอยู่ตาม เมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพฯ สงขลา
 ระยอง เชียงใหม่ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี ต้นตยาคม. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำคามผิดของเด็ก
 และ เยาวชนและคดีส่วนแพ่งเกี่ยวกับผู้เยาว์ในศาลคดี เด็กและ เยาวชน.
 กรุงเทพฯ : ประจวบรังศ์การพิมพ์, ม.ป.ป.
- ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้าน ปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ:
 ฝ่ายเผยแพร่ความรู้ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.
- วิมลศิริ ชำนาญเวช. กฎหมายกับชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2535.
- อุกฤษ มงคลนาวิน และคณะ. ปัญหากฎหมายสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2516.

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพการพิจารณาคดีของศาลมาให้นัก เรียนดูแล้วสนทนาซักถาม เกี่ยวกับ
 ภาพว่านัก เรียนทราบหรือไม่ว่าภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร " นักเรียนตอบว่า "
 เป็นภาพการพิจารณาคดีของศาล" ครูตั้งปัญหาให้นัก เรียนคิดต่อไปว่า ถ้าเด็กกระทำ

ผิดกฎหมาย นักเรียนคิดว่า จะต้องถูกนำตัวขึ้นศาล เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ หรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางในการเรียนให้นักเรียนทราบ

3. ชั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนอยู่บ้านแล้วทำความผิด เช่น แกล้งน้อง ร้องไห้ผลที่นักเรียนจะได้รับ คืออะไร นักเรียนตอบว่า "ถูกผู้ปกครองลงโทษ" ครูจึงกล่าวแก่นักเรียนว่าถ้านักเรียนทำความผิดตามที่กฎหมายระบุไว้ เช่น ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ลักขโมย นักเรียนจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายเช่นกัน

4. ชั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูสนทนาซักถามนักเรียนโดยตั้งคำถามให้นักเรียนคิดว่า "เด็กและผู้ใหญ่ทำความผิดอย่างเดียวกัน เช่น เด็กอายุ 12 ปี ทะเลาะกับเพื่อน จึงขโมยปืนของพ่อมายิงเพื่อนจนตาย และนายค้าทะเลาะกับนายแดงจึงใช้ปืนยิงนายแดงตาย นักเรียนคิดว่าบุคคลทั้ง 2 สมควรได้รับโทษเช่นเดียวกันหรือไม่ เพราะเหตุใด " ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วแจกเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนให้นักเรียนศึกษา

5. ชั้นให้แนวทางในการเรียน

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารที่ได้รับ โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยได้ เมื่อนักเรียนเข้าใจครูแจกบัตรคำสั่ง เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม จากบัตรคำสั่งดังนี้

1. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อพิจารณาคดีแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดขึ้นโดยเฉพาะ
2. ถ้าเด็กที่กระทำความผิดได้รับการลงโทษ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เช่น ถูกจำคุกพร้อมกับผู้ใหญ่ จะก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กอย่างไร
3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก คืออะไร มีหน้าที่อย่างไร

6. ขั้นก่อนให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกับอภิปรายเพื่อตอบคำถาม แล้วนำเสนอผลงานโดยการรายงานหน้าชั้นเรียนตามรูปแบบที่นักเรียนคิดขึ้นเอง

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ตอบได้ตรงประเด็น และให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่กลุ่มที่มีข้อบกพร่อง

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- สังเกตการนำเสนอผลงาน

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเพื่อทบทวนเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

สื่อการเรียนการสอน

- บัตรคำสั่ง
- เอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชน

บัตรคำสั่ง

เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ได้รับแล้ว จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อพิจารณาคดีแก่เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดขึ้นโดยเฉพาะ.....
.....
.....
2. ถ้าเด็กที่กระทำความผิดได้รับการลงโทษ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เช่น ถูกจำคุกพร้อมกับผู้ใหญ่ จะก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กอย่างไร .....
3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก คืออะไร มีหน้าที่อย่างไร.....
.....
.....

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

ศาลคดีเด็กและเยาวชน

- หนูแดง คุณลุงคะคุณแม่ฝากขานมมาให้คุณลุงค่ะ
- ลุงทองใบ ขอบใจมากหนูแดง
- หนูแดง วันนี้คุณลุงไม่ไปทำงาน หรือคะ
- ลุงทองใบ ไปซิจ๊ะ ลุงต้องไปพิจารณาคดีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชน หนูแดงรู้จักไหม
- หนูแดง หนูแดงไม่รู้จักค่ะ ศาลคดีเด็กและเยาวชน คืออะไรคะ เหมือนกับศาลยุติธรรมอื่น ๆ ไหมคะ

- ลุงทองใบ ศาลคดี เด็กและ เยาวชนก็ เหมือนกับศาลยุติธรรมอื่น ๆ นั่นแหละ ที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีแก่ผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย จะแตกต่างกันตรงที่ศาลคดี เด็ก และ เยาวชนจะทำหน้าที่พิจารณาคดี เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย
- หนูแดง ทำไมจึงต้องแยกการพิจารณาคดี เด็กและผู้ใหญ่ที่กระทำผิดกฎหมาย กันละ ศาลคะ คุณลุง
- ลุงทองใบ เพราะ เด็กมีความขี้คิดน้อยกว่าผู้ใหญ่ อาจทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การที่จะพิจารณาคดี เด็ก เช่นเดียวกับผู้ใหญ่จึงไม่เหมาะสม เพราะอาจก่อให้เกิดผลร้ายแก่เด็กได้
- หนูแดง เกิดผลร้ายอย่างไรคะ
- ลุงทองใบ หนูแดงลองคิดดูซิ เด็กขี้บ่ เล็กอยู่ถ้าต้องรับโทษ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เช่น ประหารชีวิต จำคุก กักขัง เด็กก็จะไม่มีโอกาสได้กลับตัวเป็นคนดี และ ถ้าเด็กต้องถูกจำคุกร่วมกับผู้ใหญ่ เด็กอาจรับถ่ายทอดความรู้และสิ่งที่ไม่ดี ติดตัวออกมา อาจก่อความเดือดร้อนแก่สังคมได้ แทนที่จะกลับตัวเป็นคนดี
- หนูแดง คุณลุงคะ ถ้า เป็นอย่างที่คุณลุงพูดมาศาลคดี เด็กและ เยาวชนก็จะต้องมีวิธีการลงโทษแก่ เด็กที่กระทำผิดโดย เฉพาะซิคะ
- ลุงทองใบ ใช่แล้ว ศาลคดี เด็กและ เยาวชนจะก่อตั้งควบคู่กับสถานพินิจและคุ้มครอง เด็ก เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของศาลคดี เด็กและ เยาวชนดำเนินไปได้ ด้วยดี โดยมีพนักงานคุม ประพฤติทำหน้าที่สืบ เสาะข้อเท็จจริง เกี่ยวกับประวัติความประพฤติของ เด็กหรือ เยาวชนที่กระทำผิดและทำรายงาน สำคัญของการกระทำผิดและวิธีการแก้ไข เสนอต่อศาลคดี เด็กและ เยาวชน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รับ เด็กที่กระทำผิดและถูกศาลคดี เด็กและ เยาวชน พิจารณาลงโทษ มาฝึกอบรม ให้กลับตัวเป็นคนดี
- หนูแดง คุณลุงคะศาลคดี เด็กและ เยาวชนตั้งอยู่ที่ไหนบ้างคะ
- ลุงทองใบ ศาลคดี เด็กและ เยาวชนมีปัจจุบัน เรียกว่า ศาลคดี เยาวชนและครอบครัว ตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพฯ, สงขลา, เชียงใหม่, นครราชสีมา, ระยอง เป็นต้น
- หนูแดง ขอบคุณคุณลุงมากค่ะ นี่ก็สายมากแล้ว หนูแดงขอตัวกลับบ้านก่อนนะคะคุณลุง

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน

เรื่องย่อยที่ 1 การกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนที่ต้องรับผิดชอบ
กระทำผิดทางอาญา

เวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกเกณฑ์การกำหนดอายุเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการกระทำผิดของบุคคลในช่วงอายุต่าง ๆ นักเรียนสามารถบอกได้ว่ากรณีตัวอย่างที่ศึกษานั้น ตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจัดเป็นเด็กหรือเยาวชน ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ความผิดทางอาญาหมายถึง การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าต้องได้รับโทษ ได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์ เนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ต้องได้รับการคุ้มครองเพราะยังอ่อนต่อโลก ดังนั้นเมื่อเด็กกระทำความผิดจึงลงโทษ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ไม่ได้ จึงมีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคดีแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยแบ่งเป็นช่วงอายุดังนี้ เด็กที่มีอายุไม่เกิน 7 ปี เมื่อกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและต้องถูกลงโทษตามวิธีการของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น เด็ก จะหมายถึงบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ ส่วน

เขาวชนหมายถึงบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้าน ปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ:

ฝ่ายเผยแพร่ความรู้ของวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.

พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กทางแพ่งและทาง
อาญา. (ม.ป.ท. ม.ป.ป.) (อัสสำเนา)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการกระทำความผิดของเด็ก แล้วตั้งปัญหาให้นักเรียนคิด " เด็กชาย ก. อายุ 6 ปี ลักษณะที่แม่ค้าวางขายไป ซึ่งตามกฎหมาย เด็กชาย ก. มีความผิดฐานลักทรัพย์ จะต้องถูกลงโทษถึงจำคุก หรือปรับ " นักเรียนคิดว่าเด็กชาย ก.สมควรถูกลงโทษตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาทบทวนเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเขาวชน

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูนำแผนภูมิแสดงอายุของเด็กและเขาวชนที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเขาวชนมาแสดงให้นักเรียน พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดและเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายซักถาม

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน จากนั้นแจกบัตรคำสั่งเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม

6. ขั้นตอนให้เกิดพฤติกรรม

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามที่ปรากฏในบัตรคำสั่ง เมื่อตอบคำถามเสร็จแล้วนำมาส่งให้ครูตรวจ

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูตรวจคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยกล่าวชมเชยและให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้แก่กลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่กลุ่มที่ยังมีข้อผิดพลาด เพื่อปรับปรุงแก้ไข

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน
- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- แผนภูมิแสดงอายุเด็กและเยาวชน
- แบบฝึกหัด
- บัตรคำสั่ง

แบบฝึกหัด

- คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด
- ...1. นักเรียนอายุ 11 ปี ตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน
นักเรียนจัดเป็นเด็ก
  - ...2. ตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เด็กที่ต้องรับผิดชอบ
อาญาหมายถึงผู้ที่มีอายุ ต่ำกว่า 7 ปี
  - ...3. ตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เยาวชนหมายถึงผู้ที่
มีอายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - ...4. ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปี เมื่อกระทำผิดทางอาญากฎหมายยกเว้นโทษให้
  - ...5. ผู้ที่มีอายุเกินกว่า 7 ปี ขึ้นไป เมื่อกระทำผิดทางอาญาจะต้องได้รับโทษ
ตามกฎหมาย

บัตรคำสั่ง

เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างบุคคลที่กระทำความผิดในช่วงอายุ
ต่าง ๆ และตอบคำถามดังต่อไปนี้

กรณีตัวอย่างที่ 1 พี่เลี้ยงพาเด็กชายสนธยาอายุ 3 ปี ไปเล่นที่บ้านเพื่อนบ้านขณะ
นั้นเด็กชายต้น อายุ 5 ปี กำลังเล่นหนังสืออยู่ที่ ยิงหนังสือขึ้นมาบนบ้าน ถูก
เด็กชายสนธยาตาขวาบอด

ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณาคดีโดยศาล-----

เพราะเหตุใด _____

กรณีตัวอย่างที่ 2 เด็กชายแสนอายุ 12 ปี มีความอยากได้รถจักรยานยนต์ เป็น
อย่างมาก ขอพ่อแม่ก็ไม่ให้เงินซื้อให้ จึงแอบขึ้นบ้านคนอื่นและขโมยเงินไปห้าหมื่น
บาท ต่อมาได้ถูกตำรวจจับได้

ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณาคดีโดยศาล-----

เพราะเหตุใด _____

กรณีตัวอย่างที่ 3 หาญอายุ 17 ปี ถูกตำรวจจับในข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่น

ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณาคดีโดยศาล-----

เพราะเหตุใด _____

กรณีตัวอย่างที่ 4 สมศักดิ์ อายุ 20 ปี เมาสุราทะเลาะวิวาทกับนายคำ

แต่สู้นายคำไม่ได้ จึงใช้ปืนยิงนายคำถึงแก่ความตาย ก่อคดีจึงถูกตำรวจจับฐาน
ฆ่าคนตายโดยเจตนา

ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณาคดีโดยศาล-----

เพราะเหตุใด _____

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและ เยาวชน

เรื่องย่อยที่ 2 วิธีการลงโทษของศาลคดี เด็กและ เยาวชน

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนัก เรียน เรียนจบบท เรียนนี้แล้ว นัก เรียนสามารถบอกถึงวิธีการลงโทษ และจุดมุ่งหมายในการลงโทษของศาลคดี เด็กและ เยาวชนได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนัก เรียนศึกษา เอกสาร เกี่ยวกับวิธีการลงโทษที่ศาลคดี เด็กและ เยาวชนใช้กับ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายแล้วนัก เรียนสามารถอธิบาย ถึงวิธีการลงโทษที่ศาลคดี เด็กและ เยาวชนใช้ได้ถูกต้อง

2. นัก เรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของศาลคดี เด็กและ เยาวชนในการ ใช้วิธีการพิเศษลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดได้

เนื้อหา

เมื่อศาลคดี เด็กและ เยาวชนพิจารณาพบว่า เด็กและ เยาวชนกระทำ ความผิดจริง ก็จะใช้วิธีการลงโทษสำหรับ เด็กและ เยาวชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ เด็กกลับตัว เป็นพล เมืองดี ซึ่งแตกต่างจากการลงโทษของศาลธรรมดา ที่มีจุด มุ่งหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

วิธีการลงโทษของศาลคดี เด็กและ เยาวชนนั้น แบ่งออกเป็น 2 อย่าง ดังนี้ คือ

1. วิธีการที่ไม่ตัดอิสระภาพ ได้แก่

- ว่ากล่าวตักเตือนแล้วปล่อยตัว เด็กไป
- มอบตัวให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองโดยวางข้อกำหนดให้ระวังมิให้

เด็กก่อเหตุร้ายขึ้นอีกภายในเวลาที่ศาลกำหนด โดยศาลจะกำหนดจำนวนเงินที่ต้อง

ชำระค่าเด็กก่อนเหตุร้ายขึ้นอีก

- เมียนไม้เกิน 12 ที่ แทนการปรับ
- ปรับ

2. วิธีการที่ตัดอิสระภาพ ได้แก่

- เปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการส่งตัวไปยังสถานฝึกและอบรม ตามเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งวิธีการแก้ไข เด็กและ เยาวชนโดยส่งตัวไปยังสถานฝึกอบรมนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เด็กได้รับการอบรมแก้ไขความประพฤติ และฝึกอาชีพ เด็กจะได้รับการเลี้ยงดูตามปกติมีการควบคุมตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กสำนึกตัว และ เปลี่ยนพฤติกรรมกลับตัว เป็นพลเมืองดี สถานฝึกอบรม เช่น บ้านกรรณา เป็นสถานฝึกอบรมเด็กและ เยาวชนชาย บ้านนุทิตา
- เปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการกักและอบรม วิธีนี้จะใช้กับผู้ที่เคยใช้วิธีการของสถานฝึกและอบรมมาแล้วแต่ไม่ได้ผล หรือใช้กับผู้ที่มีความประพฤติผิดปกตินัก เช่น บ้านอุเบกขา ซึ่งจะทำการฝึกอบรมเยาวชนชาย ที่ศาลมีคำสั่งให้กักและอบรมอย่างเข้มงวดทั้งในด้านระเบียบและวินัยการ ใช้แรงงาน ซึ่งตามกฎหมายสถานฝึกอบรมสามารถฝึกอบรม เด็ก เด็กที่กระทำผิดได้จนมีอายุครบ 24 ปี หากโทษจำคุกที่ได้รับยังไม่ครบ เด็กที่มีอายุเกิน 24 ปีนั้นจะต้องถูกส่งตัวไปคุมขังต่อยัง เรือนจำ

เอกสารอ้างอิง

- ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้าน ปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแพร่ความรู้ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.
- บุติธรรม, กระทรวง. มาสนุกกับกฎหมาย. กรุงเทพฯ: ศรีสมมติการพิมพ์, ม.ป.ป.
- วิชา มหาคุณ. กฎหมายสนุก ๑. นนทบุรี: สำนักพิมพ์วรรณศิลป์, 2533.

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนเคยทำความผิดอะไรบ้าง และเมื่อนักเรียนทำความผิดนักเรียนถูกลงโทษหรือไม่ ถ้าถูกลงโทษถูกลงโทษอย่างไร นักเรียนคิดว่าโทษที่ได้รับเหมาะสมกับความผิดที่ทำหรือไม่"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ โดยเขียนบนกระดานคำ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนว่า "จัดตั้งขึ้นมาเพื่ออะไร"

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดเกี่ยวกับวิธีการลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมายว่า มีการลงโทษอย่างไรบ้าง นักเรียนตอบ " ประหารชีวิต จำคุก ถักขัง ปรับ " เป็นต้น ครูอธิบายเพิ่มเติมแก่นักเรียนเกี่ยวกับการลงโทษที่นักเรียนกล่าวถึง ว่าเป็นวิธีการลงโทษของศาลธรรมดาซึ่งไม่เหมือนกับวิธีการของศาลคดีเด็กและเยาวชน จากนั้นครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแจกเอกสารให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับวิธีการที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนใช้ลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย จากนั้นแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตอบคำถามจากบัตรคำสั่ง

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนปฏิบัติตามบัตรคำสั่ง โดยร่วมกันอภิปรายตอบคำถาม และส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูสัง เกตการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งให้นัก เรียน เห็นส่วน ศัพท์บังคับ เป็นแนวปฏิบัติในการทำงาน และส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนถึง และให้คำแนะนำ เพิ่ม เต็ม เกี่ยวกับสาระที่แต่ละกลุ่ม รายงานและมอบรางวัลแก่นัก เรียน กลุ่มที่ปฏิบัติงานได้ดีและถูกต้อง เสร็จตาม เวลาที่กำหนด

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สัง เกตการตอบคำถาม
- สัง เกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
- สัง เกตการนำเสนอผลงาน
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนัก เรียนร่วมกับอภิปรายสรุป เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการที่ศาล คดี เด็กและ เยาวชนใช้ลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่ทำผิดกฎหมาย ลงบนกระดานดำ แล้วให้นัก เรียนจดบันทึกลงในสมุด และให้นัก เรียนทำแบบฝึกหัด เพื่อทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารเกี่ยวกับวิธีการลงโทษของศาลคดี เด็กและ เยาวชน
- แบบฝึกหัด
- บัตรคำสิ่ง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

ธรรมชาติ

เด็กและ เยาวชน

นั้น เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เด็กกลับมาตัว เป็นพล เมืองดี

ปราบปรามและป้องกันอาชญากรรม

บัตรคำสั่ง เวลาปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการลงโทษของ ศาลคดี เด็กและ เยาวชนแล้วร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถาม และนำเสนอ โดยการรายงานหน้าชั้นเรียน

1. ศาลคดี เด็กและ เยาวชนมีวิธีการลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิด กฎหมายอย่างไรบ้าง _____

_____
_____
_____

2. จุดมุ่งหมายในการลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่ทำผิดกฎหมายแตกต่างจากการ ลงโทษผู้ใหญ่ที่ทำผิดกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

_____
_____
_____
_____

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและ เยาวชน

- หนูแดง   ลุงทองใบคะ   เมื่อวันก่อนที่ลุง ไปพิจารณาคดีศาลคดี เด็กและ เยาวชน เป็นคดีที่เด็กกระทำความผิด เกี่ยวกับอะไรคะ
- ลุงทองใบ   อ้อ / คดีเด็กกระทำความผิดทางอาญา ข้อหาลักทรัพย์
- หนูแดง   ผู้ต้องหาที่คนคะ
- ลุงทองใบ   2 คน คนหนึ่งอายุ 12 ปี อีกคนหนึ่งอายุ 16 ปี ลักเงินของคนข้าง บ้านไป 5 หมื่นบาท
- หนูแดง   ศาลลงโทษเด็กทั้ง 2 อย่างไรบ้างคะคุณลุง
- ลุงทองใบ   ศาลพิจารณาโทษให้ส่งตัว เด็ก ไปยังสถานฝึกอบรม
- หนูแดง   สถานฝึกอบรมใช่ เรือนจำไหมคะ
- ลุงทองใบ   สถานฝึกอบรมไม่ เหมือนกับ เรือนจำ   เด็กที่ถูกส่งตัว เข้ามาอยู่จะได้ รับการแก้ไขความประพฤติ ให้ความรู้และฝึกอาชีพ ได้รับการเลี้ยงดู ตามปกติมีการควบคุมตามความ เหมาะสม
- หนูแดง   คุณลุงคะ นอกจากการส่ง ไปสถานฝึกอบรมแล้วศาลคดี เด็กและ เยาวชน ยังมีวิธีการลงโทษ เด็กที่ทำผิดอย่างอื่น อีกไหมคะ
- ลุงทองใบ   มีจ๊ะ   ถ้าเป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็จะทำให้กล่าวตักเตือนแล้ว ปลดปล่อยตัวไป หรือเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองมาตักเตือน โดยอาจ วางข้อกำหนดให้ระวังมิให้เด็กก่อ เหตุขึ้นอีก ภายในเวลาที่กำหนด หากยังปล่อยให้เด็กกระทำผิดขึ้นอีก จะต้องมา เสียค่าปรับให้แก่ศาล และอาจ เปลี่ยนโทษจากการปรับ เป็นการ เมียนต่อหน้าศาลไม่เกิน 12 ที่ แต่ถ้าวความผิดที่กระทำรุนแรงมาก ศาลก็จะใช้วิธีตัดอิสระภาพ โดย เปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการส่งตัว ไปสถานฝึกอบรม หรือสถานกักและ อบรม   ซึ่งสถานฝึกและอบรมนี้ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดสามารถ อยู่ได้จนอายุ 24 ปี เมื่อมีอายุครบแล้วแต่ยังไม่พ้นโทษที่ศาลตัดสิน

ก็จะถูกส่งตัวไปอยู่เรือนจำ

หนูแดง คุณลุงคะ จากที่ฟังคุณลุง เล่ามาก วิธีการลงโทษของศาลคดีเด็กและเยาวชน แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ 1. วิธีการที่ไม่ตัดอิสระภาพ ได้แก่ ว่ากล่าว ตักเตือน เรียกผู้ปกครองหรือบิดามารดามาตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้ ระวังมิให้เด็กก่อเหตุร้ายขึ้นอีก ปรับ และ เมียน

2. วิธีการตัดอิสระภาพ ได้แก่ ส่งตัวไปสถานฝึกและอบรม หรือสถาน กักและอบรม แทนการจำคุก

ลุงทองใบ ใช่จ๊ะ เก่งมาก

หนูแดง คุณลุงคะ ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีจุดมุ่งหมายในการลงโทษเด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดอย่างไรคะ ต่างจากศาลธรรมดา ไหมคะ

ลุงทองใบ แตกต่างกันซี การลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น เพื่อปรับปรุง แก้ไขให้กลับตัวเป็น คนดีส่วนการลงโทษผู้ใหญ่ที่กระทำผิดนั้น เพื่อเป็นการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เข้าใจหรือยังหนูแดง

หนูแดง เข้าใจแล้วคะ ขอบขอบคุณลุงมากที่ช่วยอธิบายให้ฟัง

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง ความผิดที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ เมื่อกระทำต่อ เด็กและ เยาวชน
ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถระบุถึงความผิดที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ เมื่อกระทำต่อ เด็กและ เยาวชนได้และสามารถเสนอแนวทางป้องกันการถูกล่วง เกินทางเพศได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ฟังการอธิบายประกอบภาพ เกี่ยวกับความผิดที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษแล้วนักเรียนสามารถบอกได้ว่าความผิดอะไรบ้างที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ เมื่อกระทำต่อ เด็กและ เยาวชนได้ถูกต้อง
2. เมื่อนักเรียนได้อ่านบทความเกี่ยวกับเด็กที่ถูกล่วง เกินทางเพศแล้วนักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางป้องกันได้

เนื้อหา

เนื่องจากเด็กและ เยาวชนเป็นผู้อ่อนต่อโลก จึงอาจถูกทำร้ายล่อลวงได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ดังนั้นกฎหมายจึงให้ความคุ้มครองแก่เด็กเป็นพิเศษ โดยเพิ่มโทษบางอย่างแก่ผู้ที่กระทำผิดแก่เด็กและ เยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ การทอดทิ้งเด็ก การจับเด็กเรียกค่าไถ่ สำหรับความผิดเกี่ยวกับเพศนั้นในปัจจุบันมีข่าวให้ได้ยินได้ฟังกันมาก แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้มีการเพิ่มโทษแก่ผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับเพศกับเด็กและ เยาวชนก็ตาม เด็กและ เยาวชนควรจะได้ศึกษาจากกรณีตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางป้องกันระวังตัวให้พ้นจากภัยดังกล่าว เป็นต้นว่าก่อนจะไปที่ไหนควรให้ผู้ใหญ่รับรู่ว่าจะไปกับใคร อย่างไร กลับเมื่อไร และอย่าเปลี่ยนจุดหมาย, ควรมีเพื่อนไปด้วยเพื่อความปลอดภัย, อย่าไว้ใจ เชื่อหรือรับของจากคนแปลกหน้า หรือคนที่ไม่น่าไว้วางใจ, เมื่อมีคนมาตะตองตัว

เด็กไม่ควรยินยอมและออกปากห้าม เมื่อไม่ชอบสัมผัสนั้น ควรเล่าให้ผู้ใหญ่ที่ไว้ใจ
ได้รับทราบ, เมื่อเกิดปัญหาขึ้นให้รีบบอกผู้ใหญ่ที่ไว้ใจ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ไชยศ เหมะรัชตะ. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการ
เด็กในประเทศไทย, 2530.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ปัญหาของเยาวชนกับการส่งเสริมอาชีพ.
กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต, 2528.

กิจกรรมการเรียงการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพข่าวที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่จะ เรียน(ข่าว เกี่ยวกับการข่มขืน เด็ก)
มาให้นัก เรียนดู โดยเล่ารายละเอียดของข่าวให้นัก เรียนฟังประกอบ จากนั้น
สนทนาซักถามนักเรียน ว่า "นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรกับข่าวดังกล่าว "

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นัก เรียนทราบ โดยเขียนบนกระดานดำ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กในพื้นที่ที่
นักเรียนอยู่ โดยให้นัก เรียนที่เสนอตัวอย่างที่น่าสนใจ ออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูนำภาพ เกี่ยวกับการกระทำผิดที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูก เพิ่ม
โทษมาแสดงและอธิบายให้นัก เรียนฟัง จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ
กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วแจกบัตรคำสั่งและบทความ เกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เด็กที่ถูก
ล่วงเกินทางเพศ เพื่อให้นัก เรียนศึกษา

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ให้นักเรียนอ่านบทความที่ได้รับ แล้วร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

1. บทความที่นักเรียนอ่าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
2. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อเรื่องที่อ่าน
3. จงเสนอวิธีการป้องกันการถูกผู้อื่นล่วงเกินทางเพศ

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนปฏิบัติตามบัตรคำสั่ง โดยอ่านบทความแล้วร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อตอบคำถามและนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ทำงานได้ตรงเวลาและตอบคำถามได้ตรงประเด็น โดยยกเป็นตัวอย่งที่ดีแก่กลุ่มอื่น ๆ

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความร่วมมือในการอภิปราย
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม
- การเสนอแนวทางป้องกัน

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนจัดกิจกรรมโดยช่วยกันหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาเพื่อจัดป้ายนิเทศ

สื่อการเรียนการสอน

- ข่าวจากหนังสือพิมพ์
- ภาพความผิดที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ เมื่อกระทำต่อเด็กและเยาวชน
- บัตรคำสั่ง
- บทความเกี่ยวกับการล่วงเกินทางเพศ

บัตรคำสั้น เวลาปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนอ่านบทความแล้วร่วมกับอภิปราย เพื่อตอบคำถาม
ต่อไปนี้

1. บทความที่อ่าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับ _____

_____

2. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อเรื่องที่อ่าน _____

_____

3. กลุ่มได้เสนอวิธีการป้องกันการถูกล้วงเกินทางเพศอย่างไรบ้าง

บทความประกอบการสอน

เรื่อง โถ...ลูกพ่อ

ภัยสำหรับ เด็กหญิงที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะในปัจจุบัน และคงจะยังทวีความรุนแรงขึ้นอีกอย่างไม่หยุดยั้งกับหนึ่งก็ คือ "ภัยข่มขืนเด็ก" เด็กหญิงคนแล้วคนเล่าต้องถูกข่มขืนฆ่าตายอย่างโหดร้ายทารุณ เด็กหญิงคนแล้วคนเล่าต้องมีชีวิตอย่างปวดร้าวไปจนโตหลังจากถูกข่มขืน และเรื่องราวต่อไปนี้ คือ ชีวิตจริงของเด็กหญิงคนหนึ่งที่มีลมตายขึ้นมาดูโลกใหม่ได้ไม่ถึง 2 ปี แต่ต้องมาสังเวกตามคณูหาของชายชั่วช้าคนหนึ่ง

ในกระท่อมหลังเล็ก ๆ หลังหนึ่งอยู่ในตัวเมืองจังหวัดที่ไม่ห่างจากกรุงเทพฯ มากนัก กระท่อมหลังนี้ตั้งอยู่บนพื้นที่โล่งแจ้ง เป็นบ้านของนายศักดิ์ซึ่งอาศัยที่ดินของคนอื่นปลูกอยู่ นายศักดิ์มีบุตร 2 คน คนหนึ่งคือเด็กชายแก้วอายุ 3 ขวบ กับเด็กหญิงอ้อยอายุไม่ถึง 2 ขวบภรรยาของนายศักดิ์อายุ 18 ปี ได้หนีนายศักดิ์และลูกน้อยทั้งสองไป เมื่อลูกคนเล็กอายุได้ขวบครึ่ง ทำให้เด็กทั้งสองกำพร้าแม่ตั้งแต่ยังเป็นเด็กตัวน้อย ๆ นายศักดิ์มีอาชีพรับจ้างทั่วไป บางทีก็มีงานทำ บางทีก็ไร้งาน

มรสุมชีวิตของครอบครัวที่อยู่ในบ้านดังกล่าวใช้ว่าจะจบลงง่าย ๆ แต่กลับกระหน่ำซ้ำเติมชีวิตของนายศักดิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชีวิตของหนูอ้อยอายุไม่ถึง 2 ขวบ อย่างปวดร้าวอย่างที่สุดจะประมาณ คินหนึ่งมันคงเป็นคินที่นายศักดิ์ต้องจดจำไปตลอดชีวิต หลังจากที่นายศักดิ์ได้กล่อมลูกน้อยนอนหลับแล้ว เวลาประมาณ 21.30 น. นายศักดิ์ได้ออกไปหาความสุขที่ตัวเองพอจะหาได้ในคินนั้น โดยออกไปดูภาพยนตร์กลางแปลงในบริเวณวัด ซึ่งห่างจากบ้านประมาณ 500 เมตร หลังจากดูภาพยนตร์เสร็จแล้ว จึงกลับบ้าน ซึ่งเป็นเวลา 1 นาฬิกาของวันใหม่ พบ เด็กชายแก้วนอนอยู่คนเดียว ส่วนเด็กหญิงอ้อยหายไป นายศักดิ์จึงออกติดตามหาลูกทันที แต่ไม่พบจึงไปขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน จนประมาณ 8.00 น. พบ เด็กหญิงอ้อยอยู่ในไร่ ห่างจากบ้านนายศักดิ์ประมาณ 200 เมตร

ขณะนั้น เด็กหญิงอ้อยยังรู้สึกตัวอยู่ เมื่อเห็นพ่อ เธอจึงร้องให้ส่งเสียงดัง และร้องดังขึ้นอีก เมื่อเห็นชาวบ้านมากมายมามุ่งดูเธอ สิ่งทีประสพกับสายตาทุกคน

ในขณะที่นั้นก็คือ เธอพยายามที่จะยืนขึ้นเอง แต่ก็ยืน ไม่ถนัด ร่างกายโอนเอนไป มาด้วยความเจ็บปวด ในมือข้างหนึ่งของ เธอถือกางเกงซึ่ง เปื้อนเลือด เต็มไปหมด เป็นที่น่าเวทนาต่อผู้พบเห็น เป็นอย่างยิ่ง หลายคนรู้โดยสัญชาตญาณทันทีว่า เด็กหญิง อ้อยถูกข่มขืน

นายศักดิ์ได้นำ เด็กหญิงอ้อยส่งโรงพยาบาลทันที ที่อวัยวะเพศของเธอ ฉีกขาดถึงทวารหนัก ศรีษะถูกบีบจนบวม เด็กหญิงอ้อยต้องผ่าตัดและ เย็บอวัยวะเพศ ถึง 2 ครั้ง รวมหลายสิบเข็ม

หลังจากออกจากโรงพยาบาลอาการของเด็กหญิงอ้อยไม่หายดีนัก เธอ ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะมีเลือดปนออกมาตลอดเวลา จึงต้องนำเธอไปหาแพทย์ รักษาต่ออีก ส่วนสุขภาพจิตของเธอนั้นต้องบำบัดรักษานาน เพราะเธอมีอาการหวาดผวายุ่งตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมคนร้ายรายนี้ได้ในเวลา ต่อมาที่จังหวัดสุโขทัย มีอายุประมาณ 30 ปี ทำงานเป็นกรรมกรโดยมีญาติอยู่ที่ จังหวัดสุโขทัยและ เป็นเพื่อนบ้านของนายศักดิ์ คนร้ายรายนี้เคยมีภรรยาแต่ได้แยก ทางกันแล้ว ศาลพิจารณาลงโทษจำคุกคนร้ายรายนี้ 29 ปี เรื่องราวทั้งหมดที่ กล่าวถึงคงจะสะกิดใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบ้างไม่มากก็น้อยว่า ตราบใดที่ยัง ไม่มีการยับยั้งชั่ง เต็มของกบข่มขืนเด็กอย่างจริงจัง เช่น การขจัดสื่อลามกที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชายบางคนคิดจะทำการข่มขืนเด็กเป็นต้นด้วยแล้ว ตราบนั้น เด็กหญิงผู้นำสงสารซึ่งเป็นลูกหลานของเรา คงจะเป็นเหยื่อข่มขืนต่อไปอีกอย่าง ไม่มีที่สิ้นสุด

ตีพิมพ์ในสยามรัฐรายวัน 6 สิงหาคม 2530

บทความประกอบการสอน

เรื่อง ชายใจทรามกับความน่าสงสารของเด็กหญิง

จากสถิติการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิโดยผิดกฎหมายของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา เป็นที่น่าสังเกตุว่า คดีที่ศูนย์รับทราบและให้การช่วยเหลือ เป็นคดีเด็กถูกล่วงเกินทางเพศมากที่สุด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักเป็นผู้ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น พ่อเลี้ยง ญาติพี่น้อง ครู รวมไปถึงพ่อแท้ๆ ของเด็ก บุคคลเหล่านี้เมื่อกระทำต่อเด็กมักจะพยายามใช้อำนาจบีบบังคับ ช่มชู้เด็กมิให้เกิดเผยแพร่เรื่องราวที่เกิดขึ้น ทำให้เด็กตกอยู่ในสภาวะที่จะยอม เจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ ถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก หลายครั้งที่เรื่องถูกเปิดเผยขึ้นเมื่อเด็กไม่สามารถอดทนต่อสภาพดังกล่าวได้อีกต่อไป

ดวงตา เป็นชื่อของเด็กหญิงอายุ 15 ปี หลังจากดวงตาคลอดจากท้องแม่ เธอไม่นาน พ่อของเธอก็ลาจากโลกนี้ไปด้วยโรคร้าย เหลือแต่แม่คอยดูแลดวงตา และน้อง ๆ อีก 2 คน ขณะนั้นนายเอี่ยมเพื่อนบ้านได้แสดงความเห็นใจแม่โดยช่วยเหลือครอบครัวของดวงตาทำงาน และเวลาผ่านไปนายเอี่ยมก็ขอแม่ของดวงตาแต่งงาน แม่ตกลงแต่งงานกับนายเอี่ยม เพราะคิดว่านายเอี่ยมคงจะมาช่วยให้ลูกน้อยของแม่มีอาหารกินมากขึ้น โดยไม่สามารถคาดกาลข้างหน้าจากความชั่วช้าของสามีใหม่ แม่คิดว่านายเอี่ยมจะรักและหวังดีต่อลูกของแม่เท่า ๆ กับแม่ด้วย "ความซื่อบริสุทธิ์ของจิตใจชาวชนบทผู้ยากไร้มักจะกลายเป็นดอกแหม่มที่มแทงใจของพวกเขาเสมอ"

เมื่อนายเอี่ยมมาอาศัยอยู่กับดวงตาได้ไม่นาน นายเอี่ยมก็แสดงความชั่วช้าออกมาทันที โดยพยายามหาโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับดวงตาแต่ลัญชาตญาณของเด็กหญิงเช่นดวงตาก็บอกให้เธอรู้ว่า นายเอี่ยมคิดเช่นไรกับเธอ ทั้ง ๆ ที่ดวงตา รู้ แต่เธอก็ไม่กล้าที่จะปริปากเรื่องราวให้แม่รับรู้ เพราะแม่รักและไว้วางใจนายเอี่ยมมาก "ดูจะมากกว่าลูก ๆ ของแม่เสียอีก" ถ้ามองแม่เธออาจถูกแม่และนายเอี่ยม โกรธ และลงโทษเธอ ดวงตาพยายามที่จะช่วยเหลือตัวเอง โดยจะไม่อยู่กับ

นายเอี่ยมสองต่อสองโดยเด็ดขาด เมื่อเป็นเช่นนั้นนายเอี่ยมก็รู้สึกเก็บกดขึ้นทุกวัน และคิดหาวิธีที่จะข่มขืนดวงตาให้เร็วที่สุด และคืนที่แสนเลวทรามสำหรับดวงตาก็มาถึง เวลาประมาณ 3 ทุ่ม ขณะที่ทุกคนหลับหมด นายเอี่ยมได้เข้าหาดวงตาพร้อม มีดยาวประมาณ 250 ซม. และปลุกดวงตาคืนขึ้นโดยขู่บังคับให้ยอม เป็นเมียตน ดวงตาดกใจมากจึงใช้มือซ้ายจับคมมีดที่นายเอี่ยมถืออยู่ เมื่อนายเอี่ยมเห็นดวงตาคัดขืนจึงใช้มีดทำร้ายดวงตาที่แขนซ้ายประมาณ 3 แผล ดวงตาร้องด้วยความเจ็บปวด จากนั้นนายเอี่ยมได้ใช้มีดแทงดวงตาอีก 2 ครั้งที่ชายโครงด้านซ้าย และหลัง ดวงตาพยายามดิ้นอย่างสุดกำลัง เพื่อให้พ้นเงื้อมือนายเอี่ยมแต่ เธอไม่สามารถจะต้านทานกำลังของชายชู้คนนี้ได้ นายเอี่ยมได้แทงเธออีกที่บริเวณราวนม เธอร้องอย่างสุดเสียงจนแม่สะดุ้งตื่นขึ้น พยายามเข้ามาช่วยเหลือดวงตาให้รอดชีวิต เมื่อนายเอี่ยมเห็นว่าเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ จึงใช้มีดแทงตัวเองที่ท้องจนได้รับบาดเจ็บ เพื่อสร้างหลักฐานให้เห็นว่ามีคนร้ายข่มขืนมาแทงดวงตา และตนเข้ามาช่วยจึงถูกแทง ต่อมาชาวบ้านได้นำดวงตาและนายเอี่ยมส่งโรงพยาบาลและนำความเข้าแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องและค้นหาหลักฐานจึงได้ความจริง

ปัจจุบันนายเอี่ยมกำลังได้รับกรรมที่ตนเองได้ก่อขึ้น ส่วนดวงตาจากบาดแผลที่ถูกแทงอันตรายถึงระบบไขสันหลังทำให้เธออาจถึงพิการได้

ตีพิมพ์ใน สยามรัฐรายวัน 25 กุมภาพันธ์ 2531

บทความประกอบการสอน

เรื่อง คือ โศกนาฏกรรมของเด็กหญิงลูกน้ำ

ทุกครั้งที่เขียนถึงชีวิตของเด็กน้อยแต่ละคน ที่ถูกมนุษย์บางจำพวกในสังคมปัจจุบันกระทำร้ายในรูปแบบต่าง ๆ เรายอมรับว่า รู้สึกสะเทือนใจมากกับชะตากรรมของเด็กน้อยผู้น่าสงสารเหล่านั้น กรณีเด็กหญิงตัวน้อย ๆ ต้องมาจบชีวิตลงด้วยภัยข่มขืน เป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำร้าย เด็กไทยที่แสดงถึงความโหดร้ายป่าเถื่อนไร้มนุษยธรรม และสร้างความรู้สึกสะเทือนใจเป็นอันมาก ดังเช่นเรื่องราวของเด็กหญิงคนหนึ่งที่จะเสนอต่อไปนี้ ลูกน้ำ เป็นเด็กหญิงอายุประมาณ 10 ขวบ เธอเป็นลูกคนโตของพ่อแม่ แต่ต้องกำพร้าตั้งแต่อายุได้ 3 ขวบ เพราะพ่อแม่แยกทางกัน ที่บ้านของลูกน้ำซึ่งอยู่ในเขตทางภาคตะวันออกเฉียงมีแม่กับลูกน้ำมีชีวิตอยู่อย่างสงบ เรียบง่ายเพียงลำพังด้วยอาชีพรับจ้างทั่วไปวันละ 35 บาท แต่แม่ก็อดทนเลี้ยงลูกมาด้วยความรักความทะนุถนอมมาโดยตลอด ลูกน้ำ เป็นเด็กเรียบร้อยของแม่ ของเพื่อนบ้าน ตลอดจนครูที่สอนเธอเสมอ และวันหนึ่ง เป็นวันที่เธอต้องจากอ้อมอกของแม่และคนที่เธอรักไปอย่างไม่มีวันกลับ วันนั้น ที่วัดซึ่งอยู่ห่างจากบ้านเธอประมาณ 300 เมตร ได้จัดงานประจำปีขึ้น หลังจากลูกน้ำกลับจากโรงเรียนซึ่งเธอกำลังเรียนอยู่ชั้น ป.4 เธอได้ขออนุญาตแม่ไปเที่ยวงานวัด แม่ก็เข้าใจลูกสาว เพียงคนเดียวดีว่า นานที่จะมีงานในระแวกบ้านให้เที่ยวสักครั้ง แต่ขณะนั้นแม่ยังไม่วางที่จะพาลูกน้ำไปเที่ยว จึงบอกให้ลูกน้ำไปชวนยายซึ่งอยู่ที่บ้านอีกหลังหนึ่ง ซึ่งห่างจากบ้านลูกน้ำประมาณ 500 เมตร พาลูกน้ำไปเที่ยวงานวัดแทนนาง ลูกน้ำจึงวิ่งไปหายายที่บ้านทันที เมื่อไปถึงบ้านยายก็ได้รับคำตอบว่า "ยังวันอยู่เลย กินข้าวอาบน้ำที่บ้านยายก่อน แล้วกลับไปรอที่บ้านของหลานเดี๋ยวมีด ๆ ยายจะไปรับ" ลูกน้ำ เชื่อฟังยาย เป็นอย่างดี หลังจากกินข้าวและอาบน้ำที่บ้านยายเสร็จลูกน้ำก็รีบ เดินกลับบ้าน

ระหว่างทางที่ลูกน้ำ เดินกลับบ้าน ต้องผ่านป่าละเมาะซึ่งเป็นทางเปลี่ยว

เหมือนเคย เเคราะห์กรรมก็ได้มาถึง เด็กหญิงอย่างเธอทันที ลูกน้ำถูกชายคนหนึ่ง
ดึงมือเข้าไปในป่าละเมาะข้างทาง กำลังก้มหน้าก้มตาทำอะไรอย่างรีบร้อนจากชาย
ใจทรามผู้นั้นได้ ลูกน้ำถูกข่มขืนกระทำชำเราและถูกร่วงตายอย่างเหี้ยมโหด คนร้าย
ได้นำศพลูกน้ำไปทิ้งไว้ในคลอง

เวลาประมาณ 20.00 น. ยายเดินมาหาลูกน้ำตามโคกแม่ของลูกน้ำ เห็นยาย
เดินมาคนเดียวก็ตกใจและรู้สึกเอะใจ แต่ก็ปลอบใจตัวเองว่า ลูกคงไปเที่ยวงาน
สว่างหน้าแล้วตามประสาเด็ก ๆ แต่ก็อดสังหรณ์ใจไม่ได้ว่า ตามปกติลูกไม่เคยเป็น
เด็กเหลวไหล เช่นนี้ จึงรีบไปตามหาที่วัด โดยให้ทางวัดช่วยประกาศหา จน
กระทั่งงานเลิกเวลา 24.00 น. ก็ยังไม่พบจนกระทั่งรุ่งเช้าแม่ นำความไปแจ้ง
กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจและเพื่อนบ้านได้ช่วยกันค้นหาลูกน้ำ
จนได้พบสิ่งที่ทุกคนพอจะคาดเดาได้ว่าอะไรเกิดขึ้นกับเด็กคนนั้นคือ รongเท้าตะ
ของลูกน้ำและรอยเลือดซึ่งติดอยู่ในบริเวณป่าละเมาะ การค้นหาลูกน้ำดำเนินไป
จนวันที่ 3 ชายหาปลาได้พบลูกน้ำที่ไหลแต่ร่างไร้วิญญาณลอยอยู่ในคลองจึงรีบ
แจ้งตำรวจทันที เมื่อนำศพขึ้นมาจากคลองศพอยู่ในสภาพที่เน่าแล้ว ที่คอมีรอยถูกของ
มีคม" เชือด " ลึกถึงหลอดลมจนเส้นเลือดขาด ที่รักแร้และที่มือมีรอยพกซ้าทั้ง 2 ข้าง
ที่อวัยวะเพศมีรอยฉีกขาด

ชาวบ้านได้เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ติดตามจับมาตกรรมมาลงโทษตามกฎหมายให้
เร็วที่สุด เพื่อความเป็นธรรมของลูกน้ำและแม่อีกทั้งเพื่อสวัสดิภาพของเด็กหญิงคนอื่น ๆ
ชาวบ้านได้พากันสงสยชายคนหนึ่งอายุ 31 ปี มีประวัติทางเพศไม่ปกติและชอบทำตัว
เป็นนักเลงหลังจากที่ตำรวจได้นำผู้ต้องสงสยมาให้แพทย์ตรวจชายคนดังกล่าวน่า
สงสยที่สุด เนื่องจากมีรอยขีดข่วนตามแขน ลำตัว และที่อวัยวะเพศมีรอยถลอก ปัจจุบัน
ศาลได้พิจารณาคัดสินให้ประหารชีวิตผู้ต้องหาเรียบร้อยแล้ว

ตีพิมพ์ใน สยามรัฐรายวัน 4 ธันวาคม 2530

บทความประกอบการสอน

เรื่อง มัน... ข่มขืนลูกสาวของเพื่อนมัน

เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมาี้ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ได้มีโอกาสรู้จักกับหญิงสาวผู้มีจิตใจงามผู้หนึ่ง ซึ่งเธอได้รับทราบเรื่องราวว่า มีเด็กหญิงถูกข่มขืน ทำร้ายแล้ว เธอไม่สามารถจะทนมองและมองข้ามได้ ขอให้ศูนย์ไปช่วย เหลือ เด็กคนหนึ่ง อายุ 11 ปี ซึ่งถูกภารโรงในโรงเรียนคนหนึ่งข่มขืนกระทำชำเรา แต่เรื่องยังถูกปิดบังอยู่ และผู้กระทำความผิดยังคงลอยนวลอยู่อย่างปกติ เธอบอกว่า "ฉันกลัวว่าถ้าปล่อยไว้คนร้ายลอยนวลอยู่เช่นนี้ คงมีเด็กเคราะห์ร้ายเพิ่มขึ้นอีก" เด็กหญิงคนนี้ชื่อบุปผา อายุ 11 ปี

บุปผาเป็นลูกคนที่ 2 ของพ่อแม่พ่อแม่มีอาชีพเป็นภารโรง แม่เป็นคนครัวของโรงเรียน มีบุตร 3 คนบุปผาเป็นเด็กที่ไม่ปกติเหมือนพี่น้องหรือเด็กทั่ว ๆ ไป เนื่องจากมีสติปัญญาต่ำกว่าปกติ แต่พ่อแม่ก็พยายามส่งเสริมให้ได้เรียนแม้ว่าบุปผาจะเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาก โดยเรียนตกซ้ำชั้น ป.1 ถึง 3 ปี และปัจจุบันอายุ 11 ปี เรียนอยู่ชั้น ป.2 ก็ตามที่สำคัญพ่อแม่พยายามที่จะแสดงออกให้บุปผาเห็นว่าเธอเป็นสมาชิกของครอบครัวที่เหมือนกับพี่น้องอีก 2 คน ของเธอพ่อแม่จึงไม่พูดอะไรที่ทำให้บุปผารู้สึกมีปมด้อย บุปผาจึง เป็นเด็กที่มีอารมณ์แจ่มใจแต่อารมณ์ความรู้สึกที่ดีงามของบุปผาก็ถูกทำลายล้างลงด้วยพฤติกรรมอันไร้มนุษยธรรมของมนุษย์

วันหนึ่งตอนใกล้ค่ำขณะที่บุปผากำลัง เล่นอย่างสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ในบริเวณบ้านพักของนายสนอง (เพื่อนภารโรงของพ่อบุปผา) นายสนองได้หลอกบุปผาขึ้นไปบนบ้านพัก และข่มขืนกระทำชำเราบุปผาพร้อมกับขูมิให้บอกใครเด็ดขาด ด้วยสติปัญญาที่ต่ำกว่าปกติและความกลัว บุปผาจึงไม่ปริปากบอกให้ใครรู้เลย หลังจากนั้นนายสนองได้หลอกบุปผาขึ้นไปอีก 2 ครั้งด้วยกัน เรื่องดังกล่าวถูกเปิดเผยขึ้น เมื่อภรรยาของนายสนองได้สังเกตเห็นนายสนอยพยายามที่จะใกล้ชิดกับบุปผา จึงเกิดความหึงหวง ต่อจากนั้นพ่อของบุปผาจึงสงสัยและได้สอบถามบุปผา และทราบเรื่องในที่สุด จึงได้นำเรื่องไปปรึกษากับพี่หญิงคนหนึ่ง (ผู้แจ้งเรื่อง) เรื่อง

จึงมาถึงศูนย์ในที่สุด ศูนย์ได้เข้าเยี่ยมครอบครัวของบุปผา หลังจากนั้น ได้นำบุปผาและพ่อไปแจ้งความต่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมนายสนอง มาดำเนินคดี ต่อมาได้มีผู้ปกครองของเด็กอีกรายหนึ่งได้มาแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ ว่านายสนองได้เคยทำอนาจารกับหลานของตนซึ่ง อายุเพียง 9 ขวบ

สิ่งที่ติดตามมาในตัวของบุปผาหลังจากถูกข่มขืนก็คือ เธอมีลักษณะ เหมือน เด็กหญิงมีสติปัญญาต่ำหลายคนที่ถูกล่วงเกินทางเพศและศูนย์เคยช่วยเหลือ คือ เธอมีความสนใจทางเพศมากกว่าปกติซึ่งมีโอกาสที่จะถูกล่วงเกินทางเพศได้ง่าย ศูนย์ได้นำบุปผามาบำบัดทางจิตที่โรงพยาบาล ซึ่งคงต้องใช้ระยะเวลา และโอกาสที่จะหายคง เป็นไปได้ยากทีเดียว จึงตกลงกับพ่อของบุปผาให้บุปผาไปทำหมันเสีย เพื่อป้องกันปัญหาที่จะ เกิดต่อไป

ตีพิมพ์ ในสยามรัฐรายวัน 31 มีนาคม 2531

เอกสารอ้างอิง

มนตรี สุนทวิชัย. เด็กเอ๋ยเด็กน้อย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2533.

กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิภาพ เด็ก

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็กตามที่กฎหมายกำหนด

เรื่องย่อยที่ 1 การกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนัก เรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถระบุได้ว่าการกระทำใด เป็นภัยต่อ เด็กตามที่กฎหมายกำหนด ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์ย่อย

1. หลังจากที่นักเรียน ได้ดูภาพประกอบการอธิบาย เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็กแล้วนักเรียนสามารถบอกได้ว่าการกระทำใดบ้างที่เป็นภัยต่อ เด็กตามที่กฎหมายกำหนด

2. นักเรียนสามารถบอกผล เสียที่ เกิดกับ เด็กที่ถูกกระทำดังกล่าว ได้

3. นักเรียนสามารถ เขียนคำขวัญ เพื่อ รมรงค์ห้ามการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็กได้

เนื้อหา

กฎหมายได้กำหนดข้อห้ามว่าด้วยการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก เพื่อ เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กข้อ 20 ห้ามการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็กที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและนักเรียนควรทราบ ได้แก่ ห้ามทอดทิ้งเด็ก ห้ามซื้อขาย แลก เปลี่ยนเด็กด้วยทรัพย์สิน ห้ามใช้เด็ก เป็น เครื่องมือในการขอทาน ห้ามขายสุรา บุหรี่ หรือสิ่ง เสพติดให้แก่เด็ก ห้ามชักจูงให้เด็กดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือ เสพสิ่ง เสพติด ยอมให้เด็ก เข้า เล่นการพนัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เด็กต้องตกอยู่ในสภาพแวดล้อม ที่เลวร้ายที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย จิตใจและความประพฤติ

เอกสารอ้างอิง

ไชยศ เหมะรัชตะ. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย, 2530.

ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้านปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแพร่ความรู้และบริการ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูเล่าเรื่องการใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอรานให้นักเรียนฟัง แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนคิดว่า "การใช้เด็กขอรานนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่" การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กอย่างไร"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูเล่าเรื่องบุญมาบุญมี 2 พ่อลูก ให้นักเรียนฟังโดยใช้ภาพประกอบ ดังนี้ บุญมี กำลังเรียนอยู่ชั้นป.6 เป็นวันหนึ่งบุญมีถูกลุงคำที่อยู่ข้างบ้านจ้างให้ไปซื้อสุราที่ตลาดให้ พ่อบุญมีไปถึงร้านค้าเพื่อซื้อสุรา พ่อค้าเห็นบุญมีเป็นเด็กจึงไม่ยอมขายให้ โดยอธิบายกับบุญมีว่า การขายสุราให้แก่เด็กนั้นเป็นการกระทำผิดกฎหมาย และบอกบุญมีว่าให้ผู้ใหญ่มาซื้อเอง จากนั้นครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า "นักเรียนเคยถูกใช้ให้ไปซื้อสุราเช่นเดียวกับบุญมีหรือไม่ ถ้าเคย พ่อค้ายอมขายสุราให้นักเรียนหรือไม่ นอกเหนือจากการขายสุราให้แก่เด็กที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เนื่องจาก เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็กนักเรียนคิดว่าการกระทำใดอื่น ๆ อีกบ้างที่จัดว่า เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก

4. ขึ้นเสนอสิ่งเร้า

ครูนำภาพชุดการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กตามที่กฎหมายกำหนดมาให้แก่เรียนดู โดยตั้งคำถามถามนักเรียนว่า " ภาพที่นักเรียนเห็น เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร " การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กอย่างไร จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน 5. ขึ้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแจกภาพการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กและ ไม่เป็นภัยต่อเด็กให้นักเรียน กลุ่มละ 2 ภาพ พร้อมบัตรคำสั่ง 2 ชุด บัตรคำสั่งที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตอบคำถามในบัตรคำสั่ง ดังนี้ " ภาพที่ได้รับ เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร " " การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กหรือไม่ อย่างไร " และ บัตรคำสั่งที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันคิดคำขวัญ เพื่อรณรงค์ห้ามการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก

6. ขึ้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถาม และคิดคำขวัญ เพื่อรณรงค์ห้ามการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก เพื่อนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขึ้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชื่นชมและให้คำแนะนำในการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้รางวัลแก่นักเรียนกลุ่มที่คิดคำขวัญได้ดี และทำงานได้เสร็จตรงตามเวลา

8. ขึ้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตความร่วมมือในการอภิปราย
- ตรวจสอบผลงานการตอบคำถามและการเขียนคำขวัญ
- สังเกตการรายงาน

9. ขึ้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กแล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด จากนั้นให้ทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- รูปภาพ
- แถบกระดาษ และสีสำหรับ เขียนคำขวัญ
- แบบฝึกหัด
- บัตรคำสิ่ง 2 ชุด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ... 1. กฎหมายได้กำหนดข้อห้ามว่าด้วยการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
- ... 2. การขายสุรา บุหรี่ ให้แก่เด็ก เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กประการหนึ่ง
- ... 3. การทำโทษเด็ก เพื่อว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเด็กกระทำผิด เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก
- ... 4. การที่เจ้าของบ่อนการพนันไม่อนุญาตให้เด็กเข้าเล่นการพนันนั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง
- ... 5. การชักชวนให้เด็กดื่มสุรา สูบบุหรี่ นั้น เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก

บัตรคำสิ่งที่ 1

เวลาในการปฏิบัติ 10 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่ได้รับแล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

1. ภาพที่ 1 เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร.....

.....

การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กหรือไม่อย่างไร.....

.....

2. ภาพที่ 2 เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร.....

.....

การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียแก่เด็กหรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

บัตรคำสิ่งที่ 2

เวลาในการปฏิบัติ 10 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดคำขวัญ เพื่อรณรงค์ห้ามการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก โดยเขียนลงในแถบกระดาษที่แจกให้

แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กตามที่กฎหมายกำหนด

เรื่องย่อยที่ 2 การป้องกันและหลีกเลี่ยงจากการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถเสนอแนะวิธีการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ นักเรียนสามารถร่วมกันอภิปรายเสนอแนะวิธีการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการกระทำที่เป็นภัยตามหัวข้อที่กลุ่มได้รับได้
2. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กได้

เนื้อหา

เมื่อนักเรียนได้ทราบว่ากรกระทำใดบ้างที่กฎหมายระบุว่าเป็นภัยต่อเด็ก นักเรียนควรรู้จักวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว เช่น พบเด็กถูกลักขโมยหรือถูกใช้ เป็นเครื่องมือในการขมขาม หรือ เมื่อมีคนมาชักจูงให้นักเรียนดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือ เสพสิ่ง เสพติด ฯลฯ โดยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. จินตนาการความสนใจ

ครูตั้งปัญหาให้นักเรียนคิดว่า " เด็กชายคนหนึ่งถูกเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่ ซึ่งเด็กชายผู้นี้รู้ว่า เป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่กลัวไม่สูบเพื่อนอาจโกรธได้ " ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายคนดังกล่าวแล้วนักเรียนจะมีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างไร

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก ตามที่กฎหมายกำหนดว่าได้แก่การกระทำใดบ้างที่เป็นภัยต่อเด็ก

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ และเท่า ๆ กัน จากนั้นแจกบัตร คำสั่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อเสนอแนะวิธีการป้องกันแก้ไข เพื่อหลีกเลี่ยงจากการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็กตามหัวข้อที่กำหนดในบัตรคำสั่งที่แต่ละกลุ่มได้รับ

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กลุ่มของตนได้รับ แล้วนำเสนอโดยการ แสดงบทบาทสมมติและเมื่อแสดงเสร็จให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ช่วยกันทายว่าเป็นการ กระทำที่เป็นภัยต่อเด็กเรื่องอะไร และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการป้องกัน แก้ไขหรือหลีกเลี่ยงจากการกระทำที่เป็นภัยดังกล่าวอย่างไรบ้าง

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าววติชมการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน ชมเชยกลุ่มที่เสนอวิธีการ แก้ปัญหาได้ดี

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สั่ง การตอบคำถาม
- สั่ง การอภิปรายภายในกลุ่ม
- การ เสนอวิธีการป้องกันแก้ไข
- สั่ง การแสดงบทบาทสมมติ

9. ชิ้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป เพื่อทบทวนเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก

สื่อการเรียนการสอน

- บัตรคำสั่ง
- อุปกรณ์การแสดงบทบาทสมมติ

บัตรคำสั่งที่ 1   เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย   ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อ เสนอแนะวิธีการป้องกัน
แก้ปัญหา เมื่อพบหรือ เผชิญต่อการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก
ในกรณีที่นักเรียนพบ " เด็กถูกลักขโมย "

บัตรคำสั่งที่ 2   เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย   ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อ เสนอแนะวิธีการป้องกัน
แก้ปัญหา เมื่อพบหรือ เผชิญต่อการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก
ในกรณีที่นักเรียนทราบว่า " การขายสุราให้แก่เด็ก
เป็นสิ่งผิดกฎหมายแต่ นักเรียนถูกลุงใช้ให้ไปซื้อสุรา "

บัตรคำสั่งที่ 3 เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อ เสนอแนะวิธีการป้องกัน
แก้ปัญหา เมื่อพบหรือ เผชิญต่อการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก
ในกรณีที่นักเรียน ไป เกี่ยวกับเพื่อนแล้วถูก เพื่อนชักชวนให้
ดื่มสุรา และสูบบุหรี่

บัตรคำสั่งที่ 4 เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

แก้ปัญหา เมื่อพบหรือ เผชิญต่อการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก
ในกรณีที่นักเรียนถูกจับตัว ไปแล้วถูกบังคับให้ขอทาน

บัตรคำสั่งที่ 5 เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อ เสนอแนะวิธีการป้องกัน
แก้ปัญหา เมื่อพบหรือ เผชิญต่อการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก
ในกรณีที่นักเรียนถูก เพื่อนชักชวนให้ เล่นการพนัน

แผนการสอนที่ 10

เรื่อง การประพัตินไม่สมควรแก้วย

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าการกระทำใด เป็นการประพัตินที่สมควรแก้วยหรือไม่สมควรแก้วยตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนบอกถึงผลเสียของการประพัตินไม่สมควรแก้วยได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ฟังข่าว เกี่ยวกับการประพัตินไม่สมควรแก้วยแล้วนักเรียนสามารถอภิปรายถึงพฤติกรรมและผลเสียที่เกิดจากพฤติกรรมดังกล่าวได้
2. เมื่อนักเรียนดูภาพแล้วนักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าภาพใด เป็นการประพัตินที่สมควรแก้วยและไม่สมควรแก้วยได้
3. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับผลเสียที่เกิดจากการประพัตินไม่สมควรแก้วยได้

เนื้อหา

นักเรียนอยู่ในวัยที่กำลังสร้างสมควารู้ ความคิด และคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของประเทศ กฎหมายจึงได้กำหนดว่าด้วยเรื่องการประพัตินของนักเรียนที่ไม่สมควรแก้วยขึ้น ได้แก่ การประพัตินเกเร เที่ยวเร่ร่อนในที่สาธารณะ การมั่วสุมก่อความเคียดร้อนรำคาญแก่ชาวบ้าน ขอทาน เล่นการพนัน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดให้โทษ เข้าโรงรับจำนำ สถานบริการประพัตินทำนองชู้สาว ไม่เรียนหนังสือตามที่กฎหมายกำหนด เที่ยวเตร่เวลากลางคืน (ตั้งแต่ 22.00-04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น) เรื่องการประพัตินไม่สมควรแก้วย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นักเรียนจึงควรที่จะได้ทราบและถือ เป็นหลักในการปฏิบัติตนโดยหลีกเลี่ยงไม่ประพัตินดังกล่าว เนื่องจากการ

ประพฤตินไม่สมควรแก่วัยจะก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง และครอบครัว เช่น อาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ถูกลงโทษจากสถานศึกษา ทำให้พ่อแม่เสียใจ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

ไชยศ เหมะรัชตะ. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย, 2530.

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำข่าวเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา มาเล่าให้นักเรียนฟัง และตั้งคำถามเพื่อร่วมกันอภิปรายว่า "การกระทำดังกล่าว เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด "

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียน เกี่ยวกับการประพฤติดัวของนักเรียนว่า " เป็นนักเรียนควรประพฤติดัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม "

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูนำภาพ เกี่ยวกับการประพฤตินที่ เหมาะสมกับวัย และไม่เหมาะสมแก่วัยตามที่กฎหมายกำหนดมาให้ให้นักเรียนดู โดยถามนักเรียนว่า " ภาพที่นักเรียนดู เป็นภาพที่แสดงถึงการประพฤตินที่สมควรแก่วัยหรือไม่ เพราะเหตุใด การประพฤตินดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร " จากนั้นครูอธิบายแก่นักเรียนว่ากฎหมายได้กำหนดลักษณะการประพฤตินไม่สมควรแก่วัยสำหรับนักเรียนขึ้น เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของนักเรียน เพราะการประพฤตินไม่สมควรแก่วัยก่อให้เกิดผลเสียในด้านต่าง ๆ เช่น อาจถูกจับดำเนินคดี อาจต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ถูกไล่ออกจากสถานศึกษา ทำให้บิดามารดาเสียใจ ฯลฯ

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน และแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนช่วยกันคิดและแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการประพัตคนไม่สมควรแก่วัยและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการประพัตตัวดังกล่าว กลุ่มละ 1 เรื่อง

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนปฏิบัติตามบัตรคำสั่ง โดยแสดงบทบาทสมมติตามที่กลุ่มร่วมกันคิดขึ้น

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ตั้งใจทำงานทำงานได้เสร็จทันเวลา และแสดงบทบาทสมมติได้ถูกต้อง

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ
- สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ข่าวจากหนังสือพิมพ์
- ภาพการประพัตคนที่ไม่สมควรแก่วัยและไม่สมควรแก่วัย
- บัตรคำสั่ง
- แบบฝึกหัด
- อุปกรณ์การแสดงบทบาทสมมติ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด
การชักนำให้เด็กทำผิดศีลธรรม

บัตรคำสั่ง เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที
งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนร่วมกันคิด เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับ
กับผลเสียของการประพฤตินอสมควรแก่วัย
1 เรื่อง

แผนการสอนที่ 11

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

เรื่องย่อยที่ 1 หลักปฏิบัติในการบริโภค

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกถึงหลักปฏิบัติในการบริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคที่พบในชีวิตประจำวันได้
2. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแล้วนักเรียนสามารถบอกหลักปฏิบัติในการบริโภคได้
3. นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคได้

เนื้อหา

ผู้บริโภคหมายถึงผู้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการผู้บริโภคมักจะประสบปัญหาซึ่งก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยและไม่เป็นธรรมในการบริโภค เช่น อาหารที่มีการปลอมปน อาหารที่ใส่สีย้อมผ้าการขายของเกินราคาที่กำหนด เป็นต้น ซึ่งนักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้โดยการยึดหลักปฏิบัติในการบริโภค ดังนี้ คือ

1. ปลอดภัย คือ ไม่ซื้ออาหารที่ใส่สารสังเคราะห์ ซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เช่น สีย้อมผ้า ยากันบูด ฯลฯ
2. ประหยัด คือ ซื้อของเท่าที่จำเป็นตามฐานะของตน
3. เป็นธรรม คือ ผู้ซื้อไม่เอาเปรียบผู้ขายโดยชำระราคาตามที่ตกลงกัน และผู้ขายไม่เอาเปรียบผู้ซื้อโดยขายแพงจนเกินไปหรือเอาของปลอมหรือเอาของอื่น

มาปนขาย

เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รัฐจึงได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่ คำนึงการ
กับผู้เอาเปรียบผู้บริโภค ได้แก่ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค รับร้องเรียนเกี่ยวกับ
ความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคอาหารไม่เหมาะสม หลอกลวง โดยคำนึงการตาม
กฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีหน้าที่ป้องกันอันตรายที่เกิดจาก
การบริโภคอาหารและยา นอกจากนี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดก็มีหน้าที่รับร้อง
เรียนเกี่ยวกับปัญหาการบริโภคด้วย

เอกสารอ้างอิง

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. การคุ้มครองผู้บริโภค โครงการสื่อสิทธิ
มนุษยเพื่อเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำตัวอย่างน้ำส้มสายชูมาให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามนักเรียนว่า
" สิ่งที่คุณนำมาคืออะไร " " ก่อนที่นักเรียนจะใช้ น้ำส้มสายชูปรุงอาหารนักเรียนเคย
คิดบ้างไหมว่า เมื่อรับประทานแล้วอาจ เป็นอันตรายต่อร่างกายได้ " นอกจากนั้นน้ำส้มสาย
ชูแล้ว นักเรียนทราบไหมว่า " มีอะไรอีกบ้าง เมื่อบริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดอันตราย
ต่อร่างกายได้ " เมื่อนักเรียนตอบคำถามแล้ว ครูกล่าวแก่นักเรียนว่า " การที่จะ
เป็นผู้บริโภคที่ดีนั้นจะต้องรู้หลักในการบริโภค " ครูซักถามนักเรียนว่า " นักเรียน
มีหลักในการบริโภคอย่างไร "

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ในการบริโภคของนักเรียนว่า

"นักเรียนเคยได้รับอันตรายจากอาหารที่ซื้อมาบริโภคหรือไม่ อาหารนั้นคืออะไร

"นักเรียนเคยซื้อของแล้วได้ของที่ชำรุด ไม่มีคุณภาพบ้างหรือไม่ ถ้าเคย นักเรียนแก้ไขอย่างไร"

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน จากนั้นแจกเอกสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้แก่นักเรียน

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารที่ได้รับ แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. จงยกตัวอย่างปัญหา เกี่ยวกับการบริโภคที่นักเรียนพบในท้องถิ่นที่นักเรียนอยู่
2. จงบอกหลักปฏิบัติในการบริโภค
3. ถ้านักเรียนได้รับความเดือดร้อนในการบริโภคสินค้าและบริการมีหน่วยงานใดบ้างที่นักเรียนจะติดต่อขอความช่วยเหลือได้

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม และนำเสนอผลงานโดยเขียนคำตอบของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานดำ

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวชมเชยนักเรียนกลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่กลุ่มที่ยังมีข้อผิดพลาด

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สัมภาษณ์การตอบคำถาม
- สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการอภิปรายในกลุ่ม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูตั้งประเด็นปัญหา เกี่ยวกับการบริโภคให้นักเรียนช่วยกันคิดตอบปัญหา ดังนี้

" ถ้านักเรียนทราบว่าไอศกรีมที่ขายตามท้องตลาดผสมข้อมพร้าว ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายได้ นักเรียนจะหาวิธีการป้องกันอันตรายนั้นได้อย่างไร "

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
- ตัวอย่างอาหารที่บริโภคแล้วอาจเป็นอันตรายต่อร่างกาย
- คำถาม

เอกสารความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การคุ้มครองผู้บริโภค โครงการสื่อ
สิทธิมนุษยย์เพื่อเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.

การคุ้มครองผู้บริโภค

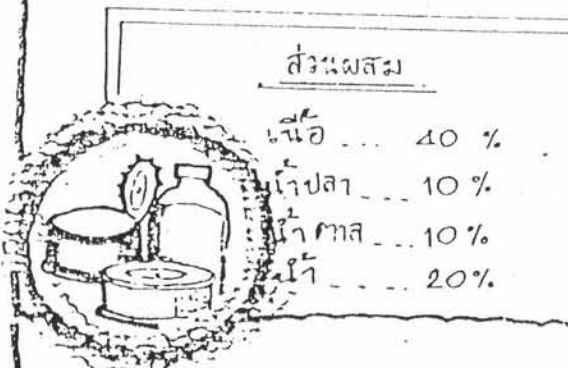
สวัสดีครับคุณหนู... ผมชื่อ นายอู๊ด ร่างกายผมแข็งแรงสมบูรณ์ ไท้มครับ? ที่ผมแข็งแรงเพราะผมรู้จักเลือกบริโภค คุณหนูอยาก แข็งแรงไหมครับ ผมจะแนะนำวิธีการบริโภคที่ถูกหลักให้...

- หลักง่าย ๆ ของการบริโภคก็คือ
- ## “คิดก่อนซื้อ”
- คือคิดเสียก่อนว่า
1. ปลอดภัย หรือไม่?
  2. ประหยัด หรือไม่?
  3. เป็นธรรม หรือไม่?

1. หลักประการแรกคือปลอดภัย
 ที่ว่าปลอดภัยก็คือ ไม่ซื้ออาหาร
 ที่ใส่สารสังเคราะห์ ที่อาจเป็น
 อันตรายต่อร่างกายได้ ... เช่น
 สีผสมอาหาร, ยาต้านบูด, ผงกรอบ
 หรือผงชูรส เหล่านี้เป็นต้น

อาหารใส่สารเจือปน
 อาจเป็นพิษ
 ชีวิตจะสั้น !

การซื้ออาหารควรจะต้องดูฉลาก
ที่ปิดอยู่ข้างภาชนะนั้น ๆ เช่น
ข้างกระป๋อง ข้างขวด หรือ
ข้างกล่อง ซึ่งฉลากนี้จะบอกว่า
อาหารนั้นมีส่วนผสมอะไรบ้าง
หรือทำมาจากอะไร ปริมาณ
เท่าไร

คุณหนูเคยเห็นเครื่องหมาย
นี้ในฉลากสินค้าบ้างไหมครับ ?

นี่คือเครื่องหมายมาตรฐาน
สินค้า ซึ่งสินค้าใดที่มีเครื่องหมาย
นี้อยู่ แสดงว่าได้รับการ
รับรองจากคณะกรรมการ
มาตรฐานสินค้าแล้วว่ามี
คุณภาพดี

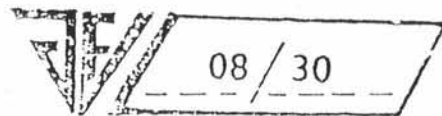
นอกจากนั้น ฉลากจะบอกวันหมด
อายุของอาหาร จึงควรบริโภคอาหาร
นั้นเสียก่อนหมดอายุ ไม่ควรซื้ออาหาร
นั้นหมดอายุแล้วมาบริโภคเพราะอาจจะ
เป็นอันตรายต่อร่างกายได้.

วันหมดอายุ 15 04 31

วันหมดอายุนี้จะบอกเป็นเลขยกหลักเรียงกัน
เช่น 15 04 31

- เลขหลักแรกจะบอกวันที่ คือวันที่ 15
- เลขหลักที่สองคือ 04 เดือน คือเดือนที่ 4
หรือ เดือนเมษายน
- เลขหลักสุดท้าย จะ บอกปี คือปี 2531 หรือ
อาจจะบอกเป็นคริสทศวรรษ เช่น 83 คือ
ปี ค.ศ. 1989 ก็ได้

เครื่องหมายอีกอย่างหนึ่ง
ที่มักจะพบเห็นบ่อย ๆ คือ

ซึ่งเป็นหมายเลขทะเบียน
อาหารและยา สินค้าใดที่ได้
เครื่องหมายนี้ หมายความว่า
ได้จดทะเบียนขึ้นต่อคณะกรรมการ
อาหารและยาแล้ว และผ่านการ
ตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว

2. หลักข้อสองคือประหยัด

“บริโภคด้วยความประหยัด”
 หมายความว่า ซื้อของเท่าที่
 จำเป็น ตามฐานะของตน

ไม้ซื้อของเพราะเชื่อคำ
 โฆษณา ไม่ซื้อของเพราะ
 อยากได้ของแถม ทั้ง ๆ ที่
 ไม่มีความจำเป็นต้องใช้
 สินค้าชิ้นนั้น

เราจะช่วยพ่อแม่ประหยัด
 โดยการซื้อของเท่าที่จำเป็น !

การชื้อนั้นต้องดูว่า

คุณถนัดกินผลไม้หรือไม
 อาหารนั้นมีประโยชน์ต่อร่างกาย
 หรือไม่

อาหารจำพวก ข้าวเหนียวกึ่ง,
 หนมี่ถึงสำเร็จรูป เหล่านี้จะมีคุณค่า
 ทางอาหารน้อย แต่จะใส่สารปรุงแต่ง
 อาหารเพื่อเพิ่มรสชาติให้อร่อย เช่น
 ผงชูรส, สี, วัตถุกันเสีย

อาหารเหล่านี้นอกจากราคาแพง
 ไม่มีคุณค่าทางอาหารแล้ว ถ้ารับประทาน
 มาก ๆ จะเป็นอันตรายต่อร่างกาย
 ไปด้วย ...

ฉันนั้นก่อนจะซื้ออะไร
 ก็คิดเสียก่อนว่า
 จำเป็นหรือไม่

ไม่จำเป็น
 ก็อย่าไปซื้อ

3. หลักข้อสามคือ เป็นธรรม

บริโภคน้ำดื่มความเป็นธรรม คือ ผู้ซื้อและผู้ขายควรได้รับความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

ผู้ซื้อไม่เอาเปรียบผู้ขายโดยไม่ชำระราคาหรือเทียบขายไม่ชำระราคาตามที่ได้ตกลงกัน

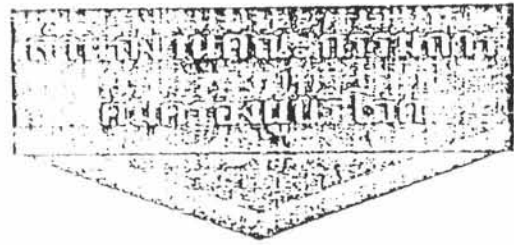

ส่วนผู้ขายไม่เอาเปรียบผู้ซื้อโดยขายของแพงจนเกินไปหรือเอาของปลอมหรือของอื่นปน โขยหลอกว่าเป็นของแท้ ซึ่งถ้าถึงนั้นมีความผิดตามกฎหมายด้วย หรือผู้ขายไม่ควรตั้งข้อกำหนดพิเศษเอาเปรียบผู้ซื้อเกินไป เช่น ถ้าหนดว่าขายไปแล้วไม่รับคืนของ ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะกฎหมายนั้นกำหนดว่าผู้ขายต้องส่งมอบของในสภาพดีให้ผู้ซื้อ ดังนั้นถ้าของชำรุดบกพร่องเสียหายหรือไม่ครบจำนวน ผู้ขายถือว่ารับผิดชอบ โดยผู้ซื้อจะให้ผู้ขายมอบของชิ้นอื่นให้ หรือจะให้ลดราคาลงตามส่วนก็ได้

ในปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐหลาย
หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบกับการ
คุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ ดังนี้-

อาหาร ยา วัตถุมีพิษ เครื่องสำอาง
ยาเสพติด กระหรงสาธารณสุข โดย (สำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยา) ทำหน้าที่ในด้าน
การป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่
เกิดจากการบริโภคอาหาร ยา วัตถุมีพิษ
เครื่องสำอาง และ ยาเสพติดให้โทษในเรื่อง
อาหารและยา จะมีสารวัตถุอาหารและยา
ตรวจลอบสุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ
อนุญาตให้จำหน่ายได้เสมอทั่วประเทศ
ตั้งนั้นถ้าหากนักเรียนที่อยู่ในจนบทพบ
ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยาหรืออาหารที่เป็นพิษ
ควรแจ้งให้สาธารณสุขจังหวัดในท้องถิ่น ๆ
ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไปตามอำนาจ
หน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

กรณีสินค้าและบริการอื่น ๆ หน่วยงาน
ที่มีรับผิดชอบได้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง
ผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งก่อตั้ง
ขึ้นโดย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค
พ.ศ. 2522 สำนักงานคณะกรรมการ
คุ้มครองผู้บริโภค จะปฏิบัติงานหน้าที่ตามที่
คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมอบหมาย
และความที่กฎหมายกำหนดกล่าวคือ รับ
เรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับความเสียหายอันเกิดจาก
การบริโภคผลิตภัณฑ์ และหากกรณีใดอยู่
ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานใด
ก็จะส่งเรื่องให้หน่วยงานนั้นดำเนินการต่อไป
ตามกฎหมาย เช่น ถ้ามีกรณีร้องเรียน
เกี่ยวกับอาหาร จะส่งเรื่องให้สำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยา เกี่ยวกับการ
โฆษณาสินค้าอื่น ๆ ที่หลอกลวงจะดำเนินการ
การตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

ถ้ามีปัญหาขอความช่วยเหลือได้จากสถาบันที่ข้างล่างนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
บ้านมิ่งดีศรีสา ถนนหลานหลวง
กรุงเทพฯ 10330
โทร. 2810530, 2810396, 2813229

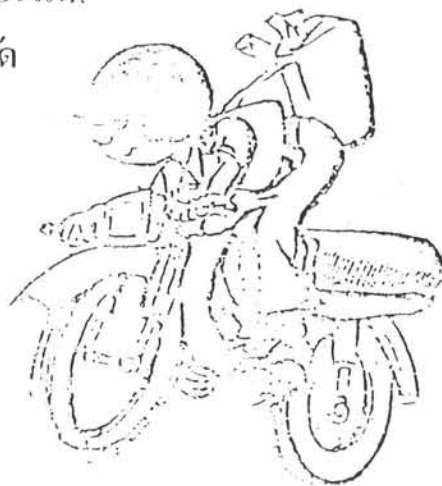
2. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
วังเทวะเวสณี ถนน. 10309
โทร. 2824180-5
หรือที่สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

3. สำนักงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน
กรมอัยการ ถนนนาหน้าเกษม ถนน. 10200
โทร. 2232945, 2232921 ต่อ 295
หรือที่อัยการจังหวัดทุกจังหวัด

4. คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ที่ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด

แผนการสอนที่ 12

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

เรื่องย่อยที่ 2 การซื้อขายผ่อนส่ง และ เช่าซื้อ

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของการซื้อขายผ่อนส่งและเช่าซื้อ ตลอดจนผลดี ผลเสีย ของการซื้อขายผ่อนส่งและเช่าซื้อได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเอกสารประกอบการอธิบายของครูแล้วนักเรียนสามารถบอกความหมายของการซื้อขายผ่อนส่ง เช่าซื้อ ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกถึงผลดี และผลเสีย ในการซื้อขายแบบผ่อนส่ง และการเช่าซื้อได้

เนื้อหา

ในบรรดาสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีพของมนุษย์ในปัจจุบันนั้น มิใช่มีเพียงปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคเท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นขึ้นมาตามยุคตามสมัย ความเจริญของโลกและสังคมของมนุษย์ ทำให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น รถ ด้วยเหตุนี้ผู้ขายจึงต้องหาวิธีการขายของให้ก่อน โดยให้ผ่อนชำระทีหลัง เพื่อให้คนรายได้น้อยได้ของอย่างทันอกทันใจ โดยทำการซื้อขายที่ตกลงกันเป็นพิเศษ ได้แก่

1. การซื้อขายแบบผ่อนส่ง ซึ่งเป็นการซื้อที่ความเป็นเจ้าของตกเป็นของผู้ซื้อทันทีที่ทำสัญญากันขึ้น ผู้ซื้อเพียงแต่ชำระเงินเป็นงวด ๆ ตามที่ตกลงกัน แม้วิธีการซื้อของแบบนี้ผู้ซื้อจะได้ของทันอกทันใจ แต่ก็มีผลเสีย คือ ต้องซื้อของที่แพงกว่าราคาปกติ และถ้าส่งเงินไม่ได้หรือไม่ตรงเวลาก็จะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่เขียนไว้

เช่น ถูกยึดของคืน หรือคิดดอกเบี้ยทบต้น

2. การเช่าซื้อ ซึ่งคล้ายกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง แต่แตกต่างกันที่ความเป็นเจ้าของยังไม่โอนไป เป็นของผู้ซื้อ โดยทันทีที่ทำสัญญากับผู้เช่าซื้อจะได้รับประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยชำระค่าใช้ทรัพย์สินเป็นงวด ๆ จนครบกำหนดความเป็นเจ้าของก็จะโอนไป เป็นของผู้เช่าซื้อ

เอกสารอ้างอิง

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. การคุ้มครองผู้บริโภค โครงการสื่อสิทธิมนุษยย์เพื่อเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
 บุติธรรม, กระทรวง. มาสนุกกับกฎหมาย. กรุงเทพฯ: ศรีสมบัติการพิมพ์, ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพสิ่งของจำเป็นต่าง ๆ ที่ต้องใช้ เช่น รถยนต์ ที่วี ตู๋ เบ็น มาให้นักเรียนดู สนทนาซักถามเรียนว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นักเรียนคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่ นอกจากนั้นนักเรียนคิดว่ามีอะไรอีกที่จำเป็นต้องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต จากนั้นครูตั้งปัญหาให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า " ถ้าบิดามารดาของนักเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องซื้อรถยนต์แต่มีเงินไม่พอ นักเรียนคิดว่ามีวิธีการอย่างไรจึงจะได้รถมาใช้ "

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางในการเรียนให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนรู้จักการซื้อขายผ่อนส่ง เช่าซื้อบ้างหรือไม่ โดยให้นักเรียนที่มีประสบการณ์เล่าเกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่งหรือการเช่าซื้อที่นักเรียนเคยพบมา หรือได้ฟังมา ให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ขั้น เสนอสิ่ง เร้า

ครูแจก เอกสาร เกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่งและการเช่าซื้อให้นัก เรียน ศึกษาโดย เปิดโอกาสให้นัก เรียนอภิปรายซักถามจน เข้าใจ

5. ขั้น ให้แนวทางในการ เรียนรู้

เมื่อนัก เรียนได้ศึกษา เอกสารและ ได้อภิปรายซักถาม เกี่ยวกับ เรื่องที่ เรียน จน เข้าใจแล้ว ครูให้นัก เรียนตอบคำถามดังนี้

1. จงอธิบายความหมายของการซื้อขายผ่อนส่ง การเช่าซื้อ
2. จงบอกผลดีและผล เสียของการซื้อขายผ่อนส่งเช่าซื้อ
3. จงบอกข้อควรปฏิบัติในการทำสัญญาเช่าซื้อ เพื่อมิให้นัก เรียนและครอบครัวตกอยู่ในฐานะที่ เสียเปรียบ

6. ขั้น ก่อให้ เกิดพฤติกรรม

นัก เรียนตอบคำถามลงในสมุดแบบฝึกหัดแล้วนำมาส่งให้ครูตรวจ จากนั้น ครูและนัก เรียนร่วมกัน เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

7. ขั้น ให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูให้คำแนะนำ เพิ่ม เต็ม เพื่อให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ขึ้น และปรบมือชม เชย แก่นัก เรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้องทั้งหมด

8. ขั้น ประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความสนใจในการ เรียน
- ตรวจความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้น ส่ง เสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นัก เรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพสิ่งของต่าง ๆ
- เอกสารความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายผ่อนส่งเช่าซื้อ
- คำถาม
- แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ... 1. การซื้อขายแบบผ่อนส่งความ เป็นเจ้าของตก เป็นของผู้ซื้อ โดยทันที
- ... 2. ในการตกลงซื้อขายแบบผ่อนส่งหากผู้ซื้อไม่ชำระ เงินผู้ขายสามารถยึดของคืนได้
- ... 3. ในการเช่าซื้อควรคู่สัญญาว่า เงื่อนไขการชำระ เงิน ดอก เบี้ย เป็นธรรมเนียมหรือไม่ถ้าไม่ เป็นธรรมเนียมไม่ควรตกลง
- ... 4. ควรซื้อของแบบผ่อนส่ง เพราะจะได้ของที่ราคาถูก
- ... 5. ในการเช่าซื้อถ้าผู้เช่าซื้อผิดสัญญาผู้ให้เช่าซื้อสามารถยึดของคืนได้โดยไม่ต้องคืนเงินที่ผู้เช่าซื้อได้ชำระไปแล้ว

เอกสารความรู้ เกี่ยวกับ
การซื้อขายผ่อนส่ง และการเช่าซื้อ

เอกสารอ้างอิง

คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การคุ้มครองผู้บริโภค

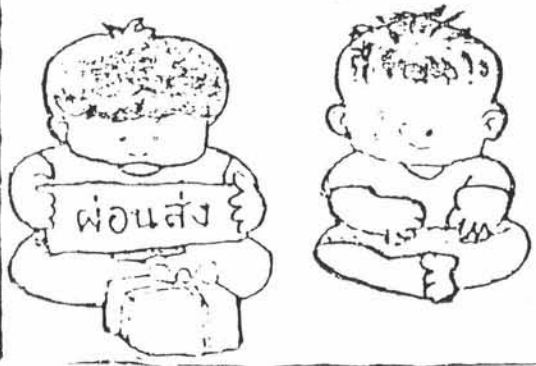
โครงการสื่อสิทธิมนุษยชนเพื่อเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.

ในบางกรณีผู้ซื้อไปมีเงินพอที่จะชำระทันที ก็อาจจะตกลงกันเป็นเงินสด เช่น
 ทำสัญญาซื้อขายก่อนส่ง
 หรือทำสัญญาเช่าซื้อ
 คุณหนูรู้จักสัญญาเหล่านี้ไหมครับ?

ซื้อขายก่อนส่ง → ?

เช่าซื้อ → ?

ซื้อขายก่อนส่ง คือขายก่อนส่งนั้นเป็นการซื้อขายที่ 'กรรมสิทธิ์' หรือว่า 'ความเป็นเจ้าของ' นั้น โอนไปยังผู้ซื้อทันที ผู้ซื้อไปชำระราคาก็เป็นงวด ๆ ตามที่ตกลงกัน ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระ ผู้ขายจะยึดของกลับคืนไม่ได้ ทำได้เพียงขอให้ชำระเงินที่ยังค้างกันอยู่

ตัวอย่างเช่น นายแดงซื้อตู้เย็นจากเรลด้า โดยวิธีก่อนส่ง นายแดงจะได้ตู้เย็นนั้นมาเป็นของตนทันที หมายความว่ามีการสิทธิ์หรือได้เป็นเจ้าของตั้งแต่ตกลงซื้อขายกัน นายแดงจะใช้ตู้เย็นนั้นอย่างไรก็ได้ เพราะตู้เย็นเป็นของตนแล้ว

หน้าที่ของนายแดงผู้ซื้อก็คือ ต้องชำระเงินค่าตู้เย็นให้แก่ขายด้าเป็นงวด ๆ ตามที่ตกลงกันจนครบ

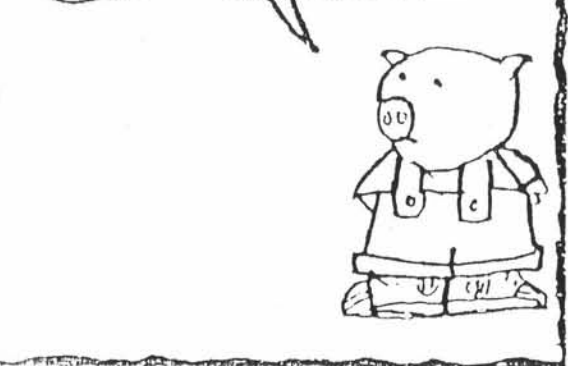
ตกลงชำระเงินกันทีละงวด ๆ ละเท่าไรก็ได้ นะครับ เช่นตกลงชำระกัน 12 งวด
 งวดละเดือน ๆ ละ 1,000 บาท ราคาคูตู้เย็นก็เท่ากับ 12,000 บาท

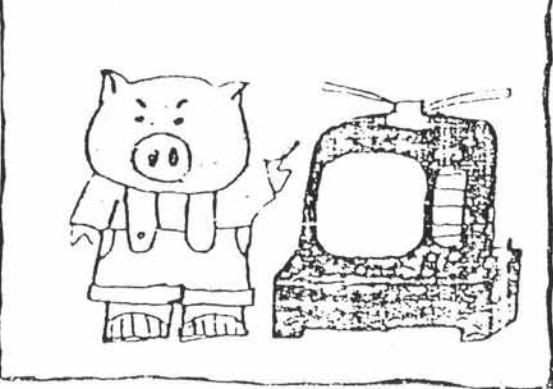
เมื่อตู้เย็นเป็นของแถมแล้ว ตู้กับถ้ำแดงไม่ชำระราคาหรือชำระไม่ครบถ้วน นายคง นายดำจะยึดตู้เย็นคืนไม่ได้ จะทำได้ก็เพียงแต่ไปเอาเรื่องเรียกเงินค่าตู้เย็นมา นายแดงกำลังอยู่เท่านั้น

สถานการณ์ทำให้อ ความเป็นเจ้าของยังไม่โอนไปยังผู้เช่าซื้อทันที ยังเป็นของผู้ขาย หรือผู้ให้เช่าซื้ออยู่ เพียงแต่ผู้ขายมอบของให้ผู้เช่าซื้อเอาไปใช้ก่อน โดยยังไม่โอนกรรมสิทธิ์ให้ จะโอนกรรมสิทธิ์ให้เมื่อใดชำระค่าเช่าซื้อครบทุกงวดแล้ว

ตัวอย่างเช่น นายเขียวเช่าซื้อโทรทัศน์กับนางขาวไปหนึ่งเครื่อง โทรทัศน์นั้นยังเป็นของนางขาวผู้ให้เช่าซื้ออยู่ แต่นางขาวมอบให้นายเขียวไปใช้ก่อน ดังนั้นแม้ว่าโทรทัศน์จะอยู่กับนายเขียวผู้เช่าซื้อ โทรทัศน์นั้นก็ยังไม่เป็นของนายเขียว เฉพาะแต่นายเขียวมีสิทธิใช้สอยโทรทัศน์นั้น
คล้าย ๆ กับเราเช่า โทรทัศน์มาใช้เงินเองครับ

หน้าที่ของนายเขียวคือ ต้องชำระเงินค่าโทรทัศน์นั้นเป็นจำนวนตามที่ตกลงไว้กับนางขาวผู้ให้เช่าซื้อว่าจะชำระกันกี่งวด กวดละเท่าไร และอย่าลืมคืนวันที่ระมัดระวังรักษาสภาพโทรทัศน์อีกด้วย เพราะยังเป็นของ ผู้ให้เช่าซื้อคือของนางขาวอยู่

ด้รนั้น หากว่านายเจียวใช้เงินไม่ครบตามจำนวนที่ตกลงไว้หรือไม่ชำระเงินเพียงสองงวดติดต่อกัน นางสาวอาจยึดโทรทัศน์นั้นคืนได้เพราะโทรทัศน์นั้นยังเป็นของนางขาวอยู่ และถ้าหากโทรทัศน์นั้นเสียหายเพราะนายเจียวไม่รักษา

ให้คืนนางขาวอาจเรียกค่าเสียหายได้อีกด้วย

ยึดกลับค่ะ
เพราะเขา
ชำระไม่ครบ
ตามสัญญา

คุณทนายถามแล้วว่า กรณีนี้สัญญาเช่าซื้อนั้น ผู้เช่าซื้ออาจเสียเปรียบผู้ให้เช่าซื้อได้ หากวลถึงซื้อครบแล้วทางราชการจะช่วยเหลือได้อย่างไร

หน่วยราชการที่ช่วยเหลือคือคุ้มครองผู้บริโภคนั้นแยกเป็น 2 หน่วย

1. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
2. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตั้งอยู่ที่ สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด ทำหน้าที่ในการป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่เกิดจากยา เวชภัณฑ์อาหาร, ยา, วิตามินเสริม, เครื่องสำอาง และยาสมุนไพร โดยจะมีสารวัตรอาหารและยา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่คอยตรวจสอดส่องยา, ยาและยาที่จำหน่ายในท้องตลาดอยู่เสมอ

ตัวนับถับนูมที่ผูกในภาชนะซีลหรืออาหารซึ่งเป็นถับนูมไม่สะอาด ก็ควรจะแจ้งให้สาธารณสุขจังหวัดทราบ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตั้งอยู่ที่ถนนพหลโยธิน ถนน, สำนักงานที่มี คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่หรือกรรมการ หรือมีอำนาจตามกฎหมายสั่งหมายจากตำรวจไทย และมีอำนาจนำของผลลออกมาดหมายขอรับแจ้งจะดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวนับถับนูมที่ผูกหาลังนี้ก็ได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีสาขาอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด

แผนการสอนที่ 13

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

เรื่องย่อยที่ 3 การขายฝาก

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของการขายฝากได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนอ่านการ์ตูนกฎหมาย เกี่ยวกับการขายฝากแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับการขายฝากได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ขายฝาก คือ สัญญาซื้อขาย ซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตก เป็นของผู้ซื้อทันทีโดยมีข้อตกลงขณะที่ทำสัญญาว่าผู้ขายฝากอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้ในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ขายฝากไม่สามารถไถ่ทรัพย์สินคืนได้ในเวลาที่กำหนด ก็จะหมดสิทธิ์ต่าง ๆ ในทรัพย์สินนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นจะต้อง เป็นของผู้ซื้อฝากทันที

ข้อควรระวังในการขายฝาก

1. พึงระวังว่าทรัพย์สินที่นำไปขายฝากนั้นกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตก เป็นของผู้ซื้อฝากทันที ถ้าไม่ซื้อคืนภายในเวลาที่กำหนด ก็จะหมดสิทธิในทรัพย์สินนั้นทันที

2. สัญญาขายฝาก ผู้รับซื้อฝากจะ เรียกดอกเบี้ย เท่าไรก็ได้โดยกำหนดไว้ในราคาของผู้ซื้อฝากจะซื้อคืน

3. ควรรีบไปไถ่ทรัพย์สินก่อนถึงกำหนดสัญญา

4. ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้เงิน ควรหาวิธีอื่น ๆ ก่อนที่จะคิดขายฝาก

เช่น กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือกู้จากผู้ที่ยอมรับหลักทรัพย์ คือที่ดินไว้เป็นประกัน โดยจดทะเบียนจำนองไว้ตามกฎหมายจะปลอดภัยกว่าการ

ทำสัญญาขายฝาก เพราะการจำนองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังคง เป็นของ เจ้าของ
อยู่มิได้โอนไป เป็นของผู้รับจำนอง

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการจัดทำวารสารไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ชาติ. กฎหมาย

สำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์,
2527.

สิทธิเสรีภาพของประชาชน, สมาคม. การคุ้มครองกฎหมายโครงการเผยแพร่

กฎหมายแก่เด็กและเยาวชนชนบท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
เลียงเชียง, ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนรู้จักการขายฝากหรือไม่" ถ้า
นักเรียนตอบว่าไม่ทราบ ครูก็พูดแนะนำเกี่ยวกับการขายฝาก เพื่อสร้างความสนใจ
แก่นักเรียนว่า "การขายฝากเป็นการทำสัญญาอย่างหนึ่งที่พบในชีวิตประจำวัน
ถ้านักเรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หากไปทำสัญญาขายฝากอาจทำให้เสียเปรียบ
ได้"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนเกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง
การเช่าซื้อที่นักเรียนได้เรียนไปแล้ว และแนะนำนักเรียนว่า การขายฝากเป็นการ
ทำสัญญาซื้อขายอย่างหนึ่งซึ่งแตกต่างกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง และการเช่าซื้อ

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแจกการ์ตูนกฎหมาย เกี่ยวกับการขายฝากให้นักเรียน เพื่อให้
นักเรียนศึกษาจากนั้น เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยจนนักเรียนเข้าใจ
ครูจึงแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนร่วมกัน
อภิปรายเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาการขายฝาก ดังต่อไปนี้

นาย ก. จดทะเบียนขายฝากบ้านพร้อมที่ดินแปลงหนึ่งให้แก่
นาย ข. เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2535 ครบกำหนดการไถ่ถอนวันที่ 1 มกราคม
2538 เมื่อครบกำหนดเวลาไถ่ถอนแล้ว

นาย ข. แจ้งให้ นาย ก. นำเงินมาไถ่บ้านและที่ดินคืน หรือมิฉะนั้นให้

นาย ก. ขนย้ายออกไปจากบ้านและที่ดินแปลงดังกล่าว แต่นาย ก. ยังเพิกเฉย
จนถึงปัจจุบัน นักเรียนคิดว่านาย ข. มีสิทธิฟ้องขับไล่ นาย ก. หรือไม่ เพราะ
เหตุใด

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม และนำเสนอ
คำตอบโดยรายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานเรียบร้อยแล้ว ครูกล่าวชมเชย
แก่กลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และให้คำแนะนำแก้ไขแก่กลุ่มที่ยังบกพร่อง

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความสนใจในการเรียน
- สังเกตการตอบคำถาม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารการ์ตูนกฎหมาย เกี่ยวกับการขายฝาก
- บัตรคำสั่ง
- แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ...1. ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้เงินการนำที่ดินไปขายฝากเป็นวิธีการที่ดีที่สุด
- ...2. เมื่อทำสัญญาขายฝากกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกเป็นของผู้ซื้อฝากทันที
- ...3. นาย ก. นำที่ดินไปขายฝากกับนาย ข. เมื่อครบกำหนดเวลา นาย ก. ไม่มาไถ่คืน ที่ดินจะตกเป็นของนาย ข. ทันที
- ...4. ในการกำหนดราคาไถ่ถอน ผู้ซื้อฝากจะกำหนดราคาตามใจชอบไม่ได้ จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- ...5. ในการขายฝากผู้ขายฝากมีสิทธิ์ที่จะไถ่ทรัพย์สินที่ขายฝากคืนได้ภายในเวลาที่กำหนด

บัตรคำสั่ง เวลาปฏิบัติ 10 นาที

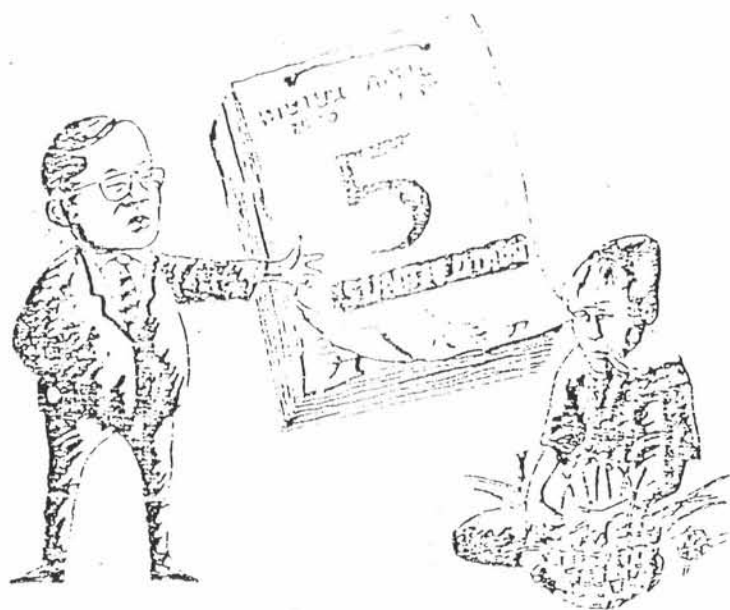
งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบปัญหา
เกี่ยวกับการขายฝาก ดังนี้

นาย ก. จดทะเบียนขายฝากบ้านพร้อมที่ดินแปลงหนึ่งให้แก่ นาย ข.
เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2536 ครบกำหนดการไถ่ถอนวันที่ 1 มกราคม 2538
เมื่อครบกำหนดเวลาไถ่ถอนแล้ว นาย ข. แจ้งให้ นาย ก. นำเงินมาไถ่
บ้านและที่ดินคืน หรือมิฉะนั้นให้นาย ก. ขนย้ายออกไปจากบ้านและที่ดินแปลง
ดังกล่าว แต่นาย ก. ยังเพิกเฉยจนถึงปัจจุบัน นักเรียนคิดว่านาย ข. มีสิทธิ์
ฟ้องขับไล่ นาย ก. หรือไม่ เพราะเหตุใด

การ์ตูนกฎหมาย ขายฝาก

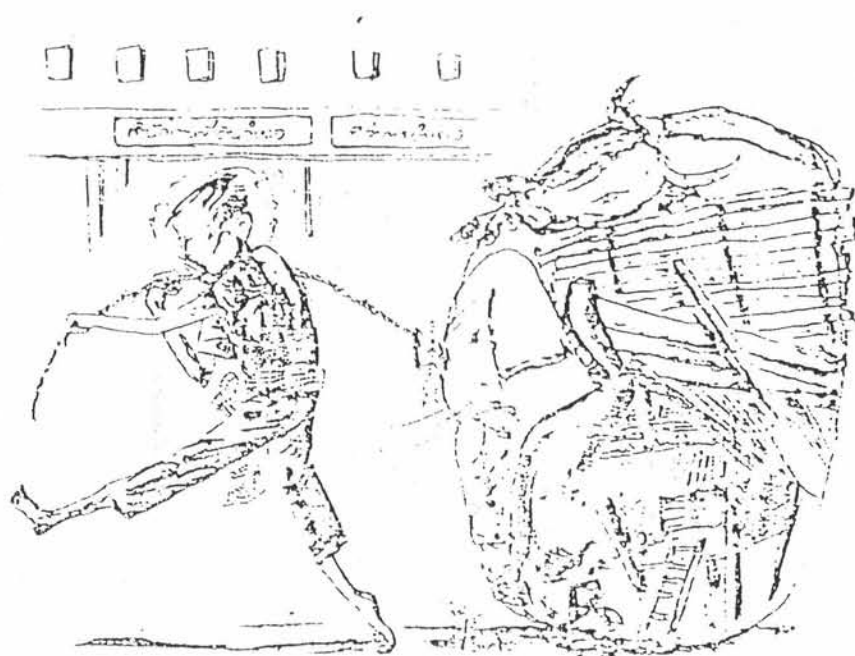
เอกสารอ้างอิง

สิทธิ เสรีภาพของประชาชน, สมาคม. การ์ตูนกฎหมายโครงการเผยแพร่กฎหมาย
แก่เด็กและเยาวชนชนบท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสีียงเชียง,
ม.ป.ป.

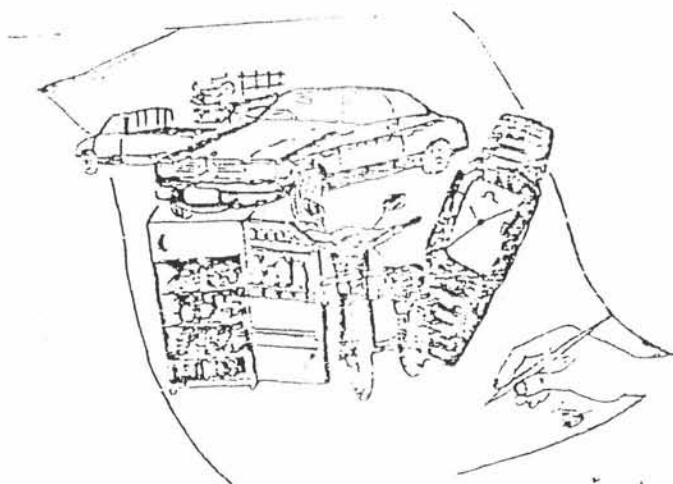
ขายฝากคืออะไร

คือสัญญาซื้อขาย ซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อทันที โดยมีข้อตกลงขณะที่ทำสัญญาว่าผู้ขายฝากอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้ภายในเวลาที่กำหนด

แบบสัญญาขายฝาก

การขายฝากอสังหาริมทรัพย์ (ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ไม่ได้เช่น ที่ดิน บ้าน) หรือ การขายฝากสังหาริมทรัพย์ (ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ชนิดพิเศษ เช่น เรือ แพ สัตว์พาหนะ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ) ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนกัน ที่อำเภอหรือ สนง. ที่ดิน มิฉะนั้นจะเป็นโมฆะ

การขายฝากสิ่งอาหาริมทรัพย์ในธรรมดา ที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้รับฝากชอบจึงจะสมบูรณ์

ถ้าผู้ขายฝาก ไม่สามารถ ได้ซื้อคืนทรัพย์ภายในกำหนด ก็จะหมดสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สินนั้น ผู้ซื้อฝากไม่ต้องไปจดทะเบียนโอนมาเป็นของตนเองให้ยุ่งยาก จะได้กรรมสิทธิในทรัพย์สินนั้นทันที

อันตราย

ข้อควรระวังสำหรับคนที่คิดจะนำทรัพย์สินของตนเองไปขายฝาก

1. พึงระวังว่าทรัพย์สินของท่านที่จะนำไปขายฝากไว้กับคนอื่นนั้นกรรมสิทธิในทรัพย์สินจะตกเป็นของผู้ซื้อฝากตั้งแต่วันทำสัญญา ถ้าท่านไม่ซื้อคืนภายในกำหนดท่านจะหมดสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สินนั้นทันที

แผนการสอนที่ 14

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็ก

เรื่องย่อที่ 1 งานและเวลาทำงานที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ 13 ปี
แต่ไม่เกิน 15 ปี ทำได้

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอธิบายข้อกำหนดของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานเด็กที่มีอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปีได้ถูกต้อง

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เด็กแล้วนักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน เด็กได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้แรงงาน เด็กที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เด็กได้

เนื้อหา

เด็ก เป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งของชาติ แต่เนื่องจากปัญหาความยากจนทำให้เด็กต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานก่อนวัยอันสมควร รัฐจึงได้ออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองในการทำงาน ตลอดจนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเติบโต เป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมในอนาคต

ในการคุ้มครองแรงงานเด็ก กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้กล่าวถึงการคุ้มครองแรงงานเด็กโดย ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีทำงานเนื่องจากเด็กวัยนี้ร่างกายและจิตใจยังเป็นเด็ก ไม่รู้จักรับผิดชอบ และขาดความระมัดระวัง สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 13 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์กฎหมายได้กำหนดให้

นายจ้างรับเข้าทำงานได้ แต่ต้องเป็นงานที่กฎหมายกำหนดหรืออนุญาตให้ทำ ได้แก่ งานรับใช้ในสถานประกอบการพาณิชยกรรมที่ไม่มีการจำหน่ายหรือเสพสุรา , งานส่งหนังสือพิมพ์, งานรับใช้เกี่ยวกับการกีฬา งานเก็บจำหน่าย รับ ส่ง ดอกไม้ ผลไม้ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์, งาน ยก แบก หาม ที่มีน้ำหนักไม่เกิน 10 กิโลกรัม

สำหรับเวลาการทำงานสำหรับเด็กได้กำหนดไว้วันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง เด็กอายุ 13 -15 ปี ห้ามทำงานเวลา 22.00-06.00 น. ,ห้ามให้ทำงานในวันหยุด และทำงานล่วงเวลา

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก. ม.ป.ท., 2533.

ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้านปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ:

ฝ่ายเผยแพร่ความรู้และบริการ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.

เอเซีย เน็ท, ศูนย์เครือข่ายสิทธิเด็ก. รายงานผลการวิจัยเบื้องต้นเรื่องแนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูให้นักเรียนดูภาพประกอบการเล่ากรณีตัวอย่างของแรงงานเด็กให้นักเรียนฟังว่า " ด.ช. ยืนยง (นามสมมุติ) จากจังหวัดพิจิตร เข้ามาทำงานในโรงงานทำสร้อยทอง ถูกนายจ้างให้ทำงานอย่างหนัก ตั้งแต่ 8 โมงเช้าถึงตี 2 โดยไม่มีวันหยุด และถูกนายจ้างทำทารุณโดยใช้ไฟลนตามตัว" จากนั้นตั้งคำถามให้นักเรียนคิดว่า "นักเรียนมีความรู้สึกร้อยประการอย่างไรเมื่อได้ฟังเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าการกระทำของนายจ้างดังกล่าวผิดกฎหมายหรือไม่"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "ปัจจุบันนักเรียนอายุเท่าไร" นักเรียนเคยถูกจ้างให้ทำงานอะไรบ้าง ได้ค่าตอบแทนเท่าไร ทำงานเวลาใดและนานเท่าใด" นักเรียนคิดว่านายจ้างให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่นักเรียนหรือไม่

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแจกเอกสารความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็กให้นักเรียนศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำของลูกจ้างเด็ก ระยะเวลาในการทำงาน ช่วงเวลาในการทำงาน งานที่อนุญาตให้เด็กอายุ 13 แต่ไม่ถึง 15 ปีทำ โดยให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยจนนักเรียนเข้าใจ จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแจกบัตรคำสั่งที่ 1 ให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 และ 2 บัตรคำสั่งที่ 2 ให้แก่นักเรียนกลุ่มที่ 2 และ 4 เพื่อให้นักเรียนร่วมกันคิดเพื่อแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กที่ถูกและไม่ได้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติที่ช่วยกันคิดขึ้น ตามหัวข้อที่ได้รับ โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทนายว่าบทบาทที่เพื่อนแสดงนั้นเป็นการใช้แรงงานเด็กที่ถูกหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เพราะเหตุใด

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูมอบรางวัลแก่นักเรียนกลุ่มที่แสดงบทบาทสมมุติได้ดี และถูกต้อง

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- ครูสังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตการแสดงบทบาทสมมุติ
- สังเกตความสนใจในการเรียน

9. ขั้นสูง เสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้
 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- กรณีตัวอย่างและภาพการใช้แรงงานเด็ก
- เอกสารกฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน
- บัตรคำสั่ง
- แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ...1. กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างเด็กทำงานวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง
- ...2. นายจ้างสามารถคุ้ค่า ทูบตี ลูกจ้างเด็กได้โดยไม่ผิดกฎหมาย
- ...3. ลูกจ้างเด็กอายุ 13-15 ปี กฎหมายอนุญาตให้ทำงานในวันหยุดได้
- ...4. นายจ้างสามารถรับเด็กอายุ 12 ปี เป็นลูกจ้างได้ โดยไม่ผิดกฎหมาย
- ...5. กฎหมายอนุญาตให้เด็กทำงานขายหนังสือพิมพ์ และพวงมาลัยได้โดยไม่ผิดกฎหมาย

บัตรคำสั่งที่ 1 เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที
งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนช่วยกันคิด เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการ
ใช้แรงงาน เด็กที่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
เกี่ยวกับงานและ เวลาทำงานที่กฎหมายอนุญาตให้ เด็ก
อายุ 13 แต่ไม่เกิน 15 ปี ทำได้

บัตรคำสั่งที่ 2 เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที
งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนช่วยกันคิด เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการ
ใช้แรงงาน เด็กที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
เกี่ยวกับการทำงานและ เวลาทำงานที่กฎหมายอนุญาตให้
เด็กอายุ 13 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีทำได้

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

งานที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ 13 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีทำได้

- หนูแดง   ลุงทองใบกำลังทำอะไรอยู่คะ
- ลุงทองใบ   ลุงกำลังอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ หนูแดงอ่านหรือยังข่าวเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
- หนูแดง   การใช้แรงงานเด็กทำไม เป็นข่าวได้คะ   ที่หนูแดงช่วยพ่อ แม่ทำงานบ้านไม่เห็นจะเป็นข่าวบ้างเลย
- ลุงทองใบ   ข่าวนี้เป็นการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย โดยการให้เด็กทำงานที่เป็นอันตราย ทำงานเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด แล้วยังใช้กำลังทุบตีทำร้ายร่างกายเด็กอีกด้วยไม่เหมือนกับที่หนูช่วยพ่อ แม่ ทำงานบ้าน
- หนูแดง   คุณลุงคะมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กด้วยหรือคะ หนูแดงอยากรู้จังเลยจะได้ไปเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง   ลุงช่วยเล่าให้หนูแดงฟังได้ไหม
- ลุงทองใบ   ได้สิ กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็กโดย ห้ามนายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ไว้เป็นลูกจ้างโดยเด็ดขาด
- หนูแดง   เพราะอะไรคะ
- ลุงทองใบ   เพราะ เด็กในวัยนี้อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน หากอนุญาตให้นายจ้างรับเข้าทำงานได้ก็จะเกิดผลเสียแก่เด็ก เช่น ทำให้ร่างกายไม่สามารถพัฒนาได้เต็มที่ ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน
- หนูแดง   แสดงว่าถ้าอายุ 13 ปีเด็กก็จะสามารถรับจ้างทำงานได้แล้วสิคะ
- ลุงทองใบ   ใช่จ๊ะ แต่ต้อง เป็นงานที่กฎหมายอนุญาตให้ทำเท่านั้น
- หนูแดง   งานอะไรบ้างคะที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ13 ปีทำได้
- ลุงทองใบ   กฎหมายได้กำหนดงานที่อนุญาตให้เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปีทำ ได้แก่

- งานรับใช้ในสถานประกอบการพาณิชย์กรรมที่ไม่จำหน่ายสุรา
- งานส่งหนังสือพิมพ์
- งานรับใช้เกี่ยวกับกีฬา เช่น เก็บลูกเทนนิส
- งานเก็บ จำหน่าย รับ ส่ง ดอกไม้ ผลไม้ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์
- งานแบก ยก ของที่มีน้ำหนักไม่เกิน 10 กิโลกรัม

หนูแดง คุณลุงคะ การขายหนังสือพิมพ์ พวงมาลัย ตามสี่แยกไฟแดง เป็นงานที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กทำหรือเปล่าคะ

ลุงทองใบ ไม่ใช่จ๊ะ งานขายหนังสือพิมพ์ พวงมาลัย เป็นงานที่เสี่ยงอันตราย และผิดกฎหมาย

หนูแดง นอกจากกฎหมายจะกำหนดงานที่ห้ามเด็กทำแล้วมีข้อกำหนดอื่น ๆ อีกไหมคะ

ลุงทองใบ กฎหมายยังได้กำหนด เวลาทำงานสำหรับเด็กโดยห้ามทำงานเกินวันละ 8 ชั่วโมง ห้ามทำงานในวันหยุด และห้ามทำงานล่วงเวลา และห้ามทำงานระหว่างเวลา 22.00- 06.00 น. เพราะเวลาดังกล่าว เป็นเวลาที่เด็กควรพักผ่อน นอกจากนี้ยังมีงานที่ห้ามไม่ให้เด็กทำ และสถานที่ที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำงาน เอาไว้วันหน้าลุงจะเล่าให้ฟังนะ

หนูแดง ขอบคุณคะคุณลุง แล้วหนูแดงจะมาฟังเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กจากคุณลุงอีก

แผนการสอนที่ 15

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็ก

เรื่องย่อที่ 2 งานและสถานที่ทำงานที่กฎหมายห้ามมิให้เด็กอายุ 13 ปีแต่
ไม่เกิน 18 ปีทำ

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกข้อกำหนดของ
กฎหมายคุ้มครองแรงงาน เกี่ยวกับงานและสถานที่ที่กฎหมายห้ามมิให้เด็กอายุ 13 ปี
แต่ยังไม่เกิน 18 ปีทำได้ถูกต้อง

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เด็กแล้วนักเรียน
สามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับงานและสถานที่ที่กฎหมายห้ามมิให้เด็กทำได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอก เหตุผลที่กฎหมายกำหนดงานและสถานที่ทำงานที่มี
ให้ลูกจ้างเด็กทำได้

เนื้อหา

กฎหมายคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานเด็ก
นอกจากจะกำหนดงานที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก อายุ 13-15 ปี แล้ว ยังได้
กำหนดงานและสถานที่ที่ห้ามมิให้ลูกจ้างเด็กที่มีอายุ 13 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี
ทำงาน ดังนี้ งานที่กฎหมายห้ามมิให้เด็กอายุ 13 ปีแต่ยังไม่เกิน 18 ปี ทำ
ได้แก่ งานหลอม เป่า หล่อรีดโลหะ, งานป้อนโลหะ, งานเกี่ยวกับความร้อน
ความเย็น แสงและเสียงที่มีระดับผิดปกติ, งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด
หรือวัตถุไวไฟ ยกเว้นงานในสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง, งานขับหรือบังคับรถยก,
งานใช้เลื่อยไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์, งานที่ต้องทำไต่ดิน หรือไต่หน้า

สถานที่ที่กฎหมายห้าม เด็กอายุ 13 ปีแต่ยังไม่ถึง 18 ปี ทำงาน ได้แก่ โรงฆ่าสัตว์สถานที่เล่นการพนัน, สถานเต็นร่า, สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา จำหน่ายโดยมีหญิงบริการ, สถานอาบ อบ นวด ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ดังกล่าว ล่อแหลมต่อการที่จะชักนำให้เกิดความ เสื่อม เสี่ยงทางศีลธรรม

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน.

สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก. ม.ป.ท., 2533.

ประชาสัมพันธ์, กรม. ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้านปี 2533 เล่ม 11. กรุงเทพฯ:

ฝ่ายเผยแพร่ความรู้และบริการ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์, 2533.

เอ เชีย เน็ท, ศูนย์ เครือข่ายสิทธิเด็ก. รายงานผลการวิจัย เบื้องต้น เรื่องแนวทาง

การพัฒนามกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับงานที่นักเรียนอยากทำ เมื่อจบการศึกษา โดยบันทึกข้อมูลที่ได้ไว้บนกระดานดำ จากนั้นสนทนากับนักเรียนต่อไปว่า นักเรียนทราบไหมว่า งานบางอย่างที่นักเรียนบอกมานั้น เป็นงานที่กฎหมายห้ามมิให้เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำ และสถานที่บางแห่งกฎหมายก็ห้ามรับ เด็กเข้าทำงาน นักเรียนทราบหรือไม่ว่ามีงานอะไรบ้างและสถานที่ที่ใดบ้างที่กฎหมายห้าม เด็กทำงาน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนทบทวนเกี่ยวกับงานที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กทำได้ ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว และแนะนำแก่นักเรียนว่า งานที่อนุญาตให้เด็กทำ

ได้นั้น เนื่องจาก เป็นงานที่ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อ เด็ก และ เหมาะสมกับวัยของเด็ก

4. ชั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแจก เอกสารความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานที่เป็นอันตรายต่อ เด็กตามที่ กฎหมายห้าม และสถานที่ที่ห้าม เด็กเข้าทำงาน เพื่อให้เด็ก เรียนศึกษา โดย เปิด โอกาสให้นัก เรียนซักถามข้อสงสัยจน เกิดความ เข้าใจ

5. ชั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

เมื่อนัก เรียนศึกษา เอกสารจน เข้าใจแล้ว ครูแจกบัตรคำสั่งแก่นัก เรียน เพื่อให้เด็ก ตอบคำถาม ดังนี้

1. มีงานอะไรบ้างที่กฎหมายคุ้มครองห้าม เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำ
2. กฎหมายห้ามลูกจ้าง เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำงานในสถานที่ใดบ้าง
3. เพราะ เหตุใดกฎหมายคุ้มครองแรงงานจึงต้องมี การกำหนดงานและ สถานที่ที่ห้าม เด็กทำงาน

6. ชั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นัก เรียนตอบคำถามลงในสมุดแบบฝึกหัด นำมาส่งครูตรวจ จากนั้นครูและ นัก เรียนร่วม เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

7. ชั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมคำตอบที่บกพร่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และชมเชย นัก เรียนโดยการปรบมือให้แก่เด็ก เรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้องทั้งหมด

8. ชั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม
- สังเกตความสนใจในการ เรียน

9. ชั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นัก เรียนเล่น เกมแรงงาน เด็ก เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารการสอน เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เด็ก
- เกมแรงงาน เด็ก
- บัตรคำสั่ง

บัตรคำสั่ง

เวลาในการปฏิบัติ 10 นาที

งานที่มอบหมาย ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. มีงานอะไรบ้างที่กฎหมายคุ้มครองห้ามเด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำ

.....
 .....

2. กฎหมายห้ามลูกจ้างเด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำงานในสถานที่ใดบ้าง

.....
 .....

3. เพราะเหตุใดกฎหมายคุ้มครองแรงงานจึงต้องมีการกำหนดงานและสถานที่ที่ห้ามรับเด็กเข้าทำงาน

.....
 .....

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

- งานและสถานที่ทำงานที่กฎหมายห้ามเด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำ
- หนูแดง   สวัสดีค่ะลุงทองใบ
- ลุงทองใบ   สวัสดีค่ะหนูแดง มาหาลุงมีธุระอะไรหรือ
- หนูแดง   หนูแดงจะมาฟังคุณลุงเล่า เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กที่ค้างไว้วันก่อนคะ
- ลุงทองใบ   เมื่อวันก่อนลุงเล่าถึงไหนแล้วละ
- หนูแดง   เล่าเกี่ยวกับงานที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กทำได้
- ลุงทองใบ   หนูแดงนี่จำแม่นจริง ๆ
- หนูแดง   ก็มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหนูนี่คะ ถ้าหนูมีความรู้หนูจะได้ระมัดระวังและคอยเตือนเพื่อน ๆ ไม่ให้ถูกใช้แรงงานเด็กอย่างผิดกฎหมาย
- ลุงทองใบ   วันนี้เราจะมาพูดเกี่ยวกับงานที่กฎหมายห้ามเด็กอายุ 13 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีทำหนูแดงพอจะบอกได้ไหมว่างานอะไรบ้างที่กฎหมายคุ้มครองแรงงานห้ามไม่ให้เด็กทำ
- หนูแดง   หนูไม่ทราบเลยคะ คุณลุงช่วยบอกหน่อยซิคะ
- ลุงทองใบ   งานที่กฎหมายห้ามลูกจ้างเด็กทำได้แก่ งานหลอม เป่า หล่อ รีด โลหะ, งานปั๊ม โลหะ, งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น แสงและเสียงที่มีระดับผิดปกติ, งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ ยกเว้นงานที่สถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง, งานขับหรือบังคับรถยก, งานที่ใช้เลื่อนไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์, งานที่ต้องทำไต่ดินหรือไต่ฟ้า ทั้งนี้เนื่องจากงานที่กล่าวมาข้างต้น เป็นงานที่อันตรายไม่เหมาะสมกับเด็ก
- หนูแดง   คุณลุงคะนอกจากงานที่ห้าม เด็กทำแล้วยังมีข้อห้ามอะไรอีกบ้างสำหรับแรงงานเด็ก
- ลุงทองใบ   นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดสถานที่ที่ห้ามรับจ้างลูกจ้างเด็ก เข้าทำงาน ได้แก่ โรงฆ่าสัตว์, บ่อนการพนัน, สถานเดินรา, สถานที่จำหน่ายอาหาร

สุรา ที่มีหญิงบริการ สถานลาม อบ นวด ทั้งนี้เพราะสถานที่ดังกล่าว เป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก และล่อแหลมต่อการชักนำให้เกิดความ เสื่อมเสียทางศีลธรรมมีอะไรส่งสัยอีกไหมหนูแดง

หนูแดง ไม่มีแล้วค่ะ หนูแดงเข้าใจแล้ว คุณลุงคะ ถ้าเด็กถูกใช้แรงงานที่ไม่ถูก ต้องจะทำอย่างไร ค่ะ

ลุงทองใบ สามารถไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดี และนอกจากนี้ยังมีหน่วย งานที่ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรมอยู่ หลายหน่วยงาน

หนูแดง วันนี้หนูแดงกลับบ้านก่อนนะคะ ขอขอบคุณคุณลุงมากค่ะ

- เกมเด็กน้อยไปทำงาน

๖ ด ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ ไป ท ๑ ๑

- เพื่อให้หม่อม... ได้รู้กับ

ปัญหาต่าง ๆ เวลาไปทำงานในกรุงเทพฯ

- วัสดุเล่น เล่นได้ 3-4 คน โดยไม่ต้องทำกล่อง

85					80					75				70		65		
84	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99				
83																	82	
81	80	79	78	77	76	75	74	73	72	71	70	69	68	67	66	65	64	63
40																	40	
39	38	37	36	35	34	33	32	31	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16				

แผนการสอนที่ 16

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน เด็ก

เรื่องย่อยที่ 3 การเตรียมตัวเด็กก่อนใช้แรงงาน การป้องกันแก้ไขและ

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อแรงงาน เด็กประสบปัญหา

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอธิบายบอกถึงการเตรียมตัวของเด็กก่อนที่จะไปใช้แรงงาน แนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมายและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อแรงงานเด็กประสบปัญหาได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับการเตรียมตัวของเด็กก่อนไปทำงานแล้วนักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเสนอแนะวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อแรงงานเด็กประสบปัญหาได้

เนื้อหา

ในปัจจุบันมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งกันทางการตลาด และเกิดอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น ทำกล่องกระดาษ ทำถุงพลาสติก ฯลฯ ซึ่งโรงงานเหล่านี้นิยมใช้เด็กทำงาน เพราะ ค่าจ้างถูก เด็กควบคุมง่ายกว่าผู้ใหญ่ และเพื่อป้องกันมิให้เด็กต้องถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม กฎหมายคุ้มครองแรงงานจึงได้วางข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กขึ้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่แรงงานเด็กสามารถขอความช่วยเหลือได้ถ้าได้รับความไม่เป็นธรรมจากนายจ้าง ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน สำหรับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กองแรงงานหญิงและเด็ก กรมแรงงาน, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง

แรงงานจังหวัดทุกจังหวัด, กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกรมประชาสงเคราะห์, สถานีตำรวจทุกแห่ง เป็นต้น ส่วนหน่วยงานเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, โครงการแรงงานเด็ก บ้านพักแรงงานเด็ก

สำหรับการเตรียมตัวเด็กก่อนที่จะไปทำงานนั้น อย่างน้อยเด็กควรจบการศึกษาภาคบังคับ มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีบัตรประจำตัวประชาชน ในการทำงานสมควรไปสมัครงานกับสำนักจัดหางานของรัฐ ไม่ควรไปทำงานกับนายหน้า หรือคนแปลกหน้าตามลัฟ้ง เพราะอาจจะถูกหลอกได้ อย่าหลงเชื่อโปสเตอร์รับสมัครงานที่ติดอยู่ตามที่ต่าง ๆ เพราะอาจถูกหลอกลวงได้ พ่อแม่ควรไปส่งลูกถึงที่ทำงาน เพื่อจะได้รู้จักนายจ้างและที่ทำงานของลูก

การที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน และการเตรียมตัวก่อนที่จะไปทำงาน หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อแรงงานเด็กมีปัญหา จะช่วยให้นักเรียนสามารถป้องกันตัวมิให้ตก เป็นเหยื่อของการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมายได้

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. หลักสูตรการเผยแพร่ปัญหาแรงงานเด็กในชนบท
โครงการแรงงานเด็ก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพข่าว เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กมาให้เด็กดู แล้วสนทนาซักถามนักเรียนว่า " นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น " "ทำไมเด็ก ๆ จึงมีสภาพเช่นนี้ " จากนั้นครูสนทนาแก่นักเรียนต่อไปว่า ในปัจจุบันการใช้แรงงานเด็ก เป็นปัญหาที่เด็กควรจะได้เรียนรู้ เพื่อที่จะได้รู้จักป้องกันตัวมิให้ต้องตก เป็นเหยื่อของการใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย

2. ขึ้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขึ้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนเคยได้ยินข่าวเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กบ้างหรือไม่" หรือเคยพบเห็นการใช้แรงงานเด็กที่ไม่เป็นธรรม เช่น ให้เด็กทำงานจนไม่มีเวลาพักผ่อน คุณค่า ทูตี่เด็กกักขังเด็ก บ้างหรือไม่ โดยให้นักเรียนที่เสนอตัวอย่างที่น่าสนใจออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ขึ้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแจกเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนไปทำงาน หลักปฏิบัติในการทำงาน หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนศึกษา และให้นักเรียนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย

5. ขึ้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายตอบคำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะป้องกันและแก้ปัญหาการใช้แรงงานเด็กที่ไม่ถูกต้องได้
2. ถ้านักเรียนพบเห็นการใช้แรงงานเด็กที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนควรทำอย่างไร
3. ถ้านักเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องทำงาน นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อป้องกันการถูกหลอกลวงไปใช้แรงงานที่ไม่ถูกต้อง

6. ขึ้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อตอบคำถาม และนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

7. ขึ้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องและกล่าวคำชมเชยในส่วนที่ดี

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตความสนใจในการเรียน
- สังเกตการตอบคำถาม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนอ่านการ์ตูนเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพข่าวการใช้แรงงานเด็ก
- เอกสารประกอบการสอน
- การ์ตูนเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
- บัตรคำสั่ง

บัตรคำสั่ง

เวลาในการปฏิบัติ 15 นาที

งานที่มอบหมาย เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารแล้ว จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะป้องกันและแก้ปัญหาการใช้แรงงานเด็กที่ไม่ถูกต้องได้

.....
.....
.....

2. ถ้านักเรียนพบเห็นการใช้แรงงานเด็กที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนควรทำอย่างไร

.....
.....
.....

3. ถ้านักเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องทำงาน นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อป้องกันการถูกละเลยไปใช้แรงงานที่ไม่ถูกต้อง

.....
.....
.....

เอกสารประกอบการสอน
เรื่อง
การคุ้มครองแรงงานเด็ก

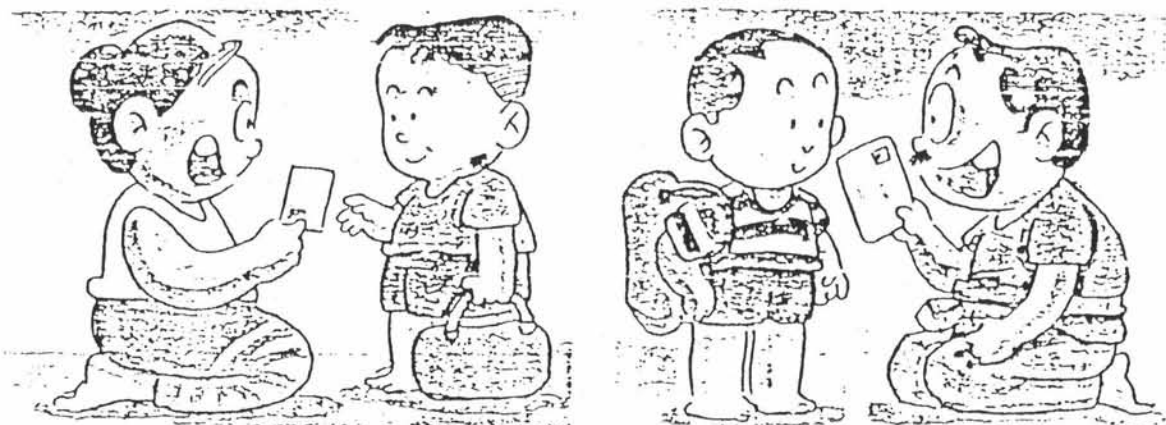
เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. หลักสูตรการเผยแพร่ปัญหาแรงงานเด็กในชนบท
โครงการแรงงานเด็ก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.

ขั้นการเตรียมตัวก่อนจะให้ลูกไปทำงาน

1. เด็กต้องจบการศึกษาภาคบังคับสุขภาพแข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้ และมีบัตรประชาชน

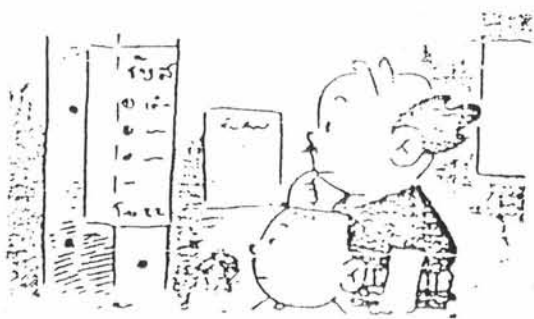
2. เตรียมซองจดหมายติดแสตมป์หรือไปรษณียบัตรจ่ายหน้าซองที่บ้านให้เด็กติดตัวไว้ เพื่อจะได้ส่งข่าวถึงบ้านได้ง่าย

3. ไม่ควรส่งลูกมาที่บ้านหน้า หรือจนแยกหน้า ตามลำพัง โดยเฉพาะเด็กหญิงอาจถูกล่อลวงไปขายช่องได้

4. ควรส่งลูกไปทำงานด้วยตนเอง หรือพาไปสมัครงานกับแรงงานจังหวัด หรือสำนักงานจัดหางานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งตั้งอยู่ที่ สถานีขนส่งหมอชิต หรือหัวลำโพง และที่ว่าการเขตทุกเขตในกรุงเทพฯ

5. อย่าหลงเชื่อประกาศรับสมัครงาน ที่แจกตามที่สาธารณะ หรือติดไว้ ตามกำแพง เสาไฟฟ้า ฯลฯ โดยเด็กขาด

6. ข้อควรปฏิบัติระหว่างทำงาน

1. เด็กควรจดจำชื่อ นามสกุล ที่อยู่ของนายจ้าง และสถานที่ทำงานให้ได้

2. รับผิดชอบกลับทางบ้าน เพื่อผู้ปกครองจะได้ทราบข่าวคราว

3. ตั้งใจทำงานเพื่อเก็บเงินส่งไปช่วยเหลือทางบ้าน

4. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน

ข้อไม่ควรปฏิบัติระหว่างการทำงาน

1. ไม่ควรดื่มหรือกินอาหาร และ เครื่องดื่มของคนแปลกหน้า

2. ไม่ควรไปไหนคนเดียวในเวลา กลางคืน

3. ไม่ควรกินยาม้า หรือเครื่องดื่มชูกำลัง เพราะจะทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย สมองเสื่อม

4. ไม่ควรทะเลาะเบาะแว้ง กับ นายจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ

หากประสบปัญหาจากการทำงาน ถูกกักขัง ทูบตี หรือประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน
แจ้ง

- โครงการแรงงานเด็ก โทร. 215-6544, 433-6292, 435-5281
- ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก โทร. 412-1696, 412-9833
- ศูนย์รับแจ้งเหตุ โทร. 225-3333, 223-4444, 223-1686
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- แรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

แผนการสอนที่ 17

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

เรื่องย่อยที่ 1 สาเหตุ และการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน
ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกสาเหตุ และการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้อ่านข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจรทางบกแล้วนักเรียนสามารถบอกสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้
2. นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรทางบกได้

เนื้อหา

ในปัจจุบันอุบัติเหตุ เป็นสาเหตุของการตายของประชากรชาวไทย สูงที่สุด สูงยิ่งกว่าการตายจากโรคอื่นใดทั้งหมด ในจำนวนอุบัติเหตุทั้งหมดนั้น อุบัติเหตุบนถนนมีจำนวนสูงสุด จากสถิติของโรงพยาบาลรามธิบดี พบว่า ประมาณร้อยละ 70 ของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน

การให้การศึกษาแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนทุกระดับทุกระดับ เพื่อให้รู้จักกฎจราจร กับจากอุบัติเหตุและการป้องกันตัวเองจากอุบัติเหตุ นั้น เป็นวิธีการแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนได้วิธีหนึ่ง

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลัก ๆ ดังนี้

1. คน ได้แก่คนขับรถ และคนเดินถนน ขาดระเบียบวินัยในการใช้รถใช้ถนน ไม่เคารพกฎจราจร ขับรถด้วยความประมาทขาดสติสัมปชัญญะ เนื่องมา

จาก เมาสู่รา เสพยา เสพติดส่วนบุคคล เดินถนนขึ้น เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้ถนน อย่างปลอดภัย เช่น ข้ามถนนโดยไม่ใช้ทางข้ามที่จัดไว้ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อม เช่น ฝนตกถนนลื่น มีหมอกควันทำให้มองไม่เห็นทาง อุบัติเหตุมักเกิดจากความประมาทขาดความระมัดระวัง การใช้เครื่องป้องกัน เช่น คาดเข็มขัดนิรภัย การสวมหมวกกันน็อก สามารถช่วยลดความรุนแรงของอุบัติเหตุลงได้ สำหรับการป้องกันอุบัติเหตุนั้นการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด เป็นวิธีการหนึ่งที่จะป้องกันการเกิดอุบัติเหตุได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

เอกสารอ้างอิง

ธนพรรณ สุนทรระ. อุบัติเหตุจากการจราจร. จุลสารสภาวะแวดล้อม 10,3 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2534) : 21-25.

วิจิตร บุญยะโหดระ. ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย. รามารัตน์ 13,3 (สิงหาคม 2525) : 32-36.

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุให้นักเรียนดู โดยซักถามเกี่ยวกับภาพว่า "ภาพที่นักเรียนเห็นเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในภาพนั้นขึ้น"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนเคยพบหรือเคยประสบอุบัติเหตุเกี่ยวกับการจราจรทางบกหรือไม่" โดยให้นักเรียนออกมาเล่าเหตุการณ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ขึ้นเสนอสิ่งเร้า

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน จากนั้นแจกข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจรทางบกให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ข่าว

5. ขึ้นให้แนวทางในการเรียนรู้

นักเรียนอ่านข่าวที่ได้รับ แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม ภายในเวลา 15 นาที

1. ข่าวที่กลุ่มนักเรียนอ่านมีสาระสำคัญอย่างไร
2. จากข่าวที่อ่านอะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น
3. จงบอกผลเสียที่เกิดขึ้นจากรูปอุบัติเหตุ
4. จงเสนอวิธีการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจรทางบก

6. ขึ้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถาม และนำเสนอโดยการรายงานหน้าชั้นเรียนตามรูปแบบที่นักเรียนคิดขึ้นเอง

7. ขึ้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูกล่าวคำชมเชยกลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะแก่กลุ่มที่ยังมีข้อบกพร่อง

8. ขึ้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- สังเกตความร่วมมือในการอภิปรายภายในกลุ่ม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม
- สังเกตการนำเสนอรายงาน

9. ขึ้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนแต่งคำขวัญเพื่อรณรงค์ให้ผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎจราจร

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพและข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก
- คำถาม

แผนการสอนที่ 18

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

เรื่องย่อที่ 2 เครื่องหมายและสัญญาณไฟจราจร

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกความหมายของเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ฟังการอธิบายประกอบภาพเครื่องหมายจราจรที่เปลี่ยนแปลงและสัญญาณไฟจราจรที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่แล้วนักเรียนสามารถบอกความหมายของเครื่องหมายและสัญญาณไฟจราจรได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ในการใช้รถใช้ถนนนั้นการมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรจะทำให้ขับขี่รถได้ถูกต้อง ดังนั้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรได้ถูกต้อง ผู้ใช้รถใช้ถนนควรที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรต่าง ๆ ดังนี้ คือ เครื่องหมายบังคับการจราจร , เครื่องหมายจราจรบนทางเท้า, เครื่องหมายเตือนให้ระวังอันตราย, และสัญญาณไฟจราจร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำภาพเครื่องหมายจราจรมาให้ให้นักเรียนดู โดยสนทนาซักถามนักเรียนว่า " ภาพที่ครูนำมาให้นักเรียนดู เป็นภาพอะไร มีความหมายอย่างไร" การมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้มีประโยชน์อย่างไร

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามเกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรที่

นักเรียนรู้จัก หรือ เคยพบเห็น

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูนำภาพเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจรที่ใช้ในปัจจุบันมาแสดง

ให้นักเรียนดูโดยอธิบายความหมายของภาพให้นักเรียนฟัง

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน เพื่อแข่งขันกันบอก

ความหมายของภาพเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจร

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนเล่นเกมแข่งขันกันบอกความหมายของเครื่องหมายจราจรและ

สัญญาณไฟจราจรโดยทีมใดตอบได้ถูกต้องมากที่สุด เป็นฝ่ายชนะ

7. ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ

ครูมอบรางวัลแก่นักเรียนกลุ่มที่ชนะ

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม

- สังเกตการเล่นเกม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ภาพเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจร

- เกมบอกความหมายของเครื่องหมายจราจรและสัญญาณไฟจราจร

- แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง จงบอกความหมายของ เครื่องหมายจราจร ที่กำหนดให้ต่อไปนี้

 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>	 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>
 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>	 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>
 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>	 <p>หมายถึง _____</p> <p>_____</p>

แผนการสอนที่ 19

เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการจราจรทางบก

เรื่องย่อที่ 3 ระเบียบการขอรับใบอนุญาตขับขี่รถ

ระยะเวลา 3 คาบ (60 นาที)

จุดประสงค์ปลายทาง

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับระเบียบของกฎหมายในการขอรับใบอนุญาตขับขี่รถได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เมื่อนักเรียนได้ฟังการอธิบายประกอบแผ่นชาร์ตที่แสดงข้อความเกี่ยวกับข้อกำหนดในการขอรับใบอนุญาตขับขี่รถแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับระเบียบการขอรับใบอนุญาตขับขี่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ในการขับขี่รถนั้น ผู้ขับขี่จะต้องขอรับใบอนุญาตขับขี่ก่อนจึงจะขับขี่รถได้โดยไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งผู้ที่ขอรับใบอนุญาตขับขี่รถได้นั้น จะต้องมีความครบ 18 ปี บริบูรณ์ มีร่างกายสมบูรณ์ไม่ทุพพลภาพมีความรู้ความสามารถในการขับรถและรู้กฎจราจรเป็นอย่างดี กรมการขนส่งทางบก เปิดให้สอบเพื่อขอรับใบอนุญาตขับขี่รถ โดยทดสอบสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ การทดสอบตาบอดสี , ทดสอบความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร, และทดสอบการขับรถ เมื่อผ่านการทดสอบจะได้รับใบอนุญาตขับขี่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อขับขี่รถจะต้องนำใบอนุญาตติดตัวไว้เสมอเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานเมื่อถูกเรียกตรวจ

เอกสารอ้างอิง

เกษมบรรณกิจ, กองวิชาการ. คู่มือการสอบกฎจราจรของกรมการขนส่งทางบก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงธน, 2533.

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำใบอนุญาตขับขี่รถมาให้ให้นักเรียนดู แล้วสนทนาซักถามนักเรียนว่า "นักเรียนทราบไหมว่าสิ่งที่นักเรียนนำมาให้ดูคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และต้องทำอะไรจึงจะได้มา"

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนเคยพบเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จราจรว่า "นักเรียนเคยพบเห็น หรือเคยนั่งมาในรถที่ถูกเจ้าพนักงานจราจรเรียกตรวจหรือไม่ นักเรียนทราบไหมว่าสิ่งแรกที่เจ้าพนักงานจราจรมักเรียกตรวจจากผู้ขับขี่รถ คืออะไร"

4. ขั้นเสนอสิ่งเร้า

ครูอธิบายประกอบแผ่นชาร์ตที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตขับขี่และความสำคัญของใบอนุญาตขับขี่รถให้นักเรียนฟัง โดยให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยจนเข้าใจ

5. ขั้นให้แนวทางในการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตขับขี่รถจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
2. หลักฐานที่ต้องใช้ในการขอมอบใบอนุญาตขับขี่รถได้แก่อะไรบ้าง
3. ในการขอรับใบอนุญาตขับขี่รถจะต้องมีการทดสอบอะไรบ้าง
4. ใบอนุญาตขับขี่มีความสำคัญอย่างไร

6. ขั้นก่อให้เกิดพฤติกรรม

นักเรียนตอบคำถามลงในสมุดแบบฝึกหัด แล้วนำมาให้ครูตรวจ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

7. ชั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูชมเชย โดยให้นักเรียนปรบมือให้แก่นักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด และให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ยังมีข้อบกพร่อง ด้ปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

8. ขั้นประเมินการปฏิบัติ

- สังเกตการตอบคำถาม
- ตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถาม

9. ขั้นส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการทบทวน

สื่อการเรียนการสอน

- ตัวอย่างใบอนุญาตขับขี่รถ
- แผนชาร์ตแสดงระเบียบในการขอรับใบอนุญาตขับขี่รถ
- คำถาม
- แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\checkmark$ หน้าข้อที่ถูกต้อง และ X หน้าข้อที่ผิด

- ... 1. ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตขับขี่รถได้ต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์
- ... 2. การขับขี่รถจักรยานยนต์บนถนนไม่จำเป็นจะต้องทำใบขับขี่
- ... 3. ผู้ที่ประสงค์ที่จะทำใบขับขี่จะต้องไปทำที่ที่ว่าการอำเภอ
- ... 4. ขณะขับขี่รถยนต์จะต้องนำใบขับขี่ติดตัวไว้เสมอ
- ... 5. คนพิการเล็กน้อย เช่น ตาบอดสี สามารถสอบเพื่อขอทำใบอนุญาตขับขี่ได้

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมาย

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรม

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมาย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย x ทับอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. ที่เห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

---

1. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตามที่กฎหมายกำหนด ได้ถูกต้อง
  - ก. บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร
  - ข. บุตรมีหน้าที่เลี้ยงดูบิดามารดา
  - ค. บิดามารดามีสิทธิ์ที่จะลงโทษบุตรอย่างไรก็ได้
  - ง. บุตรมีสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดา

2. "ตำรวจได้รับแจ้งจากพลเมืองดีว่ามีเด็กชาย วัย 10 ขวบถูกพ่อตีจนได้รับบาดเจ็บสาหัส จึงเดินทางไปที่เกิดเหตุ พบเด็กชายคนหนึ่งถูกทำร้ายจนขาหัก จากการสอบสวนสาเหตุที่เด็กถูกทำร้ายนั้น เนื่องจากขโมยเงินพ่อไปซื้อของเล่น"
 นักเรียนคิดว่ากรณีที่พ่อกระทำกับลูก เช่นนี้ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. ไม่ เพราะบิดามารดามีสิทธิ์ที่จะลงโทษบุตรได้
  - ข. ผิด เพราะ เป็นการลงโทษที่ทำร้ายร่างกายเด็กอย่างรุนแรง
  - ค. ไม่ เพราะ เด็กนิสัยไม่ดีต้องลงโทษ
  - ง. ผิด เพราะ เด็กยังเล็กอยู่

3. กฎหมายได้กำหนดสิทธิของบุตรที่มีต่อบิดามารดาอย่างไร
  - ก. บุตรมีสิทธิ์ที่จะลงโทษบิดามารดาได้
  - ข. บุตรมีสิทธิ์ที่จะฟ้องร้องบิดามารดาได้
  - ค. บุตรมีสิทธิ์ที่จะใช้ชื่อสกุลของบิดามารดา
  - ง. บุตรมีสิทธิ์ที่จะใช้อำนาจในการปกครองบิดามารดา

4. กฎหมายได้กำหนดให้บุตรมีหน้าที่ที่จะต้อง ปฏิบัติต่อบิดามารดาอย่างไร
- มอบหมายงานให้บิดามารดาทำตามสมควร
  - อุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา
  - ส่งเสียให้บิดามารดาศึกษาเล่าเรียน
  - ไม่มีข้อใดถูก
5. กฎหมายครอบครัวว่าด้วย เรื่อง "สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร" มีความสำคัญอย่างไร
- ทำให้บิดามารดาทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตน
  - ทำให้บุตรทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตน
  - ทำให้สมาชิกในครอบครัวทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตน
  - ทำให้สังคมสงบสุขปราศจากอาชญากรรม
6. ข้อใดกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำความผิด ได้ถูกต้อง
- การที่เด็กกระทำความผิดนั้นส่วนใหญ่ เกิดจากนิสัยไม่ดีที่ติดตัวมาแต่เกิด
  - สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กอาจ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กกระทำความผิดได้
  - สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่มีอิทธิพลพอที่จะช่วยบรู ให้เด็กกระทำความผิดได้
  - ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีส่วน เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำผิด

จงอ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-8

แก้วกับกล้าเป็นนักเรียนชั้น ป.6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในวันหยุดได้ชวนกันไป จุดประทัดเล่นที่ใกล้ กองฟางบังเอิญทิ้งไม้ขีดที่ยังดับไม่สนิทลงบนพื้น ทำให้เกิดเพลิงลุกไหม้ขึ้น และลุกลามไปไหม้บ้านที่อยู่บริเวณนั้น

7. จากเรื่องที่อ่าน อะไร เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้น
- สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กไม่ดี
  - ความผิดปกติทางจิตใจของเด็ก
  - ความประมาทเลินเล่อ
  - การเลียนแบบตัวอย่างที่ไม่ดี

8. เพื่อป้องกันมิให้เกิด เหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นควรมีปฏิบัติอย่างไร
จึงจะ เป็นการป้องกันที่ดีที่สุด
- ห้ามมิให้ เด็ก เล่นปะทัด
  - จับ เด็กมาลงโทษให้ เช็ดหลาบ
  - ให้คำแนะนำแก่ เด็กให้ รู้จักระมัดระวัง
  - ควบคุมดูแล เด็กอย่างใกล้ชิด
9. นักเรียนคิดว่าควรลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย เช่นเดียวกับ
กับลงโทษผู้ใหญ่ที่กระทำผิดกฎหมาย หรือไม่
- ไม่ควร เพราะ เด็กไม่รู้จักกฎหมาย
  - ไม่ควร เพราะ เด็กอายุน้อยมีความขี้กตน้อยกว่าผู้ใหญ่
  - ควร เพราะ เด็กจะได้หลาบจำ
  - ควร เพราะทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เดียวกัน
10. ศาลคดี เด็กและ เยาวชน คืออะไร
- หน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย
  - หน่วยงานที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน เด็กและ เยาวชน
  - หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้การสงเคราะห์แก่ เด็กและ เยาวชน
  - หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิทักษ์สิทธิ เด็กและ เยาวชน
11. สถานพินิจและคุ้มครอง เด็กมีหน้าที่อย่างไร
- ควบคุมการทำงานของศาลคดี เด็กและ เยาวชน
  - จับ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดส่งตำรวจ
  - ให้การสงเคราะห์เด็กและ เยาวชน
  - รับ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมาฝึกอบรม

12. ตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เด็กหมายถึงผู้ที่มีอายุเท่าใด

- ก. ไม่เกิน 7 ปี
- ข. 7 ปี ถึง 14 ปี
- ค. เกิน 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี
- ง. 14 ปีถึง 18 ปี

13. ตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เยาวชนหมายถึงผู้ที่มีอายุเท่าใด

- ก. 20 ปี บริบูรณ์
- ข. เกิน 14 ปีแต่ไม่ เกิน 18 ปีบริบูรณ์
- ค. เกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์
- ง. อายุ 21 ปีบริบูรณ์

14. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการลงโทษ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดของศาลคดีเด็กและเยาวชน

- ก. การลงโทษของศาลคดีเด็กและ เยาวชนนั้นจะใช้วิธีการที่รุนแรงเพื่อให้เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิด เจ็ดหลาบ
- ข. การส่งตัวเด็กที่กระทำผิดไปยังสถานฝึกอบรม เป็นวิธีการลงโทษอย่างหนึ่งของศาลคดีเด็กและ เยาวชน
- ค. การประหารชีวิต เป็นวิธีการลงโทษของศาลคดีเด็กและ เยาวชน
- ง. การว่ากล่าวตักเตือนมิใช่วิธีการลงโทษของศาลคดีเด็กและ เยาวชน

15. จุดมุ่งหมายในการลงโทษของศาลคดีเด็กและ เยาวชน คือข้อใด

- ก. เพื่อมุ่งปราบปรามอาชญากรรม
- ข. เพื่อเย็บขาแก้ไขให้กลับตัว เป็นคนดี
- ค. เพื่อเป็นการเตือน
- ง. ถูกทุกข้อ

16. ข้อใด เป็นวิธีการลงโทษของศาลคดีเด็กและเยาวชน
- ว่ากล่าวตักเตือน จำคุก
  - ส่งตัวไปสถานฝึกอบรม ประหารชีวิต
  - คุมความประพฤติ ปรับ
  - เฝ้าเรือน รัทธานัย
17. ความผิดในข้อใดที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ
- การจับเด็กไปเรียกค่าไถ่
  - การลงโทษเด็กจนได้รับบาดเจ็บ
  - การใช้เด็กไปขอราน
  - การชักชวนให้เด็กดื่มสุรา
18. การปฏิบัติในข้อใด เป็นการป้องกันตัวจากการถูกล่วงเกินทางเพศ
- แต่งกายให้รัดกุม
  - ไม่ไปในที่เปลี่ยวตามลำพัง
  - หลีกเลี่ยงจากผู้ที่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจ
  - ถูกทุกข้อ
19. "เด็กหญิงแดงอายุ 8 ขวบ ถูกนายคำชายข้างบ้านหลอกไปกระทำล่วงเกินทางเพศ แล้วพูดว่าห้ามไปบอกใคร ถ้าไม่เชื่อจะฆ่าให้ตาย" จากเรื่องที่เกิดขึ้นนักเรียนคิดว่าเด็กหญิงแดง ควรจะแก้ปัญหาอย่างไร
- ไม่บอกให้ใครทราบเรื่อง เพราะกลัวถูกฆ่า
  - ไม่บอกให้ใครทราบ เพราะอาย
  - บอกเรื่องที่เกิดขึ้นให้บิดามารดาทราบทันที
  - พยายามอยู่ให้ห่าง ๆ จากนายคำ
20. ข้อใดจัดเป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อเด็ก ตามที่กฎหมายกำหนด
- แกว้ซื้อขนมแจกเด็ก
  - คำชายสุราให้แก่เด็ก
  - ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่กระทำความผิด

- ง. น้อยออกไปทำงานโดยให้ลูกอยู่เฝ้าบ้าน
21. กฎหมายกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก เพื่ออะไร
- เพื่อป้องกันมิให้ เด็ก เสียนแบบผู้ใหญ่
  - เพื่อ เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่ เด็ก
  - เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้ใหญ่
  - เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของ เด็กและผู้ใหญ่
22. นักเรียนทราบว่าการขายสุราแก่ เด็ก เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ถ้านักเรียน ถูกเพื่อนใช้ให้ ไปซื้อสุรามาดื่มกัน นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ไม่ไปซื้อให้โดยบอกว่า"อยากกินก็ไปซื้อเอง"
  - ไปซื้อให้แต่บอกเพื่อนว่า "ดื่มสุราเป็นอันตรายต่อสุขภาพ"
  - ไม่ไปซื้อให้ โดยบอกกับเพื่อนว่า"ต้องรีบกลับไปทำธุระให้แม่"
  - ไปซื้อให้และร่วมดื่มกับเพื่อน ๆ
23. เอกเรียนอยู่ชั้น ป.6 ถูกแดงซึ่งเป็นเพื่อนบ้านชวนให้ลองดื่มสุรา สุขุมหรือ ซึ่งเอกทราบว่า เป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้านักเรียน เป็นเอกนักเรียนจะทำอย่างไร
- ตอบปฏิเสธแดงโดยบอกว่าไม่ค่อยสบาย แล้วขอตัวกลับบ้าน
  - ทำตามคำชักชวนเพราะกลัว เสียเพื่อน
  - ตอบปฏิเสธโดยบอกว่าวันนี้ไม่มีอารมณ์
  - ทำตามคำชักชวนแต่บอกกับแดงว่าการสุขุมหรือ ดื่มสุราไม่เหมาะสมกับ เด็ก
24. ข้อใด เป็นการประพฤตินที่ไม่สมควรแก่วัย
- นายขาวพักผ่อนด้วยการ เข้าไป เทียวในสถาน เรืองรมย์
  - เด็กชายแดงชวน เพื่อน ๆ มา เล่นการพนันที่บ้าน
  - นางสาวนิตชวนแฟนไปดูหนัง
  - นายดำนั่งดื่มสุรากับเพื่อน ๆ
25. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อน ๆ เล่นแทงเบอร์ซึ่ง เป็นการพนันชนิดหนึ่งนักเรียนคิด ว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่เหมาะสมเพราะมีโอกาสได้มากกว่าเสีย

- ข. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการเล่นการพนัน
- ค. เหมาะสม เพราะอาจได้รางวัลใหญ่ ๆ
- ง. เหมาะสม เพราะทำให้เกิดความสนุกสนาน
26. การประพุดิตินที่ไม่สมควรแก่วัยก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร
- ก. ทำให้บิดามารดาเสียใจ
- ข. ทำให้เสียอนาคต
- ค. ทำให้ถูกลงโทษได้
- ง. ถูกทุกข้อ
27. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปฏิบัติในการบริโภค
- ก. ปลอดภัย ประหยัด เป็นธรรม
- ข. ปลอดภัย ประหยัด สะดวก
- ค. สะดวก สบาย ประหยัด
- ง. สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม
28. สูด้าไปซื้อเนื้อกับคุณแม่ที่ตลาด พบว่าตราซิ่งของพ่อค้าไม่ตรง และขายเนื้อแพงกว่าปกติ สูด้ากับแม่จึงไม่ซื้อ" จากเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า สูด้ากับแม่ปฏิบัติตามหลักการบริโภคข้อใด
- ก. ประหยัด สะดวก
- ข. ปลอดภัย เป็นธรรม
- ค. ประหยัด เป็นธรรม
- ง. สะดวก สบาย
29. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คืออะไร
- ก. หน่วยงานที่ควบคุมการใช้จ่ายของผู้บริโภค
- ข. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่คนยากจน
- ค. หน่วยงานที่ควบคุมการผลิตสินค้า
- ง. หน่วยงานที่ควบคุมดูแลมิให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบ

30. หากนักเรียนมีปัญหาไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าและบริการ นักเรียนสามารถร้องเรียนได้ที่หน่วยงานใด
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
  - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
  - คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคทุกจังหวัด
  - ถูกทุกข้อ
31. การซื้อขายแบบผ่อนส่ง หมายถึงอะไร
- การซื้อที่ผู้ซื้อได้ของมาใช้ก่อนโดยจ่ายเงินแก่ผู้ขายเป็นงวด ๆ จนครบ
  - การซื้อที่ผู้ซื้อจ่ายเงินเป็นงวด ๆ ให้แก่ผู้ขายจนครบก่อนจึงได้ของมาใช้
  - การซื้อโดยที่ผู้ขายให้ของมาทดลองใช้ก่อน
  - การซื้อที่ผู้ขายลดราคาสินค้าให้ถูกเป็นพิเศษ
32. พ่อของนุชตกลงซื้อโทรทัศน์ โดยชำระราคาเป็นงวดๆ จนกว่าจะครบ โดยพ่อคำมีเงื่อนไขว่าถ้าไม่ชำระเงินติดต่อกัน 2 งวด จะถูกยึดของทันที" การซื้อขายดังกล่าวเรียกว่าอะไร
- การซื้อขายแบบผ่อนส่ง
  - การเช่าซื้อ
  - การขายฝาก
  - การจำนำ
33. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
- การซื้อขายแบบผ่อนส่งทำให้ต้องซื้อของที่แพงกว่าราคาปกติ
  - ในการทำสัญญาเช่าซื้อผู้ขายสามารถยึดของคืนได้ ถ้าผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
  - การซื้อของแบบผ่อนส่งทำให้ได้ของมาใช้ก่อนก่อนที่พอใจ
  - ถูกทุกข้อ

34. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง เกี่ยวกับการขายฝาก
- การขายฝาก เป็นการทำสัญญาซื้อขายที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายฝากตก เป็นของผู้ซื้อ โดยทันที
  - หากมีความจำเป็นต้องใช้ เงินการนำทรัพย์สินไปขายฝาก เป็นวิธีการที่ดีที่สุด
  - ในการขายฝากผู้ขายฝากไม่มีสิทธิ์ที่จะ ไล่ถอนทรัพย์สินที่ขายคืนได้
  - ในการขายฝากผู้ขายฝากสามารถไล่ทรัพย์สินคืนได้ในราคาที่ขายไป ภายในเวลาที่กำหนด
35. หากมีความจำเป็นที่จะต้องขายฝากทรัพย์สิน ควรปฏิบัติอย่างไร
- ควรรีบไปไล่คืนภายในเวลาที่กำหนด
  - ควรใจเย็น ๆ จะไปไล่คืนเมื่อใดก็ได้
  - ควรไปไล่คืนเมื่อผู้ซื้อฝากสะดวก
  - ไม่มีข้อใดถูก
36. กฎหมายได้กำหนดเวลาการทำงานของลูกจ้างเด็กอายุ 13 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีไว้อย่างไร
- ห้ามทำงานในวันหยุด
  - ห้ามทำงานล่วงเวลา
  - ห้ามทำงานระหว่างเวลา 22.00-06.00 น.
  - ถูกทุกข้อ
37. งานในข้อใดที่กฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปีทำได้
- งานป้อนโลหะ
  - งานขับรถส่งของ
  - งานรับจ้างเก็บผัก ผลไม้
  - งานขายหนังสือพิมพ์ตามสี่แยกไฟแดง

38. งานใดที่กฎหมายไม่อนุญาตให้เด็กอายุ 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ทำได้
- ก. งานส่งหนังสือพิมพ์
  - ข. งานใช้ เลื่อยไฟฟ้า
  - ค. งานในสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง
  - ง. งานรับจ้างเก็บผักผลไม้
39. ข้อใด เป็นสถานที่ที่กฎหมายห้ามเด็กอายุ 13ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี เข้าทำงาน
- ก. โรงฆ่าสัตว์
  - ข. สถาน เต็นรำ
  - ค. บ่อนการพนัน
  - ง. ถูกทุกข้อ
40. เพราะ เหตุใดกฎหมายจึงกำหนดงานบางอย่างที่ห้าม เด็กทำ
- ก. เพื่อให้ เด็กได้ทำงานที่ เหมาะสมและ ไม่ เป็นอันตราย
  - ข. เพื่อป้องกันมิให้ เด็กถูกนายจ้าง เอาเปรียบ
  - ค. เพื่อให้ เด็กได้ทำงานที่ตนชอบ
  - ง. เพื่อป้องกัน เด็กแย่งงานผู้ใหญ่ทำ
41. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง เกี่ยวกับ เด็กที่ต้องออกไปใช้แรงงาน
- ก. ต้องจบการศึกษาอย่างน้อย ป.4 มีร่างกายแข็งแรง
  - ข. ต้องจบการศึกษาอย่างน้อย ป.6 มีร่างกายแข็งแรง
  - ค. ต้องจบการศึกษาอย่างน้อย ม.3 มีร่างกายแข็งแรง
  - ง. จบการศึกษาชั้นใดก็ได้ แต่ต้องมีร่างกายแข็งแรง
42. ควรปฏิบัติอย่างไรในการหางานทำ เพื่อป้องกันมิให้ถูกหลอกลวง
- ก. ให้พ่อแม่ฝากกับคนรู้จักไปทำงาน
  - ข. ไปสมัครงานตามป้ายประกาศที่ติดตามที่สาธารณะ
  - ค. สมัครงานกับสำนักงานจัดหางานของทางราชการ
  - ง. สมัครงานกับสำนักงานจัดหางานของเอกชน

43. หน่วยงานใดที่ให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานเด็กที่ประสบปัญหา

- ก. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- ข. แรงงานจังหวัด
- ค. มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
- ง. ถูกทุกข้อ

44. ข้อใด เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เหตุบนท้องถนน

- ก. คนขับรถด้วยความประมาท
- ข. สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย
- ค. คนใช้รถใช้ถนนไม่เคารพกฎจราจร
- ง. ถูกทุกข้อ

45. การปฏิบัติตามข้อใดสามารถป้องกันการเกิด

อุบัติเหตุบนท้องถนนได้

- ก. ชวนเพื่อคุยขณะขับรถ
- ข. ชี้อรถใหม่มาขับ
- ค. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร
- ง. เปิดเพลงฟังขณะขับรถ

46. เครื่องหมายจราจรนี้ หมายถึง

- ก. ห้ามเข้า
- ข. หยุด
- ค. ให้ทาง
- ง. ห้ามจอด

47. เครื่องหมายจราจรนี้ หมายถึง

- ก. สะพานแคบ
- ข. สิ้นสุดทางคู่
- ค. ทางเป็นแอ่ง
- ง. ระวังอันตราย

48. ถ้าปรากฏไฟรูปลูกศรชี้ไปทางขวา หมายถึง

- ก. ให้ผ่านไปได้ เฉพาะรถที่ตรงไป
- ข. ให้ผ่านไปได้ เฉพาะรถที่ เลี้ยวขวา
- ค. ให้ผ่านไปได้ เฉพาะรถที่ เลี้ยวซ้าย
- ง. ให้รถทุกคัน เตรียมหยุด

49. ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตขับขี่ต้องมีคุณสมบัติ

อย่างไร

- ก. มีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์
- ข. มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
- ค. มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร
- ง. ถูกทุกข้อ

50. ในการขอรับใบอนุญาตขับขี่จะต้องไปทำที่ไหน

- ก. อำเภอ
- ข. สถานีตำรวจ
- ค. กรมการขนส่งทางบก
- ง. โรงเรียนสอนขับรถ

เลข

1.ก 2.ข 3.ค 4.ง 5.ค 6.ข 7.ค 8.ค 9.ข 10.ก 11.ง 12.ค
13.ข 14.ข 15.ข 16.ค 17.ก 18.ง 19.ค 20 ข 21.ข 22.ค
23.ก 24.ข 25.ข 26.ง 27.ก 28.ค 29.ง 30.ง 31.ก 32.ข
33.ง 34.ก 35.ก 36.ง 37.ค 38.ข 39.ง 40.ก 41.ข 42.ค
43.ง 44.ง 45.ค 46.ก 47.ข 48.ข 49.ง 50.ค

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมที่จัดขึ้น
คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม
เกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมที่จัด
ตอนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อโปรแกรม เสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรม
คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย /
ในช่องว่างที่นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมที่จัดขึ้น

1. สถานที่

สภาพห้องเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม
เพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2. ระยะเวลา

2.1 ระยะเวลาการเรียนครั้งละ 1 ชั่วโมง เหมาะสมเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2.2 ระยะเวลาการเรียนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เหมาะสมเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2.3 ระยะเวลาตลอดโปรแกรมทั้งหมด 12 สัปดาห์ เหมาะสมเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

3. เนื้อหาที่จัดให้เรียน

3.1 นักเรียนคิดว่าเนื้อหากฎหมายที่จัดให้นักเรียนเรียนมีความน่าสนใจเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

3.2 นักเรียนคิดว่าเนื้อหากฎหมายที่จัดให้เรียนมีความยากเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

4. สื่อการเรียนการสอน

สื่อที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้
ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

5. ผลที่ได้รับ

5.1 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมแล้ว นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย
ที่เรียนเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

5.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้
เพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

6. นักเรียนคิดว่าการจัดโปรแกรมสอนกฎหมายนอกเวลาเรียนปกติ เหมาะสมหรือไม่

( ) เหมาะสม

( ) ไม่เหมาะสม

ตอนที่ 2

ปัญหาและข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงแผนผังในการสร้างข้อสอบ

ตารางที่ 9 แผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมาย

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม			
	รู้ข้อเท็จจริง	เข้าใจ	นำไปใช้	รวม
1. สิทธิและหน้าที่ของบิดา มารดาและบุตร	2	2	1	5
2. ศาลคดี เด็กและ เยาวชน	2	3	1	6
3. การรับผิดชอบทางอาญาของ เด็กและ เยาวชน	2	2	1	5
4. ความผิดที่จะต้องถูก เพิ่มโทษ เมื่อกระทำต่อ เด็กและ เยาวชน	1	1	-	2
5. การกระทำที่เป็นภัยต่อ เด็ก	2	2	1	5
6. การประพฤติตนที่ไม่สมควร แก่วัย	1	1	1	3
7. กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครอง ผู้บริโภค	4	3	2	9
8. กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครอง แรงงาน เด็ก	3	4	2	8
9. กฎหมาย เกี่ยวกับการจราจร ทางบก	3	3	1	7
รวม	20	20	10	50

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการคำนวณทางสถิติ

ตัวอย่างการคำนวณทางสถิติ

1. การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการ
เรียนกฎหมาย (ข้อ 1 ตารางที่ 9)

$$\text{สูตร} \quad D = \frac{R_u - R_L}{f}$$

$$R_u = 14$$

$$R_L = 10$$

$$f = 18$$

$$D = \frac{14 - 10}{18}$$

$$D = 0.22$$

2. การคำนวณหาค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมาย
(ข้อ 1 ตารางที่ 9)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{R_u + R_L}{2f}$$

$$R_u = 14$$

$$R_L = 10$$

$$f = 18$$

$$P = \frac{14 + 10}{36}$$

$$P = 0.66$$

ตารางที่ 10 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมาย

ข้อ	R_u	R_l	ความแตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
1	14	10	4	0.22	24	0.66	√
2	14	10	4	0.22	24	0.66	√
3	7	3	4	0.22	10	0.26	X
4	16	12	4	0.22	28	0.77	√
5	12	3	9	0.50	15	0.41	√
6	7	5	2	0.11	12	0.36	X
7	17	9	8	0.44	26	0.72	√
8	18	7	11	0.50	25	0.69	√
9	16	9	7	0.38	25	0.69	√
10	14	7	7	0.38	21	0.58	√
11	13	7	6	0.33	20	0.55	√
12	10	1	9	0.50	11	0.30	√
13	6	2	4	0.22	8	0.22	√
14	10	6	4	0.22	16	0.44	√
15	16	5	11	0.61	21	0.58	√
16	5	4	1	0.16	9	0.19	X
17	16	7	9	0.33	23	0.63	√
18	6	2	4	0.22	8	0.22	√
19	13	8	5	0.27	21	0.58	√
20	14	6	8	0.44	20	0.55	X

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	R _u	R _t	ความแตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
21	6	1	5	0.27	7	0.20	√
22	16	8	8	0.44	24	0.66	√
23	18	10	8	0.44	28	0.77	√
24	16	10	6	0.33	26	0.72	√
25	7	1	6	0.33	8	0.22	√
26	16	9	7	0.38	25	0.69	√
27	15	6	9	0.50	21	0.58	√
28	15	8	7	0.38	23	0.63	√
29	17	5	12	0.66	22	0.61	√
30	18	5	13	0.72	23	0.63	X
31	18	6	12	0.66	24	0.66	√
32	7	3	4	0.22	10	0.27	√
33	16	2	14	0.77	18	0.50	√
34	15	6	9	0.50	21	0.58	√
35	9	5	4	0.22	14	0.38	√
36	9	7	2	0.11	16	0.44	X
37	18	6	12	0.66	24	0.66	√
38	7	0	7	0.38	7	0.20	√
39	9	4	5	0.27	13	0.36	√
40	6	1	5	0.27	7	0.20	√
41	13	6	7	0.33	19	0.52	√
42	9	8	1	0.05	17	0.47	X

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	R _u	R _l	ความแตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
43	14	4	10	0.55	18	0.5	X
44	14	7	7	0.38	21	0.58	√
45	17	7	10	0.55	24	0.66	√
46	16	5	11	0.61	21	0.58	√
47	9	2	7	0.38	11	0.30	X
48	11	3	8	0.44	14	0.38	√
49	8	3	5	0.27	11	0.30	√
50	12	3	9	0.50	15	0.41	√
51	16	6	10	0.55	22	0.61	X
52	18	6	12	0.66	24	0.66	X
53	17	4	13	0.72	21	0.58	X
54	15	1	14	0.77	16	0.44	√
55	17	6	11	0.61	23	0.63	√
56	8	3	5	0.27	11	0.30	X
57	18	6	6	0.33	24	0.66	√
58	13	4	9	0.50	17	0.47	√
59	6	6	0	0.00	12	0.30	X
60	15	7	8	0.44	22	0.61	√
61	3	4	-1	-0.05	7	0.19	X
62	7	6	1	0.05	13	0.36	X
63	16	9	7	0.38	25	0.69	√
64	14	7	7	0.38	21	0.58	√
65	9	4	5	0.27	13	0.36	√

เครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 ขึ้นไป และค่าความยากตั้งแต่ .20-.80 ซึ่งเป็นข้อสอบที่อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดในแต่ละเรื่อง นำไปใช้เป็นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมาย จำนวน 50 ข้อ

3. คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

$$\text{สูตร K-R}_{20} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

$$n = 50$$

$$\sum pq = 10.58$$

$$S_x^2 = 83.87$$

$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{50}{50-1} \left[1 - \frac{10.58}{83.87} \right] \\ &= 1.02 * 0.87 \\ &= 0.88 \end{aligned}$$

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมายมีค่าเท่ากับ 0.88

ตารางที่ 11 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

เลขที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	X		X	X ²
1	23		28	1444
2	20		38	1444
3	24		41	1681
-	-		-	-
-	-		-	-
-	-		-	-
30	20		36	1296
N=30	$\Sigma x = 662$		$\Sigma x = 1158$	$\Sigma x^2 = 45616$

เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

มีค่าตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

จากคะแนนเต็ม 50 คะแนนเฉลี่ย

ร้อยละ 70 = 35 คะแนน

เพราะฉะนั้น เกณฑ์การประเมิน

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมาย

$$a = 35.00$$

หลังการทดลอง

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$= \frac{1158}{30}$$

$$= 38.03$$

$$S.D. = \frac{\sum x^2}{30} - \left[\frac{\sum x}{30} \right]^2$$

$$= \frac{45616}{30} - \left[\frac{1158}{30} \right]^2$$

$$= 5.71$$

4. การทดสอบค่าที่ (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายกับ เกณฑ์การประเมิน

$$\bar{X} = 38.03 \quad a = 35.00 \quad S = 5.71 \quad n = 30$$

สูตร
$$t = \frac{\bar{X} - a}{S / \sqrt{n}}$$

$$t = \frac{38.13 - 35.00}{5.71 / \sqrt{30}}$$

$$t = 2.91$$

$$.05 \quad t_{29} = 1.699$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 $t_{29} = 1.699$ ซึ่ง $2.91 > 1.699$ แสดงว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ เฉลี่ยทางการเรียนกฎหมายสูงกว่า เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ฉ

ข้อมูลที่ เก็บ เพิ่มเติม

ตารางที่ 12. การมาเรียน-ขาดเรียนของนักเรียนในระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรม
การเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
จำนวน นร. N = 30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
มาเรียน	30	30	30	27	29	30	30	30	29	29	30	26	27
ขาดเรียน	-	-	-	3	1	-	-	-	1	1	-	4	3

ครั้งที่	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
จำนวน นร. N = 30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30			
มาเรียน	29	28	25	29	29	30	28	28	30	30			
ขาดเรียน	1	2	5	1	1	-	2	2	-	-			

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การอภิปรายรายกลุ่มย่อย

การนำเสนอรายงาน

การแสดงบทบาทสมมติ

การเขียนคำขวัญ

การเล่นเกม

การจัดนิทรรศการ

ประวัติผู้เขียน

นางจินดา สุภาพโรจน์ เกิดเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2511 จบการศึกษา
จากสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา เมื่อ พ.ศ. 2534 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญา
มหาบัณฑิต ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2536 ปัจจุบันรับราชการ
ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านป่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี